

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET. 5.**

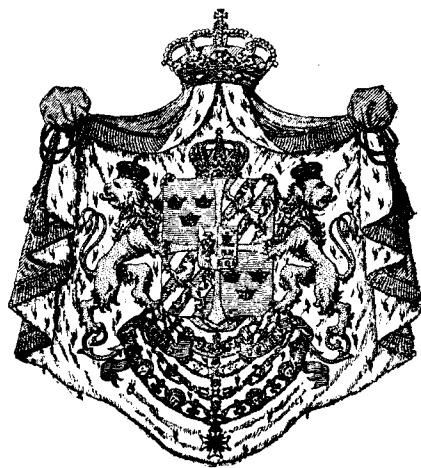

BERÄTTELSE

OM

STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1879—80

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1886.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. P. Undervisningsväsendet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1870-1910.

Täckningsår: 1868-1912.

Innehåll: Folkundervisningen den 31 december 1868 ; Berättelse om statens elementarläroverk för gossar läsåren 1876-77 – 1909-1910 ; Berättelse om statens allmänna läroverk läsåret 1910-1911 ; Berättelsen om folkskolorna för åren 1882-1910. Berättelserna är utarbetade av Ecklesiastikdepartementet.

I Berättelsen om folkskolorna för år 1882 ingår:

Kort öfversigt öfver det svenska folkskoleväsendets utveckling till år 1842, s. 2-8.

Primäruppgifter och berättelser om folkskoleväsendet från och med år 1842, s. 8-10 och

Öfversigt af folkskoleväsendet under åren 1876-1881, s. 10-14.

Föregångare:

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ...- Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om undervisning.

Efterföljare:

Folkskolorna / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1914-1932. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1920/21, 1929/30.

Läroutbildningen / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1919-1940. (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1916/17 – 1921/22, 1927/28 ; läsåren 1928/29 t.o.m. 1938/39

Statens allmänna läroverk / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1915-1921. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1911/12 – 1919/20.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1887-204: Undervisning (Tab. 192-211).

Elever i icke-obligatoriska skolor 1864-1970 / [Statistiska centralbyrån ; utarb. av Margit Vinge]. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1977. - (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1977:11).

Elever i obligatoriska skolor 1847-1962. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1974. – (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1974:5).

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET. 5.**

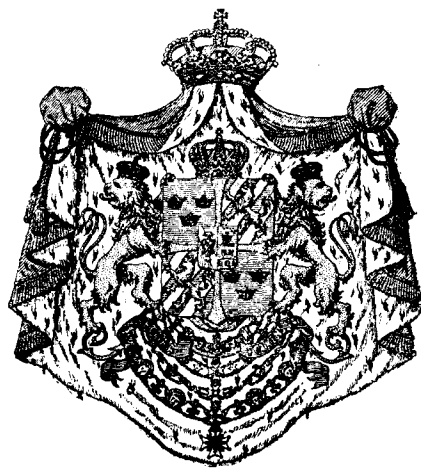

BERÄTTELSE

OM

STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1879—80

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1886.

Innehållsförteckning.

Text (sid. 1—40).

Kap.	A. Undervisningen i allmänhet.	Sid.
1.	Läroverk.	2
2.	Terminernas början och slut samt läsårets längd.	3
3.	Tider på dagen, till hvilka bönestunder, undervisning och öfningar varit lagda.	3
4.	Normala antalet afdelningar; parallelafdelningar. (Tab. 1).....	3
5.	Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena. ...	5
6.	Lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; begagnade läro- och läse-böcker m. m., som ej finnas upptagna i Berättelserna för läsåret 1876—77 och följande. (Tab. 2, 3 o. 4)	6
7.	Undervisning i välskrifning och öfningar. (Tab. 5).....	7
B. Lärare.		
8.	Lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter. (Tab. 6)	9
9.	Lärarens afgang, befordran och uppflyttning i högre lönegrad. (Tab. 7) 10	
10.	Ordinarie lärarebefattningar.	13
11.	Lärarekandidater.	14
C. Lärjungar.		
12.	Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jämförelse mellan lärjungarnes antal och rikets befolkning. (Tab. 8 o. 9)	17
13.	Lärjungarnes ålder. (Tab. 10 o. 11).....	21
14.	Lärjungarnes hemorter. (Tab. 12 o. 13)	25
15.	Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd. (Tab. 14)	27
16.	Lärjungarnes omsättning. (Tab. 15 o. 16)	29
17.	Afgångs- och kompletterings-examina. (Tab. 17—20).....	32
18.	De utan aflagd afgangsexamen afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgången. (Tab. 21)	37
D. Ekonomiska förhållanden.		
19.	Läroverkens särskilda kassor m. m. (Tab. 22).....	38
20.	Omkostnaderna för läroverken.....	39

Tabell-bilagor (sid. 1*—64*).

Tab.		
1.	Antal afdelningar öfver det normala under höstterminen 1879.....	1*
2.	Lärokurser i läseämnena i sjunde klassen af de allmänna läroverken (utom Stockholms Nya elementarskola) enligt läroverksstadgan af den 1 November 1878.	2*
3.	Lärokurser i vissa läseämnen vid Stockholms Nya elementarskola, antagna den 5 September 1879.	3*
4.	Förteckning på de böcker, som varit begagnade vid undervisningen i de allmänna läroverken och pedagogierna under läsåret 1879—80, men icke äro upptagna i motsvarande förteckningar i Berättelserna för läsåren 1876—77 och följande.	5*

Table des matières.

Texte (p. 1—40).

Chap.	A. Enseignement.	Page.
1.	Etablissements scolaires.....	2
2.	Commencement et clôture des semestres, et durée de l'année scolaire.	3
3.	Heures de la journée affectées au culte, à l'enseignement théorique et aux exercices pratiques (arts).	3
4.	Nombre normal des divisions; divisions parallèles. (Tabl. 1).....	3
5.	Nombre d'heures affecté par semaine à chaque matière.	5
6.	Cours théoriques des différentes classes; manuels et livres d'études employés, non mentionnés dans les Rapports pour l'année scolaire 1876—77 et les suivantes. (Tabl. 2, 3 et 4)	6
7.	Enseignement de la calligraphie et des arts. (Tabl. 5)	7
B. Corps enseignant.		
8.	Nombre et répartition des professeurs; congés temporaires. (Tabl. 6)	9
9.	Congé définitif, avancement, transfert dans une classe supérieure de traitement. (Tabl. 7)	10
10.	Emplois ordinaires de professeurs.	13
11.	Professeurs aspirants.	14
C. Elèves.		
12.	Nombre et répartition des élèves d'après les établissements, les classes et les lignes; nombre des élèves de la ligne classique exclusive (grec et latin), qui ont pris part à l'enseignement facultatif de l'anglais et de l'hébreu; comparaison entre le nombre des élèves et la population du royaume. (Tabl. 8 et 9).....	17
13.	Age des élèves. (Tabl. 10 et 11)	21
14.	Lieu de domicile des élèves. (Tabl. 12 et 13)	25
15.	Constitution physique et état sanitaire des élèves. (Tabl. 14)	27
16.	Mouvement des élèves. (Tabl. 15 et 16)	29
17.	Examens de maturité et examens complémentaires. (Tabl. 17—20)....	32
18.	Profession projetée des élèves sortis sans avoir subi l'examen de maturité, immédiatement après leur départ de l'école. (Tabl. 21) ...	37
D. Economie.		
19.	Caisnes privées des établissements scolaires, etc. (Tabl. 22)	38
20.	Frais de l'Etat pour les établissements mentionnés	39

Tableaux annexés (p. 1*—64*).

Tabl.		
1.	Nombre de divisions excédant le nombre normal, semestre d'automne 1879.	1*
2.	Cours d'études dans les matières d'enseignement théorique dans la 7 ^{me} classe des établissements secondaires (sauf la »Nouvelle Ecole secondaire de Stockholm») d'après la loi scolaire du 1 ^{er} nov. 1878.	2*
3.	Cours d'études dans certaines matières d'enseignement théorique à la »Nouvelle école secondaire de Stockholm», arrêtés le 5 ^{me} sept. 1879.	3*
4.	Liste des manuels et des livres de classe employés à l'enseignement dans les établissements secondaires et les pédagogies pendant l'année scolaire 1879—80, mais non mentionnés dans les Rapports pour l'année scolaire 1876—77 et les suivantes.	5*

Tab.	Sid.	Tabl.	Page.
5. Förteckning på de arbeten, som för undervisningen i välskrifning och öfningar varit begagnade i de allmänna läroverken och pedagogierna under läsåret 1879—80, men icke äro upptagna i motsvarande förteckningar i Berättelserna för läsåren 1876—77 och följande.	9*	5. Liste des ouvrages employés, pendant l'année scolaire 1879—80, pour l'enseignement de la calligraphie et des arts aux établissements secondaires et aux pédagogies, mais non mentionnés dans les Rapports pour l'année scolaire 1876—77 et les suivantes. ...	9*
6. Lärarnes antal höstterminen 1879.	10*	6. Nombre des professeurs pendant le semestre d'automne 1879.	10*
7. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med d. 1 Juli 1879 till och med d. 30 Juni 1880. ...	14*	7. Répartition, d'après l'âge, des professeurs portés à une classe supérieure de traitement, du 1 ^{er} juillet 1879 au 30 juin 1880.	14*
8. Lärjungarnes antal höstterminen 1879.	15*	8. Nombre des élèves pendant le semestre d'automne 1879.	15*
9. Antal lärjungar höstterminen 1879 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.	21*	9. Nombre, au semestre d'automne 1879, des élèves de 7 ^{me} latine (classe supérieure) ayant pris part aux leçons de grec et en outre aux leçons facultatives d'anglais et d'hébreu.	21*
10. De under höstterminen 1879 närvarande lärjungarnes ålder i förhållande till normalåldern med fördelning efter läroverk, men utau fördelning efter klasser och linier.	22*	10. Age, par rapport à l'âge normal, des élèves présents au semestre d'automne 1879, avec répartition par établissement scolaire, mais non par classe et par ligne.	22*
11. De under höstterminen 1879 närvarande lärjungarnes ålder i förhållande till normalåldern med fördelning efter klasser och linier, men utan fördelning efter läroverk.	25*	11. Age, par rapport à l'âge normal, des élèves présents au semestre d'automne 1879, avec répartition par classe et par ligne, mais non par établissement.	25*
12. De under höstterminen 1879 närvarande lärjungarne, fördelade länsvis efter hemorter.	26*	12. Elèves présents au semestre d'automne 1879, répartis par département d'après le lieu de leur domicile.	26*
13. De under höstterminen 1879 närvarande lärjungarne, fördelade efter hemorter inom eller utom läroverksstaden.	34*	13. Elèves présents au semestre d'automne 1879, répartis d'après leur domicile au siège de l'établissement secondaire ou dans une autre localité.	34*
14. Antal lärjungar höstterminen 1879, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.	38*	14. Nombre, pendant le semestre d'automne 1879, des élèves qui n'ont pas assisté aux exercices de gymnastique par raison de maladie ou pour d'autres causes.	38*
15. Öfversigt för vårterminen 1879 öfver de antal lärjungar, som vid de särskilda läroverken inskrifvits, flyttats och afgått m. m., med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier.	42*	15. Relevé, pour le semestre du printemps 1879, du nombre des élèves inscrits, passés à une classe supérieure, sortis, etc., dans les divers établissements secondaires, avec répartition par groupe d'établissements, par classe et par ligne.	42*
16. Öfversigt för höstterminen 1879 öfver de antal lärjungar, som vid de särskilda läroverken inskrifvits, flyttats och afgått m. m., med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier.	44*	16. Relevé, pour le semestre d'automne 1879, du nombre des élèves inscrits, passés à une classe supérieure, sortis, etc., dans les divers établissements secondaires, avec répartition par groupe d'établissements, par classe et par ligne.	44*
17. Afgångs- och kompletterings-examina vårterminen 1879.	46*	17. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre du printemps 1879.	46*
18. Afgångs- och kompletterings-examina höstterminen 1879.	51*	18. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre d'automne 1879.	51*
19. Ämnen för arbetena vid den skriftliga afgangsexamen vårterminen 1879.	54*	19. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre du printemps 1879.	54*
20. Ämnen för arbetena vid den skriftliga afgangsexamen höstterminen 1879.	57*	20. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre d'automne 1879.	57*
21. De under kalenderåret 1879 utan aflagd afgangsexamen afgångne lärjungarne, fördelade efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången samt efter läroverksgrupper, klasser och linier.	60*	21. Elèves sortis sans avoir subi l'examen de maturité pendant l'année astronomique 1879, répartis d'après la carrière à laquelle ils devaient se vouer immédiatement après leur sortie de l'école, ainsi que par groupe d'établissements, par classe et par ligne.	60*
22. Läroverkens Byggnadsfonder kalenderåret 1879.	62*	22. Fonds de construction des établissements secondaires, année astronomique 1879.	62*

TILL KONUNGEN.

Härmed öfverlemnas en inom E. K. M:ts Ecklesiastik-departement utarbetad berättelse om statens allmänna läroverk för gossar läseåret 1879—80.

Stockholm den 20 December 1886.

Underdånigst
C. G. HAMMARSKJÖLD.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Ecklesiastik-departementet.

Den berättelse om statens allmänna läroverk för gossar läsåret 1879—80, som härmed öfverlemnas, är utarbetad efter samma grunder, som de båda närmast föregående, men skiljer sig dock så till vida från dem, att i enlighet

med den ursprungliga planen för dessa berättelser här upptagits till behandling några ämnen, som endast efter vissa mellantider behöfva återkomma.

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap. 1. Läroverk.

Läroverkens antal har under den tid, denna berättelse omfattar, varit detsamma som föregående år. I afseende på läroverkens fördelning i grupper har endast den förändring inträdt, att genom Kungl. bref den 1 November 1878 ett å latinlinien fullständigt högre allmänt läroverk blifvit upprättadt å Södermalm i Stockholm, derigenom att Maria femklassiga läroverk förenades med en del af Stockholms Gymnasii sjetta och sjunde klasser. Detta nya läroverk trädde i verksamhet med början af höstterminen 1879. De högre allmänna läroverkens antal har således derigenom ökats med 1 och de femklassiga minskats med 1.

Antalet läroverk utgjorde således för läseåret 1879—80 enligt stat:

Högre allmänna läroverk.....	34
Femklassiga »	24
Treklassiga »	20
Tvåklassiga pedagogier.....	9
Enklassiga »	9

Summa 96.

Stockholms Realläroverk, som förra läseåret omfattade nedre 6:e klassen, utvidgades från och med höstterminen 1879 ej blott med öfre 6:e klassen utan äfven genom Kungl. bref den 25 April 1879 med nedre sjunde klassen, på det att detta läroverk skulle kunna mottaga de realister, som uppflyttades på Stockholms Gymnasium till sistnämnda klass. Stockholms Gymnasium omfattade således under detta läseår blott en realklass, nemligen öfre 7:e.

Sundsvalls läroverk, som från och med början af år 1878 blifvit uppfördt å ordinarie stat såsom ett å latinlinien fullständigt läroverk och föregående läseår omfattade öfre 6:e klassen, utvidgades med början af höstterminen 1879 med ännu en klass, nemligen nedre sjunde.

Sedan Kungl. Maj:t genom bref den 1 Juni 1877 bestämt, att 6:e och 7:e klasserna vid Halmstads läroverk skulle successift indragas, men på samma gång medgifvit (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 3), att de lärjungar i läroverkets 5:e klass, som senast vid början af höstterminen 1877 förklarades mogne till uppflyttning i 6:e realklassen, skulle i sistnämnda klass åtnjuta undervisning

gemensamt med den då blifvande öfre afdelningen af samma klass, gjordes hos Kungl. Maj:t den 8 Maj 1879 framställning derom, att ifrågavarande lärjungar, som då i två år åtnjutit undervisning i 6:e klassen, måtte, så vida de senast vid nästa läseårs början förklaras mogne till uppflyttning i 7:e klassen, få äfven inom denna klass vid läroverket fortsätta och avsluta sina skolstudier. Med anledning häraf förklarade Kungl. Maj:t genom bref den 23 Maj 1879, att ifrågavarande lärjungar »må äfven inom den sjunde klassen fortsätta sina studier vid läroverket nästkommande läseår, så vida de kunna utan olägenhet undervisas tillsammans med annan afdelning och utan att särskilda lärotimmar behöfva för dem anordnas; men att i öfrigt ofvanberörda nådiga bref skall lända till underdånig åttlydnad».

Under läseåret 1879—80, likasom under de närmast föregående läseåren, hade Åmåls och Filipstads läroverk ett större antal lärare och mera utsträckt undervisning än de treklassiga läroverken i allmänhet. Detta var ock för sistnämnda läseår fallet med Falköping. Sedan stadsfullmäktige i Åmål anslagit erforderliga medel till aflönande af en extra lärare, gafs genom Kungl. bref den 6 Augusti 1879 tillstånd att tills vidare utsträcka undervisningen vid nämnda läroverk till det omfång, som är föreskrifvet för 4:e klassen af rikets allmänna läroverk. Enahanda tillstånd hade Filipstads läroverk, såsom i berättelsen för 1877—78, sid. 3, omnämnes, erhållit genom Kungl. bref den 18 Maj 1877. Stadsfullmäktige i Falköping anslogo för läseåret 1879—80 medel till lagligt arvode åt en extra lärare, hvarefter Kungl. Maj:t genom bref den 15 Augusti 1879 gaf tillstånd till undervisningens utsträckande för sistnämnda år till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för 4:e klassen å latinlinien.

Vid de tvåklassiga pedagogierna i Hjo och Södertelje samt vid de enklassiga i Lindesberg och Simrishamn hafva under läseåret extra lärare varit anställda, hvarigenom undervisningen kunnat utsträckas längre, än för sådana läroverk i allmänhet. Samtliga desse extra lärare hafva aflönats af resp. kommuner och enskilda, utom den i Lindesberg, som aflönats af statsmedel.

Kap. 2. Terminernas början och slut samt läsårets längd.

Läsåret börjades och afslöts vid samtliga läroverk och pedagogier inom de i läroverksstadgan föreskrifna tider, Augusti—Juni.

Höstterminens början vxlade mellan den 22 och 30 Augusti och dess slut mellan den 12 och 22 December.

Vårterminen tog sin början mellan den 14 och 29 Januari och afslöts mellan den 1 och 11 Juni.

Med afseende på vårterminen må anmärkas, att den vid Sundsvalls läroverk började först den 4 Februari, till följd af skarlakanspidemi i staden och dess nejd, samt vid Mariefreds enklassiga pedagogi den 2 s. m. utan uppgifven orsak.

Kap. 3. Tider på dagen, till hvilka bönestunder, undervisning och öfningar varit lagda.

Med afseende på den dagliga undervisningstidens fördelning skedde genom läroverksstadgan af den 1 November 1878 en förändring i förut gällande bestämmelser. Genom Kungl. kungörelsen den 12 Maj 1865 var stadgadt, att efter två timmars fortsatt arbete på lärorummet bör minst en timmes uppehåll göras i undervisningen; dock må äfven tre lärotimmar kunna följa på hvarandra, om såväl före deras början som efter deras slut minst två timmars ledighet lemnas lärjungarne». Nya läroverksstadgan föreskrifver deremot i § 18, mom. 2, bland annat, att endast i klasserna öfver den femte må tre läsetimmar följa på hvarandra. Två eller tre timmars fortsatt arbete på lärorummet skall efterföljas af minst två timmars ledighet från skolgång; dock må af denna ledighet en half timme kunna användas för gymnastik eller sång, om densamma omedelbart ansluter sig till en föregående eller efterföljande läsetimme». Härifrån förekomma följande, på gjorda ansökningar från åtskilliga läroverk, af Kungl. Maj:t medgifna afvikelser.

Med afseende på de särskilda förhållanden, som egrum i Stockholm, medgaf Kungl. Maj:t genom bref af den 15 Augusti 1879, att undervisningen vid de allmänna läroverken derstädes tills vidare finge ordnas utan hinder af de i omförmälda § gällande bestämmelser, hvarvid dock borde iakttagas, att icke i någon klass mer än tre läsetimmar finge följa på hvarandra samt att det s. k. frukostloftet hvarje dag för hvarje lärjunge skulle räcka minst en timme i sammanhängande följd. — Vid Göteborgs högre läroverk medgafs genom Kungl. bref den 12 September 1879, att undervisningen för de fem lägsta klasserna finge förläggas till klockan 7—9, 10—12 förmiddagen samt 3—5 eftermiddagen. — Vid femklassiga läroverket i sistnämnde stad medgaf Kungl. Maj:t genom bref den 21 November 1879, att efter två timmars fortsatt undervisning på mor-

gonen den föreskrifna ledigheten finge inskränkas till en och en half timme, hvaraf dock en half timme under stadgadt villkor finge användas till gymnastik eller sång. — Treklassiga läroverket i Göteborg erhöi genom Kungl. bref den 15 Augusti 1879 tillstånd att ordna undervisningen så, att efter de två första undervisningstimmarne på dagen endast en timmes ledighet behöfde följa. — På grund deraf att vid läroverket i Falköping omkring en fjerdedel af lärjungarne hade sina hem i den $\frac{1}{8}$ mil från den egentliga staden och läroverket belägna stadsdelen Ranten äfvensom i grannskapet af den ännu mer aflägsna Mössebergs kallvattenkuranstalt samt att vid läroverket i Alingsås likaledes omkring en fjerdedel af lärjungarne hade sina hem utom staden, fann Kungl. Maj:t genom bref af den 15 Augusti 1879 godt medgifva, att vid läroverket i Falköping undervisningstimmarne tills vidare finge ordnas utan hinder af den i ofvan anförda § gifna bestämmelsen samt vid läroverket i Alingsås den under de 6 sista åren derstädes följda fördelningen af de dagliga undervisningstimmarne, nemligen klockan 8—11 f. m. och 2—4 e. m., finge tills vidare bibehållas.

Från läroverken i Hudiksvall, Norrköping, Skara, Falun, Vexjö, Jönköping, Lund, Malmö, Karlskrona, Helsingborg, Hernösand, Umeå, Visby, Lidköping, Mariestad, Arboga, Landskrona och Trelleborg hade äfven ansökningar inkommit till Kungl. Maj:t om ändring i undervisningstiden, hvilka ansökningar icke blefvo af Kungl. Maj:t bifallna.

Vid Stockholms Nya elementarskola bibehölls äfven detta läsår, af samma skäl som i berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 4 omnämnes, för de två första veckorna af September månad, den då antagna särskilda tidsindelningen, hvarigenom samling skedde klockan 9 f. m. och lektionerna slutade klockan 2 e. m.

Kap. 4. Normala antalet afdelningar; parallelafdelningar.

Tab. 1.

Såsom i föregående berättelser anmärkts, uppgår vid ett å båda linierna fullständigt läroverk normala antalet årsafdelningar till 15 och vid ett femklassigt till 7.

Vid Stockholms Gymnasium utgjorde det normala antalet detta år endast 5 (jfr ofvan under Kap. 1) samt vid Nya elementarskolan, som har en i flere afseenden från

statens öfriga läroverk afvikande organisation, 10. Vid Stockholms Södra latinläroverk, som är å latinlinien fullständigt, men der R. 4 och R. 5 finnas (jfr Kap. 1 här ofvan), utgjorde normala antalet 11. Vid Vesterviks endast å reallinien fullständiga läroverk, der dock L. 4 och L. 5 finnas, utgjorde normala antalet 11. Vid Stockholms realläroverk äfvensom vid Sundsvalls läroverk, hvilka båda voro under utveckling, utgjorde normala antalet vid det förra 8 samt vid det sednare, der L. 4 och L. 5 finnas, 10.

På grund af Kungl. breffen af den 1 Juni 1877 om indragning af vissa klasser vid åtskilliga läroverk, saknades R. 6:1, R. 6:2, R. 7:1 och R. 7:2 vid Vexjö läroverk, R. 6:1 och R. 6:2 vid Halmstads, R. 6:1, R. 6:2 och R. 7:1 vid Hernösands, R. 7:1 vid Strengnäs samt R. 7:1 och R. 7:2 vid Hudiksvalls, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds och Luleå.

Samtliga femklassiga läroverk omfatta båda linierna med undantag blott af Oskarshamns, som är ett realläroverk med 5 afdelningar.

Genom fullständig brist på lärjungar saknades under höstterminen 1879 följande afdelningar vid de högre allmänna läroverken: R. 5 och R. 6:1 vid Luleå läroverk samt R. 7:2 vid Gefle och Malmö. Under vårterminen 1880 voro förhållandena i detta hänseende oförändrade, utom att vid Gefle läroverk förekom R. 7:2, under det att vid Hudiksvalls R. 4 saknades.

Till följd af för stort lärjungeantal hafva s. k. parallellafdelningar förekommit vid 26 högre, 6 femklassiga och 1 treklassigt läroverk, såsom närmare ses af Tab. 1. Enligt nämnda tabell uppgick *öfverskjutande* antalet parallellafdelningar vid de högre läroverken till 99 $\frac{1}{2}$, (motsvarande således nära 7 sådana läroverk med 15 årsafdelningar), vid de femklassiga till 16 $\frac{1}{2}$, (motsvarande mera än 2 sådana läroverk) och vid de treklassiga till 4 (motsvarande mera än 1 sådant läroverk).

Jemför man dessa siffror med motsvarande för föregående år, så visar sig, att öfverskjutande antalet parallellafdelningar vid de högre läroverken ökats med 6 $\frac{1}{2}$, men vid de femklassiga minskats med 4. Vid de treklassiga läroverken förekom föregående år icke någon parallellafdelning.

I likhet med föregående läseår fanns största antalet parallellafdelningar inom de tre lägsta klasserna, der antalet uppgick till 72, under det att i klasserna 4—7 funnos 48. På reallinien hafva parallellafdelningar funnits vid 4 högre och 2 femklassiga läroverk inom klasserna 4, 5, 6:1 och 6:2, der öfverskjutande antalet parallellafdelningar utgjort resp. 4 $\frac{3}{4}$, 1 $\frac{1}{2}$, 1 och 1 $\frac{1}{2}$. På latinlinien hafva dylika afdelningar förekommit vid 15 högre läroverk, men icke vid något femklassigt, och utgjort 10 i L. 4, 10 $\frac{1}{2}$ i L. 5, 10 i L. 6:1, 4 i L. 6:2, 2 $\frac{3}{4}$ i L. 7:1 och 2 i L. 7:2.

Sammanräknar man *hela* antalet afdelningar, så erhålles följande öfversigt.

Antal afdelningar under höstterminen 1879.

	K l a s s e r o c h l i n i e r.														S u m m a				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemensam linie.	Real-linie.	Latin-linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
Högre allmänna läroverk	45	53	54	36 $\frac{1}{2}$	41	33 $\frac{1}{2}$	42 $\frac{1}{2}$	28	40	30 $\frac{1}{2}$	35	22	32 $\frac{1}{2}$	22	33	152	172 $\frac{1}{2}$	224 $\frac{1}{2}$	548 $\frac{1}{2}$
Femklassiga , ...	26	30	31	25 $\frac{1}{2}$	23	24	23	—	—	—	—	—	—	—	—	87	49 $\frac{1}{2}$	46	182 $\frac{1}{2}$
Treklassiga , ...	22	22	20	3	6	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	64	4	8	76
Summa	93	105	105	64 $\frac{1}{2}$	70	58 $\frac{1}{2}$	67 $\frac{1}{2}$	28	40	30 $\frac{1}{2}$	35	22	32 $\frac{1}{2}$	22	33	303	225 $\frac{1}{2}$	278 $\frac{1}{2}$	807
Procent	303			260 $\frac{1}{2}$				243 $\frac{1}{2}$								38	28	34	100

Anm. Af de enligt stat treklassiga läroverken hafva 6 under läseåret undervisat på 4 eller 5 klasser, nemligen Falköping och Vernamo med L. 4, Ronneby med L. 4 och L. 5, Engelholm med R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5 samt Åmål och Filipstad med R. 4 och L. 4.

Till ofvanstående summa af 807 afdelningar kan ock antalet afdelningar vid pedagogierna läggas. Vid de tvåklassiga hafva under året funnits två klasser utom vid Hjo och Södertelje, der undervisning meddelats äfven i en tredje klass. Antalet afdelningar vid de tvåklassiga pedagogierna utgjorde således 20. Vid de enklassiga pedagogierna i Lindesberg och Simrishamn böra räknas 2 afdelningar. Vid hvar och en af dessa pedagogier har nemligen en extra lärare varit anställd; på det förra stället aflönad af statsmedel, på det sednare af enskilda medel. Undervisningen har således bestridits af tvenne lärare vid dessa läroverk, och man kan således anse, att 2 klasser, närmast motsvarande

de allmänna läroverkens tvenne lägsta, funnits vid dessa 2 pedagogier, hvadan antalet afdelningar vid de enklassiga pedagogierna enligt denna beräkning uppgår till 11. — Tager man åter hänsyn till samtliga afdelningar eller lexlag, som vid pedagogierna (jemlikt Tab. 8) förekommit, så utgör antalet vid de tvåklassiga 27 och vid de enklassiga 19, eller tillsammans 46.

Lägger man dessa tal till de ofvan för de allmänna läroverken anförda, hafva alltså samtliga klasser och afdelningar vid de allmänna läroverken och pedagogierna utgjort 838 eller 853.

Kap. 5. Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena.

Med afseende på de under läsåret för läroverken i allmänhet (Stockholms Nya elementarskola undantagen) gällande undervisningsplaner är förnämligast att anmärka, att genom läroverksstadgan af den 1 Nov. 1878 nya undervisningsplaner för 7:e klassen blefvo fastställda. Nämda stadga åtföljes visserligen af fullständiga undervisnings-

planer för hela skolkursen, men de delar af densamma, som afse de 6 lägre klasserna, innehålla endast få — här nedan angifna — afvikelser från förut gällande undervisningsplaner af d. 6 Juni 1873, d. 12 Mars 1875 och d. 1 Juni 1877.

De i nämnda stadga upptagna timtabellerna äro följande.

Antal undervisningstimmar i hvarje vecka för särskilda läroämnen å latinlinien.

Undervisningsämnen.	Kl. 1.	Kl. 2.	Kl. 3.	Kl. 4.	Kl. 5.	Kl. 6.				Kl. 7.			
						Afd. A.		Afd. B.		Afd. A.		Afd. B.	
						1.	2.	1.	2.	1.	2.	1.	2.
Kristendom	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Modersmålet	5	6	6	4	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Latin	—	—	—	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Grekiska	—	—	—	—	—	7	7	—	—	6	6	—	—
Tyska	6	7	7	4	3	1	1	1	1	—	—	—	—
Franska	—	—	—	—	3	4	4	4	4	3	3	4	4
Engelska	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	2	2
Matematik	4	5	5	5	5	3	3	4	4	3	3	4	4
Naturvetenskap {	Naturlära	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	Naturalhistoria	—	—	—	—	2	2	2	2	—	—	—	—
	Fysik	—	—	—	—					2	2	2	2
Historia och geografi	4	5	5	5	4	3	3	3	3	3	3	3	3
Filosofisk propedeutik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Välskrifning och teckning	3	2	2	—	—	—	—	2	2	—	—	2	2
Summa	27	30	30	30	30	32	32	32	32	30	30	30	30

Afdelningarna A och B hafva gemensam undervisning i alla läroämnen, som äro för dem gemensamma, med un-

dantag af en timme franska i sjunde och en timme matematik såväl i sjette som sjunde i klassen.

Antal undervisningstimmar i hvarje vecka för särskilda läroämnen å reallinien.

Undervisningsämnen.	Kl. 1.	Kl. 2.	Kl. 3.	Kl. 4.	Kl. 5.	Kl. 6.		Kl. 7.	
						1.	2.	1.	2.
Kristendom	3	3	3	2	2	2	2	2	2
Modersmålet	5	6	6	4	3	2	2	2	2
Tyska	6	7	7	4	3	2	2	—	—
Engelska	—	—	—	7	7	3	3	3	3
Franska	—	—	—	—	3	4	4	5	5
Matematik	4	5	5	5	5	7	7	7	7
Naturvetenskap {	Naturlära	2	2	2	2	4	4	—	—
	Naturalhistoria	—	—	—	—			4	4
	Fysik	—	—	—	—			2	2
	Kemi	—	—	—	—			2	2
Historia och geografi	4	5	5	5	4	3	3	3	3
Filosofisk propedeutik	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Välskrifning och teckning	3	2	2	3	3	3	3	3	3
Summa	27	30	30	32	32	32	32	32	32

De ofvan antydda förändringarna för de 6 lägre klasserna afse, hvad läseämnena beträffar, egentligen endast timtabellerna. För R. 4 och R. 5 blef antalet undervisningstimmar i veckan för engelska språket definitivt bestämdt till 7, under det att förut 8 timmar varit föreskrifna, dock med rätt för eforus att på läroverkskollegii förslag medgifva, att en af dessa 8 timmar finge användas till teckning. För R. 6:1 och R. 6:2 blef antalet undervisningstimmar i naturalhistoria och fysik bestämdt till 4 i stället för 5. I afseende på undervisningsplanen för L. 6:1 och L. 6:2 skedde genom nya läroverksstadgan ingen ändring utom i formen för timtabellen, som i nämnda stadga upptager särskilda kolumner för afdelningarna A och B.

Timmarne för välskrifning och teckning äro äfven intagna i de å föreg. sida fullständigt återgifna tabellerna, men för denna undervisning redogöres närmare i Kap. 7.

Den nya undervisningsplanen för 7:e klassen tillämpades under läsåret 1879—80 inom 7:1 vid samtliga läroverk, inom R. 7:2 vid 10 samt inom L. 7:2 vid 13 läroverk.

Hvad i föregående berättelse, sid. 4 och följ., säges angående fördelningen af lärotimmarne i 4:de och 5:e realklasserna vid Stockholms läroverk har äfven under detta år varit gällande.

Den i föregående berättelse, sid. 5, omnämnda afvikelsen med afseende på timmarnes fördelning mellan läroämnena för realisterna i 4:e och 5:e klasserna af Halmstads läroverk har under detta läsår nästan oförändradt egt rum.

Det treklassiga läroverket i Marstrand erhöi genom Kungl. bref den 2 Maj 1879 tills vidare rättighet att, liksom under de tre föregående läsåren, inom 3:e klassen egna åt engelska språket 2 af de timmar, som eljest äro anslagna åt det tyska. — Enahanda anordning af undervisningen i dessa språk i nämnda klass var ock under detta läsår vidtagen vid Strömstads treklassiga läroverk, enligt af Kungl. Maj:t den 11 Maj 1877 för en tid af 3 år meddeladt tillstånd.

Vid Stockholms Nya elementarskola afvek timfördelningen i följande hänseenden från den under förra läsåret derstädes gällande. I 5:e realklassen lästes fysik 2 timmar (i st. för 1½ t. förra året). I 6:e realklassen lästes franska 4½ t. (i st. för 5¼). I 6:te latinklassen historia och geografi 2¾ t., latin af grekerna 7½ t. och af de öfriga 8¾ (i st. för resp. 2, 8¼ och 9½). I 7:e realklassen matematik 6¾ t. (i st. för 8¼).

Kap. 6. Lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; begagnade läro- och läse-böcker m. m., som ej finnas upptagna i Berättelserna för läsåret 1876—77 och följande.

Tab. 2, 3 och 4.

Med afseende på de för läroverken i allmänhet gällande lärokurserna i läseämnena har under läsåret ingen förändring inträdt, hvad angår de 6 nedersta klasserna. För 7:e klassen blefvo genom läroverksstadgan af den 1 Nov. 1878 nya lärokurser utfärdade, hvilka under läsåret 1879—80 tillämpats vid det antal läroverk, som i föregående kapitel angifvits. Dessa lärokurser äro intagna i Tab. 2.

Vid Stockholms Nya elementarskola antogos genom dess direktions beslut den 5 September 1879 förändrade kurser i allmän naturlära, naturalhistoria, matematik¹⁾ samt tyska och grekiska språken. För dessa kurser redogöres å Tab. 3.

Efter samma plan och på samma grunder, som i berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 8, omnämnts, har äfven för detta läsår en förteckning — Tab. 4 — utarbetats å de böcker som varit använda vid undervisningen, men icke upptagits i föregående berättelser. Enligt den nu i Tab. 4 lemnade bibliografiska öfversigten uppgår antalet

¹⁾ Samtidigt bestämdes följande inträdesfordran i matematik: Färdighet i de fyra räknesätten i fyrsiffriga hela tal jemte öfning i hufvudräkning.

af de under nya nummer upptagna läro- och läse-böcker m. m. till 53. Följande öfversigt utvisar bland annat, i hvad mån dessa arbeten tillhöra den svenska litteraturen.

Summarisk öfversigt af antalet böcker, som varit begagnade vid undervisningen i de allmänna läroverken och pedagogierna läsåret 1879—80, men ej äro inräknade i motsvarande summariska öfversigter i Berättelserna för läsåret 1876—77 och följande.

Läseämnen.	1			2			3			4			5			6			7			8					
	Utgifna inom Sverige.			Utgifna utom Sverige.			Summa.			För skolundervisningen särskildt afsedda eller dermed jemförliga.			Ur kol. 1.			Ur kol. 2.			Ur kol. 3.			Summa.					
	Svenska.			På Öfriga.																							
A) Kristendom.																											
a) Bibelhandböcker m. m.	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
b) Biblisk historia	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
c) Katekes	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Summa	4	—	—	—	—	—	4	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—

L ä s e ä m n e n .	1	2	3	4	5	6	7	8
	Utgifna inom Sverige.	Utgifna utom Sverige.		Summa.	För skolundervisningen särskildt afsedda eller dermed jemförliga.			
		På svenska.	Öfriga.		Ur kol. 1.	Ur kol. 2.	Ur kol. 3.	Summa.
B) Modersmålet.								
a) Språkläror	1	—	—	1	1	—	—	1
c) Svenska vittra författares arbeten	3	—	—	3	—	—	—	—
d) Utländska vittra författares arbeten i svensk öfversättning	1	—	—	1	—	—	—	—
e) Fornnordisk litteratur	3	—	—	3	—	—	—	—
Summa	8	—	—	8	1	—	—	1
C) Tyska språket.								
b) Läseböcker och vittra författares arbeten ...	1	—	2	3	1	—	—	1
D) Franska språket.								
b) Läseböcker och vittra författares arbeten ...	1	—	7	8	1	—	6	7
E) Engelska språket.								
a) Språkläror m. m. ...	1	—	—	1	1	—	—	1
b) Läseböcker och vittra författares arbeten ...	1	—	5	6	1	—	—	1
Summa	2	—	5	7	2	—	—	2
F) Latinska språket.								
a) Språkläror m. m. ...	1	—	—	1	1	—	—	1
b) Latinska författares arbeten m. m.	—	—	1	1	—	—	1	1
c) Ordböcker	—	—	1	1	—	—	1	1
d) Antiquiteter m. m.	1	—	—	1	—	—	—	—
Summa	2	—	2	4	1	—	2	3
G) Grekiska språket.								
a) Språkläror m. m. ...	1	—	—	1	1	—	—	1
b) Grekiska författares arbeten m. m.	—	—	1	1	—	—	1	1
Summa	1	—	1	2	1	—	1	2

L ä s e ä m n e n .	1	2	3	4	5	6	7	8
	Utgifna inom Sverige.	Utgifna utom Sverige.		Summa.	För skolundervisningen särskildt afsedda eller dermed jemförlig .			
		På svenska.	Öfriga.		Ur kol. 1.	Ur kol. 2.	Ur kol. 3.	Summa.
I) Matematik.								
a) Aritmetik	4	1	—	5	4	1	—	5
c) Proportionslära	1	—	—	1	1	—	—	1
d) Geometri	1	—	—	1	1	—	—	1
f) Problemsamlingar af blandadt innehåll ...	1	—	—	1	1	—	—	1
Summa	7	1	—	8	7	1	—	8
J) Naturvetenskap.								
a) Allmän naturlära m. m.	2	—	—	2	2	—	—	2
e) Fysik	3	—	—	3	3	—	—	3
Summa	5	—	—	5	5	—	—	5
K) Historia och geografi.								
a) Fäderneslandets historia m. m.	3	—	—	3	3	—	—	3
b) Allmän historia	1	—	—	1	1	—	—	1
Summa	4	—	—	4	4	—	—	4
Sammandrag.								
Kristendom	4	—	—	4	4	—	—	4
Modersmålet	8	—	—	8	1	—	—	1
Tyska språket	1	—	2	3	1	—	—	1
Franska >	1	—	7	8	1	—	6	7
Engelska >	2	—	5	7	2	—	—	2
Latinska >	2	—	2	4	1	—	2	3
Grekiska >	1	—	1	2	1	—	1	2
Matematik	7	1	—	8	7	1	—	8
Naturvetenskap	5	—	—	5	5	—	—	5
Historia och geografi	4	—	—	4	4	—	—	4
Summa	35	1	17	53	27	1	9	37

Kap. 7. Undervisningen i välskrifning och öfningar.

Tab. 5.

De genom läroverksstadgan af den 1 Nov. 1878 föreskrifna timmarne för undervisningen i välskrifning och teckning finnas intagna i timtabellerna å sid. 5. För öfrigt är i detta hänseende följande att här nämna.

För de 3 lägsta klasserna bibehöllos samma timantal som förut. I öfriga klasser hade förut föreskrifvits timmar endast för undervisning i teckning, men genom den nya planen föreskrifvas undervisningstimmar i »välskrifning och teckning» för samtliga realklasser samt för de

lärjungar i 6:e och 7:e latinklasserna, hvilka ej läsa grekiska. För realklasserna 4—7 upptager den nya timtabellen 3 timmar i hvarje klass. Förut voro (för endast teckning) föreskrifna 2 timmar, hvarvid dock är att märka (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 31), dels att det genom cirkuläret af den 19 Juni 1866 var medgifvet att i alla dessa realklasser för undervisning i teckning med tillhjälp af instrumenter använda en till två timmar hvarje vecka utöfver den eljest för teckning afsedda tid, dels att det

genom cirkuläret af den 12 Mars 1875 var föreskrifvet, att i R. 4 o. 5 minimi-antalet timmar för undervisningen i teckning skulle utgöra 3, när antalet timmar för undervisningen i engelska språket minskades från 8 till 7. — För latinklasserna 4 och 5 upptager den nya timtabellen inga timmar för undervisning i teckning. Förut hade genom osäkerhet i tillämpningen af gifna bestämmelser (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 31) man vid åtskilliga läroverk ansett teckningen vara obligatorisk i dessa klasser, medan vid flertalet läroverk motsatsen egt rum. — Hvad latin-klasserna 6 och 7 beträffar, har genom den nya timtabellen ingen ändring skett i förut gällande bestämmelser, annat än så till vida att de 2 obligatoriska timmarne för icke-greker afse »välskrifning och teckning». — Med afseende på öfriga latinare undervisning i teckning innehåller 1878 års undervisningsplan för latinlinien följande bestämmelse: »För de lärjungar i fjerde och femte klasserna äfvensom i afdelningen A af sjetten och sjunde klasserna, hvilka vid läroverket önska erhålla undervisning i teckning, bör rektor, efter samråd med vederbörande lärare i ämnet, der-till bereda tillfälle.»

Den nya »Plan för undervisningen i teckning vid rikets allmänna läroverk», som fastställdes genom Kungl. cirkulär af den 1 Nov. 1878, finnes intagen i föregående berättelse (sid. 8). Såsom dersammastädes är närmare visadt, började denna plan redan under läsåret 1878—79 tillämpas vid ett stort antal läroverk.

Äfven för läsåret 1879—80 erhöi Slottsintendenten Ernst Jacobsson af Kungl. Maj:t samma uppdrag angående inspektion af teckningsundervisningen, som under läsåret 1878—79. De på grund häraf inspekterade allmänna läroverken uppgingo till 26 högre och 12 femklassiga.

Genom bref af d. 12 Sept. 1879 till eforerna föreskref Chefen för Ecklesiastik-departementet, att rektorerna vid de allmänna läroverken skulle vid slutet af 1880 års vårtermin till departementet insända bland annat samtliga under läsåret 1879—80 af läroverkets lärjungar utförda frihandsteckningar och linearritningar för att genom en af sakkunniga män företagen granskning närmare lära känna teckningsundervisningens ståndpunkt vid dessa läroverk och utrona i hvad mån den i cirkuläret af den 1 Nov. 1878 föreskrifna nya plan för undervisningen i teckning vunnit tillämpning, äfvensom för att derigenom bereda tillfälle till meddelande af de erinringar, råd och upplysningar, som för teckningsundervisningens befrämjande kunde synas erforderliga. Denna granskning blef sedan af Chefen för departementet uppdragen åt Slottsintendenten Jacobsson, Vice-Professorn vid Akademien för de fria konsterna Geskel Saloman och Öfverläraren vid Tekniska skolan i Stockholm August Pasch, hvilka med skrifvelse af den 20 Sept. 1880 aflemnade särskilda utlåtanden för hvarje läroverk, upptagande dels omfånget af de inom särskilda klasser under läsåret genomgångna öfningar, dels de anmärkningar, hvartill de till

granskning inlemnade arbetena gifvit anledning. Granskningen hade omfattat frihandsteckningar och linearritningar från 34 högre, 24 femklassiga och 19 treklassiga läroverk samt 2 tvåklassiga pedagogier, hvarifrån inlemnats tillsammans 16,805 ritböcker och 4,561 lösa planscher i frihandsteckning samt 301 ritböcker och 6,551 lösa planscher i linearritning; sådana anmärkningar och rättelser, som rörde enskilda lärjungars arbeten, blefvo å sjelfva ritningarna angifna. Särskildt lemnades i skrifvelsen förteckning öfver de läroverk, der undervisningen syntes hafva blifvit ledd med framstående nit och skicklighet; denna förteckning upptager 7 högre och 5 femklassiga läroverk. De omnämnda utlåtandena blefvo öfversända till vederbörande eforer, som egde att efter derom tagen kännedom öfverlemla dem till rektorerna för att delgifvas teckningslärarne.

Med afseende på undervisningen i musik samt i gymnastik och militäröfningar (se berättelsen för läsåret 1876—77, Kap 10 och 11) skedde genom läroverksstadgan af den 1 Nov. 1878 ingen annan förändring, än med afseende på kompetensvillkoren för lärarebefattningar i musik (se förra berättelsen, sid. 10).

Med afseende på inspektionen af gymnastiköfningarna (jfr berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 10) är intet annat att särskildt anföra, än att den jemväl detta läseår verkställdes af Gymnastiska Centralinstitutets föreståndare, Öfversten Nyblaus, som under höstterminen besökte allmänna läroverken i Linköping, Norrköping, Skara, Lidköping, Vexjö och Jönköping och folkskolelärare-seminarierna i Linköping och Vexjö samt under vårterminen allmänna läroverken i Uppsala, Nyköping och Strengnäs och folkskolelärare-seminariet i Uppsala. — Med afseende på inspektionen af militäröfningarna (jfr berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 10) må här endast nämnas, att Hudiksvalls årsredogörelse intagit inspektörens rapport i dess helhet samt Östersunds årsredogörelse utdrag ur rapporten. — Såsom fortsättning af vissa i de två sista berättelserna meddelade uppgifter kan slutligen omnämnas, att Läraren vid Gymnastiska Centralinstitutet, Kaptenen Törngren, jemlikt af Kungl. Maj:t erhållet uppdrag och enligt anvisning af Chefen för Ecklesiastik-departementet äfven under läsåret 1879—80 besökte ett antal allmänna läroverk »i ändamål att sprida kännedom om sådana gymnastiska lekar, som kunna befinnas lämpliga att vid läroverken införas».

Å Tab. 5 äro sammanställda årsredogörelsernas uppgifter om de för undervisningen i välskrifning och öfningar begagnade arbeten, så vida dessa icke redan upptagits i motsvarande förteckningar i föregående berättelser. De sålunda nu under nya nummer upptagna arbetena utgöra 1 vid teckning, 10 vid musik (9 vid musikens teori och sång samt 1 vid instrumentalmusik) och 1 vid gymnastik.

B. Lärare.

Kap. 8. Lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter.

Tab. 6.

Antalen lärare af hvarje särskildt slag, hvilka under höstterminen 1879 tjänstgjort vid de särskilda läroverken, finnas angifna å Tab. 6. Derur erhålles följande öfversigt, uppställd efter samma grunder, som i berättelsen för läsåret

1877—78, sid. 13, omnämnes. Således har skillnad ej gjorts mellan ordinarier och vikarier eller tillförordnade, och bland öfningslärarne äro biträdande eller extra endast då inräknade, när för deras aflönande särskilda medel varit anslagna.

1 L ä r o v e r k .	2 Rektorer och pedagoger.	3 Lektorer.	4 Adjunkter och kolleger.	5 Extra lärare.	6 7 8 Öfningslärare i			9 Öfriga.	10 Summa.
					Teckning.	Musik.	Gymnastik och militäröfningar.		
Högre allmänna läroverk.....	34	191	334	85	36	34	34	4	752
Femklassiga >.....	24	—	126	20	24	24	24	4	246
Treklassiga >.....	20	—	40	7	20	20	20	—	127
Tvåklassiga pedagogier.....	9	—	9	2	2	9	9	—	40
Enklassiga >.....	9	—	—	2	—	2	2	—	15
Summa	96	191	509	116	82	89	89	8	1,180

Ofvanstående öfversigt, likasom Tab. 6, afser närmast höstterminen 1879; men olikheterna mellan nämnde termin och påföljande vårtermin äro så obetydliga, att en närmare redogörelse derför är obehöflig. Hela antalet lärare och lärarinnor uppgår, enligt ofvanstående öfversigt, till 1,180, visande en tillökning mot förra året af 21. I nämnda summa förekomma 42 dubbelräkningar, emedan dels särskilda lärarebefattningar vid samma läroverk, dels lärarebefattningar vid skilda läroverk (detta dock blott i Stockholm och Göteborg) bestrids af samma person. Närmare upplysningar om dessa förhållanden, som alla afse lärarebefattningar i öfningsämnen (eller i välskrifning) lemnas af Tab. 6.

De lärarebefattningar, som under höstterminen 1879 bestrids af kvinnor, äro å Tab. 6 särskildt betecknade.

Med åtskiljande af ordinarier och vikarier erhålles följande öfversigt.

L ä r o v e r k .	L ä r a r i n n o r i					Summa.
	Läse- ämnen.	Teckning.		Musik.		
		Extra.	Ordinarie.	Vikarie.	Ordinarie.	
Högre allmänna läroverk ...	—	2	—	—	—	2
Femklassiga > ...	1	6	4	—	—	11
Treklassiga > ...	—	3	3	1	—	7
Tvåklassiga pedagogier	—	—	—	—	1	1
Summa	1	11	7	1	1	21

I slutsumman ingår en dubbelräkning, emedan vid ett treklassigt läroverk lärarebefattningarna i teckning och musik innehades af samma person (i båda fallen såsom ordinarie).

Öfver de under läsåret 1879--80 åtnjutna tjänstledigheter lemnar nedanstående tabell en summarisk öfversigt.

L ä r o v e r k.	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	L ä r a r e i			S u m m a.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil- öfningar.	
Högre allmänna läroverk	6	30	66	5	8	12	127
Femklassiga , ...	5	—	22	—	5	5	37
Treklassiga , ...	4	—	4	1	1	3	13
Tvåklassiga pedagogier	3	—	—	—	3	2	8
Enklassiga , ...	2	—	—	—	—	—	2
Summa	20	30	92	6	17	22	187

Vid uppgörandet af ofvanstående tabell hafva samma grundsatsar följts som för motsvarande i föregående två berättelser. Inräknats hafva således ej de fall, då en lärare haft tjänstledighet från ett läroverk för att tjänstgöra vid ett annat; af sådana fall förekomma detta år 5. — I totalsumman 187 ingå 2 dubbelräkningar, emedan det i detta antal fall inträffat, att samma person varit tjänstledig från två befattningar.

Af hela antalet tjänstledigheter hafva 10 varit partiella — d. v. s. från endast en del af tjänstgöringsskyldigheten — och 177 fullständiga. Partiella tjänstledigheter hafva åtnjutits af 1 rektor vid högre läroverk, 4 lektorer, 5 adjunkter (3 vid högre och 2 vid femklassiga läroverk).

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat hela läsåret, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 15 lektorer, 33 adjunkter, 2 tecknings-, 7 musik- och 6 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 4 rektorer, 8 adjunkter och 3 musiklekläre. Vid de treklassiga läroverken: 1 rektor, 1 adjunkt och 1 musiklekläre. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 1 rektor, 2 musik- och 1 gymnastik-lärare. Vid de enklassiga pedagogierna: 1 pedagog.

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat en hel termin eller hela ena terminen och en del af den andra, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 1 rektor, 4 lektorer, 12 adjunkter och 1 gymnastiklekläre. Vid de femklassiga läroverken: 1 adjunkt. Vid de treklassiga läroverken: 2 rektorer, 1 adjunkt och 1 gymnastiklekläre. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 1 musiklekläre. Vid de enklassiga pedagogierna: 1 pedagog.

Af fullständiga tjänstledigheter, som omfattat kortare

tider än en hel termin (ända ned till några få dagar), ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 4 rektorer, 7 lektorer, 18 adjunkter, 3 tecknings-, 1 musik- och 5 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 1 rektor, 11 adjunkter, 2 musik- och 5 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 rektor, 2 adjunkter, 1 tecknings- och 2 gymnastik-lärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 2 rektorer och 1 gymnastiklekläre.

Såsom orsak till tjänstledigheten är sjukdom eller försvagad hellsa angifven för ungefär $\frac{2}{3}$, af det uppgifna antalet. Om dessa fall fördelas efter läroverksgrupper och lärarekategorier samt man derjemte inom ( ) angifver deras fördelning efter de tre ofvan använda tidsgrupperna (hela läsåret, en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, kortare tider än en hel termin), så erhållas följande resultat. Vid de högre läroverken: rektorer 2 (0, 0, 2), lektorer 20 (12, 3, 5), adjunkter 49 (28, 6, 15), teckningslärare 5 (2, 0, 3), musiklekläre 8 (7, 0, 1), gymnastiklekläre 6 (4, 1, 1). Vid de femklassiga läroverken: rektorer 4 (4, 0, 0), adjunkter 16 (7, 0, 9), musiklekläre 4 (3, 0, 1), gymnastiklekläre 2 (0, 0, 2). Vid de treklassiga läroverken: rektorer 1 (0, 1, 0), adjunkter 2 (1, 0, 1). Vid de tvåklassiga pedagogierna: rektorer 3 (1, 0, 2), musiklekläre 2 (1, 1, 0), gymnastiklekläre 1 (1, 0, 0). Bland öfriga anledningar äro uppgifna: annan tjänstgöring i eller utom statens tjänst, ledamotskap i riksdag, landsting eller komitéer, vetenskapliga arbeten, fortsatta studier, afläggande af prof för sökt befattning, utländska resor, enskilda angelägenheter m. m. I några fall äro anledningarna ej uppgifna. För gymnastiklekläre har för en stor del af fallen angifvits såsom orsak militär tjänstgöring.

Kap. 9. Lärares afgang, befordran och uppflyttning i högre lönegrad.

Tab. 7.

Antalet af de fall, då en ordinarie lärare afgått från sin befattning under tiden från och med den 1 Maj 1879 till och med den 30 April 1880, finnes angifvet i följande

tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits de i föregående berättelser följda grundsatsar.

Antal ordinarie lärare, som afgått från sina befattningar från och med den 1 Maj 1879 till och med den 30 April 1880.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20																		
																				Rektorer.			Lektorer.			Adjunkter.			Lärare i teckning.			Lärare i musik.			Lärare i gymn. o. mil.-öfningar.		
																				Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.
Högre allmänna läroverk...	1	—	—	3	2	4	4	3	5	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	25																	
Femklassiga ,	1	1	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	1	1	—	—	1	1	1	12																	
Treklassiga ,	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2																	
Tvåklassiga pedagogier.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2																	
Summa	4	2	—	3	2	4	5	6	6	—	1	—	1	1	2	1	1	2	41																		

I denna tabell förekommer en dubbelräkning, ty en lärare ingår både i kol. 7 och 16 å rader för de högre läroverken.

Af dem, som afgått »Till annan ordinare befattning vid hithörande läroverk» hafva:

- 1 rektor vid högre läroverk afgått till enahanda befattning vid dylikt läroverk,
  - 1 d:o vid femklassigt läroverk blifvit vid läroverkets utvidgning till högre förordnad till rektor vid detsamma,
  - 1 d:o vid 2-klassig pedagogi afgått till enahanda befattning vid dylikt läroverk,
  - 1 d:o vid 2-klassig pedagogi till adjunkt vid ett läroverk,
  - 1 lektor på grund af erhållet nådigt förordnande tillträdt rektorsbefattningen vid sitt läroverk,
  - 1 d:o utnämnts till lektor vid ett annat läroverk,
  - 1 d:o till rektor vid ett femklassigt läroverk,
  - 1 adjunkt¹⁾ till lektor vid sitt eget läroverk,
  - 3 d:o till lektorer vid andra läroverk,
  - 1 d:o till rektor vid ett treklassigt läroverk,
  - 1 musiklärare vid femklassigt läroverk till enahanda befattning vid läroverkets utvidgning till högre,
  - 1 gymnastiklärare vid femklassigt läroverk till enahanda befattning vid läroverkets utvidgning till högre.
- Summa 14.

Genom döden hafva 13 afgått, nemligen 2 rektorer (1 vid femklassigt och 1 vid treklassigt läroverk), 2 lektorer, 6 adjunkter, 1 tecknings-, 1 musik- och 1 gymnastiklärare.

Bland dem, som äro innefattade i kolumnerna med rubrik »Öfrige», hafva:

- 5 afgått efter erhållet afsked med pension, nemligen 1 lektor och 4 adjunkter,
- 4 utnämnts till kyrkoherdar, nemligen 2 lektorer och 2 adjunkter,
- 1 lektor till e. o. professor vid Uppsala universitet,
- 1 musiklärare (derjemte lektor, se ofvan) utnämnts till kyrkoherde,
- 3 afgått utan pension och utan närmare uppgift nemligen (1 musik- och 2 gymnastiklärare.

Summa 14.

Antalet befordringar till ordinarie befattningar under tiden från och med den 1 Maj 1879 till och med den 30 April 1880 finnes angifvet i nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande följts samma grundsatser som vid utarbetandet af ofvanstående afgångstabell.

Antal befordringar från och med den 1 Maj 1879 till och med den 30 April 1880.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14															
														Till rektorsbefattningar.			Till lektorsbefattningar.			Till adjunktsbefattningar.			Till lärarebefattningar i					
														Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Öfrige.	Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnr.	Öfrige.		
Högre allmänna läroverk.....	3	—	5	11	—	15	—	—	1	2	1	—	38															
Femklassiga ,	1	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	3	10															
Treklassiga ,	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	5															
Tvåklassiga pedagogier.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1															
Summa	6	—	5	11	1	23	—	—	1	2	1	4	54															

¹⁾ I hela detta kapitel äro för vinnande af beqvämighet och reda kolleger äfven räknade såsom adjunkter.

Af dem, som befordrats »Från annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

- 1 rektor vid Stockholms Södra latinläroverk, förut rektor vid högre läroverket i Kalmar, förordnats från den 1 Juli 1879 till den 1 Juli 1889,
- 1 d:o vid Kalmar högre läroverk, förut lektor derstädes, förordnats från den 1 Juli 1879 tills vidare,
- 1 d:o vid Sundsvalls högre läroverk, förut rektor vid femklassiga läroverket derstädes, vid läroverkets utvidgning förordnats från den 1 Januari 1880 tills vidare,
- 1 d:o vid femklassigt läroverk befordrats från lektorsbefattning,
- 1 d:o vid treklassigt läroverk befordrats från adjunkt-befattning vid högre läroverk,
- 1 d:o vid tvåklassig pedagogi från samma befattning vid dylikt läroverk,
- 1 lektor befordrats från lektorsbefattning vid annat läroverk,
- 3 d:o befordrats från adjunkt-befattningar vid andra läroverk,
- 1 d:o befordrats från adjunkt-befattning vid sitt eget läroverk,
- 1 adjunkt utnämns från rektorsbefattning vid en tvåklassig pedagogi,
- 1 musiklärare och
1 gymnastiklärare } befordrats från enahanda befattningar vid läroverkets utvidgning från femklassigt till högre.

Summa 14.

Om man med hänsyn till de 40 lärare, som äro inräknade i kolumnerna med öfverskrift »Öfrige», bearbetar uppgifterna om deras ålder och aflagda kunskapsprof, så erhåller man följande resultat.

Med hänsyn till åldern — beräknad efter födelseår och det år, utnämningen vann laga kraft, men utan afseende på dag och månad — voro:

bland de 11 lektorerna i kol. 5 en 29 år, två 31, en 32, tre 33, en 34, en 36 och två 39 år: i medeltal 33⁶ år;

bland de 23 adjunkterna i kol. 7 en 27 år, två 29, en 30, två 31, tre 32, tre 33, en 34, fyra 35, tre 36, en 40, en 41 och en 49 år: i medeltal 34¹;

af de 2 musiklärarne i kol. 11 en 27 och en 30 år: i medeltal 28⁵ år;

bland de 4 gymnastiklärarne i kol. 13 en 28 år, en 31, en 34 och en 39 år: i medeltal 33 år.

De 11 lektorerna voro alla filosofie doktorer: 10 (8 vid Uppsala universitet och 2 vid Lunds) efter 1853 års examensstadga och 1 (vid Uppsala univ.) efter 1870 års. Fyra af dem voro derjemte docenter (2 i Uppsala och 2 i Lund). Åtta hade fullständigt genomgått profär, deraf 5 enligt 1865 års förordning (1 vid Stockholms Gymnasium och Klara läroverk, 1 vid d:o och Katarina läroverk, 2 vid d:o och Ladugårdslands läroverk, 1 i Uppsala), 2 enligt 1875 års förordning (1 vid Stockholms Gymnasium och Maria läroverk, 1 i Lund) samt 1 (i Lund) enligt dels den äldre

och dels den nyare förordningen. Tre hade ej genomgått profär.

De 23 adjunkterna äro med afseende på akademiska kunskapsprof sålunda fördelade. Filosofie doktorer voro 10 (8 vid Uppsala universitet och 2 vid Lunds), alla efter 1853 års examensstadga. Filosofie kandidater voro 12, hvaraf 5 (alla i Uppsala) efter 1853 års stadga, 5 (4 i Uppsala och 1 i Lund) efter 1870 års stadga samt 2 (båda i Lund), om hvilka det är ovisst, huruvida de aflagt examen efter 1853 års stadga eller efter 1870 års. En hade icke aflagt föreskrifven examen. En af filosofie doktorerna var docent (i Uppsala) och en af dem hade aflagt dimissionsexamen. — Profär hade 19 genomgått, hvaraf 7 (2 vid Stockholms Gymnasium och Maria läroverk, 1 vid d:o och Katarina läroverk, 1 i Uppsala, 1 i Strengnäs, 1 i Örebro och 1 i Kristianstad) efter 1865 års förordning, 11 (2 vid Stockholms Gymnasium och Maria läroverk, 1 vid d:o och Ladugårdslands läroverk, 5 i Uppsala, 1 i Kalmar och 2 i Lund) enligt 1875 års förordning och 1 (i Uppsala) enligt dels den äldre och dels den nyare förordningen. De öfriga 4 hade icke genomgått profär.

Af de 2 musiklärarne hade 1 aflagt musikdirektörexamen vid Kungl. Musikaliska akademiens Konservatorium och 1 filosofie kandidatexamen efter 1870 års stadga i Lund, genomgått profär derstädes samt erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att utan aflagda prof för behörighet anmäla sig såsom sökande till musiklärarebefattningen vid Lunds högre allmänna läroverk.

De 4 gymnastiklärarne voro samtliga militärer (1 kapten och 3 löjtnanter). Om 3 af dem, anställda vid femklassiga läroverk, uppgifves, att de genomgått fullständig kurs vid Gymnastiska Centralinstitutet; om 1, anställd vid ett treklassigt läroverk, är ingen hithörande uppgift lemnad.

Förnyadt rektorsförordnande har under perioden från och med den 1 Juli 1879 till och med den 30 Juni 1880 vidtagit endast för rektor vid nedanstående högre läroverk.

Vexjö: från den 1 Januari 1880 till den 1 Juli 1885.

Af Tab. 7 synes, huru många lärare, fördelade efter ålder, inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1879 till och med den 30 Juni 1880. Detta år har inträdet i högre lönegrad infallit för samtliga lärarne den 1 Januari 1880. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag städse beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, på hvilket inträdesdagen infallit. Bland de i högre lönegrad uppflyttade lektorerna äro äfven inräknade 12 rektorer vid högre läroverk, hvilka under perioden blifvit i egenskap af lektorer uppflyttade i högre lönegrad, nemligen 1 i 3:e lönegraden, 4 i 4:e och 7 i 5:e.

Af nedanstående tabell finner man de uppflyttades antal och deras medelålder (resp. ålder) vid inträdet i den högre lönegraden.

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Rektorer vid högre allmänna läroverk: i 2:a lönegraden	1	År. (64)
Rektorer vid tvåklassiga pedagogier: i 3:e lönegraden	2	65
Lektorer: i 2:a lönegraden	9	37.6
» 3:e »	6	45.2
» 4:e »	11	49.7
» 5:e »	21	56.7
Adjunkter och kolleger: i 2:a lönegraden	20	37.0
» 3:e »	22	40.4
» 4:e »	13	47.8
» 5:e »	17	52.2

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Teckningslärare vid högre allmänna läroverk: i 2:a lönegraden	1	År. (37)
» 3:e »	2	44.0
Musiklärare vid högre allmänna läroverk: i 2:a lönegraden	1	(31)
» 3:e »	1	(37)
Gymnastiklärare vid högre allmänna läroverk: i 2:a lönegraden	2	35.0

I ofvanstående tabell ingår en dubbelräkning, beroende derpå att en rektor vid ett högre allmänt läroverk uppflyttats i högre lönegrad, både i egenskap af rektor och lektor.

Kap. 10. Ordinarie lärarebefattningar.

Antalen ordinarie lärarebefattningar vårterminen 1880 enligt den för läroverken gällande stat skilja sig i följande hänseenden från dem, som i berättelsen för läsåret 1878—79 angifvits. För Stockholms Södra latinläroverk, bildadt genom förening af Maria femklassiga läroverk och en del af Stockholms Gymnasii sju och sjunde klasser (jfr Kap. I här ofvan), bestämdes genom Kungl. bref den 1 November 1878 följande lärarestat: en rektor, fyra lektorer,

sju adjunkter, en lärare i musik, en i teckning och en i gymnastik.

För Suudsvalls läroverk uppfördes på ordinarie stat jemlikt beslut vid 1879 års riksdag och Kungl. bref af den 30 Maj 1879 ytterligare två lektors- och en adjunkts-befattning (jfr berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 18).

Med inräknande af nu nämnda befattningar erhåller man följande öfersigt.

L ä r o v e r k.	Rektorer.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	Öfningslärare i			Summa.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil- öfningar.	
Högre allmänna läroverk	34	191	335 ¹⁾	34	34	33	661
Femklassiga »	24	—	126	23	23	23	219
Treklassiga »	20	—	40	20	20	20	120
Tvåklassiga pedagogier	9	—	9	2	9	9	38
Enklassiga »	9	—	—	—	—	—	9
Summa	96	191	510	79	86	85	1,047

Med afseende på tillsättningen af rektorsbefattningarna vid de högre allmänna läroverken må här anmärkas, att den i Kungl. kungörelsen af 12 Juli 1861 gifna bestämmelsen, att rektorer vid dessa läroverk skulle »förordnas på

viss tid, efter hvars förlopp antingen nytt förordnande för sysslans senaste innehafvare utfärdas eller ock ombyte sker», genom nya läroverksstadgan § 92 ändrades derhän, att »vid högre läroverk skall, der Kungl. Maj:t icke vill genom ut-

¹⁾ I detta antal äro inräknade för Vexjö 12 adjunktsbefattningar (jfr anm. å Tab. 6).

nämning tillsätta rektorsembetet, rektor tillsätts på förordnande». Någon fullmakt på grund af detta stadgande blef emellertid icke under detta läsåår utfärdad; men på grund af äldre förhållanden (jfr berättelsen för läsååret

1876—77, sid. 59) funnos vid här ifrågavarande tidpunkt 3 befullmäktigade rektorer vid högre allmänna läroverk (Lunds, Helsingborgs och Östersunds).

Kap. 11. Lärarekandidater.

Under läsååret 1879—80 var profärskurs anordnad vid Stockholms Gymnasium i förening med Ladugårdslands femklassiga läroverk, vid Stockholms Södra latinläroverk samt vid läroverken i Uppsala och Lund.

Vid Stockholms Gymnasium förestods den praktiska profärskursen af Gymnasii rektor med biträde af rektor vid Ladugårdslands läroverk samt vid Södra latinläroverket af dess rektor; den teoretiska kursen, gemensam för alla till Stockholm hänvisade kandidater, förestods af samme lektor vid Gymnasium, som under de föregående läsåren. Vid Uppsala läroverk förestods den praktiska kursen af läroverkets rektor och den teoretiska af samma akademiska lärare, som under de närmast föregående åren. Vid Lunds läroverk förestods såväl den praktiska som den teoretiska profärskursen af samma akademiska lärare som under de föregående åren.

Af nedanstående tabell synes, huru många lärarekandidater tjenstgjort vid de särskilda läroverken under läsååret 1879—80.

Läroverk.	Höst-t:n 1879.		Vår-t:n 1880.	
	Fortsätt-ning	Påbör-jande	Fortsätt-ning	Påbör-jande
	af profäret.		af profäret.	
Stockholm:				
Gymnasium.....	1	1	2	1
Södra latinläroverket.....	1	4	5	3
Ladugårdslandet.....	—	2	—	5
Uppsala	4	6	6	4
Lund	3	7	7	3
Summa	9	20	20	16

Vid denna tabell må följande anmärkas. Den lärarekandidat, som höstterminen 1879 fortsatte sin profärskurs vid Stockholms Gymnasium, hade föregående termin börjat vid Ladugårdslands läroverk, och den, som fortsatte vid Södra latinläroverket, hade föregående termin börjat vid Maria läroverk. De två, som vårterminen 1880 fortsatte vid Gymnasium, hade föregående termin börjat vid Ladugårdslands läroverk. Af de 5, som vårterminen 1880 fortsatte vid Södra latinläroverket, hade 4 föregående termin börjat derstädes och 1 vid Stockholms Gymnasium. Alla de, som någondera terminen fortsatte vid Uppsala och Lunds läroverk, hade föregående termin börjat vid samma läroverk.

Af de 20, som började höstterminen 1879 voro 3 filosofie doktorer (alla docenter), 6 filosofie licentiater och 11 filosofie kandidater. Af de 16, som började vårterminen 1880, voro 6 filosofie doktorer (deribland 4 docenter), 1 filosofie licentiat, 8 filosofie kandidater och 1 teologie kandidat.

Af de 9 lärarekandidater, som börjat profäret vårterminen 1879 och således egde fortsätta höstterminen samma år, uteblef ingen. Af dem, som erhållit hänvisning att börja profäret höstterminen 1879, uteblefvo 7, hvaraf 6 voro hänvisade till Stockholm och 1 till Uppsala. Af de 20, som börjat höstterminen 1879 och således egde att fortsätta vårterminen 1880, uteblef ingen. Af dem, som erhållit hänvisning att börja vårterminen 1880, uteblefvo 4, alla hänvisade till Stockholm.

Profäret afslutades höstterminen 1879 af 9 lärarekandidater och vårterminen 1880 af 20.

I hvilka ämnen de lärarekandidater, som under de båda terminerna afslutat profär, genomgått den praktiska kursen, utvisas af följande speciela förteckning.

Höstterminen 1879.

Stockholm:

- 1: grekiska, latin, franska, tyska;
- 1: tyska, allmän naturlära, matematik, fysik.

Uppsala:

- 1: modersmålet, matematik, fysik;
- 1: kristendom, historia och geografi, latin, (tyska);
- 1: historia och geografi, latin, grekiska, (tyska);
- 1: tyska, franska, latin, modersmålet.

Lund:

- 1: latin, grekiska, tyska, historia och geografi;
- 1: matematik, kemi, fysik, modersmålet, tyska;
- 1: modersmålet, tyska, historia och geografi.

Vårterminen 1880.

Stockholm:

- 2: tyska, engelska, franska;
- 1: latin, botanik och zoologi, historia och geografi;
- 1: modersmålet, tyska, franska;
- 1: historia och geografi, latin, grekiska, (modersmålet, tyska);
- 1: matematik, fysik, tyska;
- 1: modersmålet, latin, grekiska, (tyska).

Uppsala:

- 1: modersmålet, latin, grekiska, (tyska);
 1: modersmålet, matematik, fysik;
 1: tyska, latin, grekiska;
 1: kristendom, modersmålet, grekiska, (tyska, latin);
 1: tyska, engelska, franska;
 1: franska, latin, grekiska, (tyska).

Lund:

- 1: modersmålet, engelska, tyska;
 1: modersmålet, hist. o. geogr., kristendom, filos. proped.;
 1: modersmålet, matematik, fysik;
 1: botanik och zoologi, kemi, modersmålet, historia och geografi;
 1: kristendom, grekiska, latin, hebreiska, (filos. proped.);
 1: modersmålet, allmän naturlära, matematik, fysik;
 1: tyska, engelska, franska, modersmålet, (historia och geografi).

Vid upprättandet af denna tabell hafva följts samma grundsatser som vid upprättandet af motsvarande förteckningar i föregående berättelser. Inom ( ) hafva därför de ämnen blifvit satta, i hvilka endast auskultering, således hvarken öfnings- eller prof-undervisning egt rum. Beräknar man enligt föregående speciella förteckning, huru många gånger hvart och ett af skolans läroämnen vid de särskilda läroverken förekommit bland de ämnen, i hvilka den praktiska kursen genomgåts, så erhåller man — då de inom ( ) satta ämnena ej medräknas — för de 29 lärarekandidater, som under läsåret 1879—80 afslutat sin profärs-tjenstgöring, följande öfversigt.

Antal gånger, som de särskilda läroämnena förekommit bland de ämnen, hvori profäret genomgåts.

Läroämnen.	Stockholm.	Uppsala.	Lund.	Summa.
Kristendom	—	2	2	4
Modersmålet	2	5	8	15
Tyska	6	3	5	14
Engelska	2	1	2	5
Franska	4	3	1	8
Latin	4	6	2	12
Grekiska	3	5	2	10
Hebreiska	—	—	1	1
Matematik	2	2	3	7
Allmän naturlära	1	—	1	2
Botanik och zoologi	1	—	1	2
Fysik	2	2	3	7
Kemi	—	—	2	2
Mineralogi och geologi	—	—	—	—
Historia och geografi	2	2	4	8
Filosofisk propedeutik	—	—	1	1
Summa	29	31	38	98
Antal lärarekandidater	9	10	10	29
” ämnen på hvarje i medeltal	3·2	3·1	3·8	3·4

Beträffande de lärarekandidater, som höstterminen 1879 och vårterminen 1880 afslutade profäret, äro uppgifterna om de antal timmar, hvartill deras auskultering samt öfnings- och prof-undervisning uppgått, bearbetade och sammanfattade i följande tabellariska öfversigter.

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som afslutade med höstterminen 1879.

Läroverk.	Vårterminen 1879.				Höstterminen 1879.				S:a för båda terminerna.			
	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm (medeltal för 2).....	81	28	21	130	94	21	—	115	175	70	—	245
Uppsala (, , 4).....	139	49	13	201	137	26	11	174	276	75	24	375
Lund (, , 3).....	85	59	7	151	65	32	8	105	150	91	15	256

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som afslutade med vårterminen 1880.

Läroverk.	Höstterminen 1879.				Vårterminen 1880.				S:a för båda terminerna.			
	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskultering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Gymnasium och Ladugårdslands läroverk (H.-T. medeltal för 3; V.-T. — endast Gymnasium — medeltal för 2).....	66	23	21	110	82	12	6	100	148	35	27	210
Södra latinläroverket (medeltal för 4)...	82?	—	17	99?	66	—	36	102	148?	—	53	201?
Uppsala (medeltal för 6)	126	28	9	163	130	29	11	170	256	57	20	333
Lund (, , 7)	67	37	7	111	55	41	7	103	122	78	14	214

Det kan vid dessa tabeller anmärkas, att de till grund liggande primäruppgifterna ej torde vara i alla hänseenden fullt motsvariga. Så äro t. ex. de timantal, som upptagits för genomgående af skriftliga uppsatser, fullständigt inräknade i Uppsala, under det att å de öfriga ställena endast omnämnts, att kandidaten genomgått scripta med ett visst skriflag. I sista tabellen är en kandidat förd till Stockholms Gymnasium höstterminen 1879 och till Södra latinläroverket vårterminen 1880. På grund af ofullstän-

diga uppgifter har en kandidat vid Södra latinläroverket, som för höstterminen 1879 upptagits i tabellen, måst utslutas ur kolumnerna för vårterminen 1880. — För närmare kännedom om anordningen af såväl den praktiska som den teoretiska kursen hänvisas till de af profärsföreståndarne till Ecklesiastik-departementet insända berättelserna, anmälda för Kungl. Maj:t den 16 Januari och den 16 Juli 1880.

C. Lärjungar.

Kap. 12. **Lärjungarnes antal och fördelning efter klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jämförelse mellan lärjungarnes antal och rikets befolkning.**

Tab. 8 och 9.

Lärjungarnes antal vid de särskilda allmänna läroverken och pedagogierna höstterminen 1879 finnas angifna i Tab. 8. Den motsvarande tabellen för vårterminen 1880 företer så obetydliga afvikelser, att det synes vara obeförligt att offentliggöra densamma i dess helhet. Sammanställer man ur de båda tabellerna summorna för de särskilda slagen af läroverk, så erhåller man följande öfversigt, som närmast afser förhållandena den 15 September och den 1 Februari. Dock är det — på de i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 68) angifna grunder — sannolikt, att de särskilda talen utan synnerlig afvikelse sammanfallit med antalen lärjungar, som under större delen af terminen verkligen deltagit i undervisningen.

Läroverkens		Antal lärjungar.			
		Höst-term:n 1879.		Vår-term:n 1880.	
Art.	Antal.	Närvarande.	Frånvarande.	Närvarande.	Frånvarande.
Högre allmänna läroverk ...	34	10,746	177	10,724	124
Femklassiga ,	24	2,995	13	2,957	15
Treklassiga ,	20	980	33	962	19
Summa	78	14,721	223	14,643	158
Tvåklassiga pedagogier	9	249	3	245	2
Enklassiga ,	9	204	—	207	—
Summa	18	453	3	452	2
Summornas summa	96	15,174	226	15,095	160

Om man enligt Tab. 8 och motsvarande tabell för vårterminen jämför de närvarande lärjungarnes antal under båda terminerna samt betecknar tillökningen vårterminen med +, minskning med — och oförändradt antal med 0, så erhållas följande öfversigter.

Allm. läroverken 1879—80.

1:o. Efter läroverk.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:			
Gymnasium	— 1	Vexjö	— 4
Södra latinläroverket	+ 1	Jönköping	+ 4
Realläroverket	— 5	Lund	+ 5
Nya elementarskolan	— 7	Malmö	— 11
Uppsala	— 10	Karlskrona	— 5
Gefle	— 4	Kristianstad	— 9
Hudiksvall	+ 3	Helsingborg	+ 7
Linköping	+ 17	Göteborg	— 6
Norrköping	— 3	Halmstad	— 1
Vestervik	— 3	Kalmar	+ 11
Skara	+ 7	Karlstad	+ 5
Venersborg	+ 7	Hernösand	— 2
Strengnäs	— 4	Östersund	— 4
Örebro	0	Umeå	+ 1
Nyköping	0	Luleå	+ 3
Vesterås	— 6	Sundsvall	+ 5
Falun	— 1	Visby	— 12

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:			
Klara	— 3	Sköfde	— 7
Jakob	— 2	Eskilstuna	+ 3
Katarina	— 3	Arboga	— 2
Ladugårdslandet	+ 1	Ystad	— 1
Norrtejlje	+ 1	Karlshamn	— 4
Enköping	— 2	Landskrona	— 1
Söderhamn	— 3	Uddevalla	— 3
Eksjö	+ 3	Göteborg	— 6
Vadstena	— 3	Oskarshamn	+ 2
Mariestad	— 3	Kristinehamn	— 2
Borås	+ 1	Piteå	0
Lidköping	— 5	Haparanda	+ 1

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	- 1	Engelholm.....	- 4
Vimmerby	0	Göteborg	0
Alingsås	- 4	Varberg	- 4
Falköping	0	Marstrand	- 1
Askersund	- 2	Strömstad	- 3
Sala	+ 1	Åmål	+ 1
Vernamo	0	Filipstad	+ 1
Sölvesborg.....	- 1	Arvika	- 1
Ronneby	+ 1	Skellefteå	- 1
Trelleborg	- 1	Örnsköldsvik.....	+ 1

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo.....	+ 1	Grenna	- 1
Södertelje	0	Kungelf.....	0
Köping	- 4	Kungsbacka	+ 1
Nora	- 1	Borgholm	0
Hedemora	0		

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	+ 5	Simrishamn	- 1
Ulricehamn	0	Falkenberg	- 1
Mariefred	- 1	Laholm	+ 1
Lindesberg	- 4	Mönsterås	+ 4
Säter	0		

2:o. Efter klasser och linier.

Läroverk.	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Summa.			
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	Gem. linie.	Real. linie.	Latin. linie.	S.a.
Högre allmänna läroverk ...	+ 60	+ 3	- 25	- 29	+ 1	- 10	- 4	- 14	- 15	- 5	+ 10	0	- 1	+ 5	+ 2	+ 38	- 53	- 7	- 22
Femklassiga ,	+ 15	- 13	- 9	- 7	- 10	- 18	+ 4									- 7	- 25	- 6	- 38
Treklassiga ,	+ 3	- 5	- 12	- 1	- 3	- 2	+ 2									- 14	- 3	- 1	- 18
Tvåklassiga pedagogier	+ 3	- 7	0													- 4			- 4
Enklassiga ,	+ 8	- 5														+ 3			+ 3
Summa	+ 89	- 27	- 46	- 37	- 12	- 30	+ 2	- 14	- 15	- 5	+ 10	0	- 1	+ 5	+ 2	+ 16	- 81	- 14	- 79

Vill man med hvarandra jemföra årsklasserna höstterminen 1879 för att finna bland annat, huru många procent af hela antalet närvarande lärjungar tillhöra hvar och en af dem, kan man efter samma grundsatser, som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 71 och följ.) öfvervinna de svårigheter, som möta med hänsyn till Stockholms Nya elementarskola, hvars klassfördelning icke motsvarar de andra läroverkens. Man erhåller sålunda följande öfersigt.

Årsklass.	Antal lärjungar.	Procent i förhållande till		
		hela summan.	antalet i föreg. klass.	antalet i 1:a klassen.
1	2,455	16.2	—	100
2	2,777	18.3	113.1	113.1
3	2,424	16.0	87.3	98.7
4	2,194	14.5	90.1	89.4
5	1,769	11.6	80.6	72.1
6:1	1,212	8.0	68.5	49.4
6:2	993	6.6	81.9	40.4
7:1	749	4.9	75.4	30.5
7:2	601	3.9	80.2	24.5
Summa	15,174	100	—	618.1

Om man för att äfven med hvarandra jemföra dels de båda linierna, hvari årsklasserna äro fördelade från och med den 4:e, dels latinliniens båda beståndsdelar (ickegreker och greker) inom klasserna 6 och 7, efter samma grundsatser, som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 72 o. följ.), undanrödjer de svårigheter, som möta med hänsyn till Stockholms Nya elementarskola, så erhåller man följande tabeller öfver antalet närvarande lärjungar höstterminen 1879 inom samtliga allmänna läroverken.

Årsklass.	Antal lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela årsklassen.		föreg. afdelning å samma linie.	
	R.	L.	S.a.	R.	L.	R.	L.
4	897	1,297	2,194	41	59	—	—
5	655	1,114	1,769	37	63	73	85.9
6:1	349	863	1,212	28.3	71.2	53.3	77.5
6:2	272	721	993	27.4	72.6	77.9	83.5
7:1	150	599	749	20	80	55.1	83.1
7:2	105	496	601	17.5	82.5	70	82.3
Summa	2,428	5,090	7,518	—	—	—	—
Procent	32.3	67.7	100	—	—	—	—

Latinafdelning.	Antal lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela latinafdelningen.		föreg. motsvarande afdng.	
	I-G.	G.	S:a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	472	391	863	54·7	45·3	—	—
L. 6:2	358	363	721	49·7	50·3	75·8	92·8
L. 7:1	288	311	599	48·1	51·9	80·4	85·7
L. 7:2	237	259	496	47·8	52·2	82·3	83·3
Summa	1,355	1,324	2,679	—	—	—	—
Procent	50·6	49·4	100	—	—	—	—

Af föregående tre tabeller kunna åtskilliga slutsatser dragas, af samma beskaffenhet som i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 72 och 73), hvarför dit hänvisas. Här må blott anmärkas, att latinarnes öfvervigt öfver realisterna i klasserna 4—7 detta år är något större än de föregående åren och att grekernas antal i jemförelse med icke-grekernas i kl. 6—7 visar ett fortfarande sjunkande. Latinarne utgjorde höstterminen 1876 67·2 % af hela antalet i klas-

serna 4—7, 1877 65·8 %, 1878 66 % och 1879 67·7 %. Grekerna utgjorde under samma fyra terminer resp. 59·1, 54·4, 51·8 och 49·4 % af hela antalet i latinklasserna 6 och 7.

Såsom en fortsättning till den öfversigt öfver den *verkliga* förändringen i skolgenerationernas storlek, som lemnats i föregående berättelser, meddelas nedanstående 3 tabeller, hvilka alla afse höstterminen.

Årsklass.	Lärjungarnes antal.			
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.
1	2,236	2,317	2,293	2,455
2	2,535	2,542	2,726	2,777
3	2,227	2,377	2,380	2,424
4	1,878	1,930	2,133	2,194
5	1,580	1,552	1,575	1,769
6:1	964	1,100	1,174	1,212
6:2	717	805	902	993
7:1	549	601	689	749
7:2	470	471	506	601
Summa	13,156	13,695	14,378	15,174

Årsklass.	Realister.				Latinare.			
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.
4	895	927	943	897	983	1,003	1,190	1,297
5	648	616	623	655	932	936	952	1,114
6:1	207	347	356	349	757	753	818	863
6:2	135	154	233	272	582	651	669	721
7:1	84	108	114	150	465	493	575	599
7:2	50	74	104	105	420	397	402	496
Summa	2,019	2,226	2,373	2,428	4,139	4,233	4,606	5,090

Årsklass.	Icke-greker.				Greker.			
	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.	H. 1876.	H. 1877.	H. 1878.	H. 1879.
L. 6:1	388	386	429	472	369	367	389	391
L. 6:2	244	314	332	358	338	337	337	363
L. 7:1	172	203	263	288	293	290	312	311
L. 7:2	105	144	164	237	315	253	238	259
Summa	909	1,047	1,188	1,355	1,315	1,247	1,276	1,324

Tab. 9 utvisar, hurudant förhållandet varit under höstterminen 1879 med hänseende till de s. k. grekernas undervisning inom 7:e klassen i de enligt läroverksstadgans § 10 valfria ämnena i engelska och hebreiska ¹⁾.

¹⁾ För ett och annat läroverk hafva årsredogörelsernas uppgifter, der de varit otydliga eller ofullständiga, kompletterats genom terminskatalogerna.

Ur nämnda tabell erhålles — med iakttagande af samma grundsatsar som i föregående berättelser — följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
G. 7:1	104	137	31	272	311
G. 7:2	40	94	27	161	259
Summa	144	231	58	433	570
Procent af hela antalet	25.3	40.5	10.2	76.0	100

Anm. Dessutom hade en lärjunge i L. 7:1 under höst-t:n läst engelska och hebreiska, men icke grekiska; under vårt:n deremot grekiska i stället för engelska.

Man finner af denna tabell, att antalet af de greker, som hvarken undervisats i engelska eller i hebreiska utgjorde inom 7:1 39 af 311 (12.5 %) samt inom 7:2 98 af 259 (37.8 %). Motsvarande procenttal under höstterminen 1876, 1877 och 1878 voro i nedre 7:e klassen 9.9, 6.9 och 10.6 % samt i öfre 7:e 22.9, 21.7 och 25.2. Jemför man 7:1 höstterminen 1878 med 7:2 höstterminen 1879, så finner man, att då inom denna lärjungegrupp antalet af dem, som hvarken undervisats i engelska eller hebreiska under förra terminen utgjorde 10.6 %, så utgjorde det under den sednare terminen 37.8 % — ett förhållande, som väl sannolikt beror derpå, att lärjungarne i öfversta klassen hafva mindre tid att delta i den frivilliga undervisningen. Beräknar man med ledning af föregående tabell i absoluta tal och derjemte i procent af hela antalet greker, huru många af dem undervisats i engelska och huru många i hebreiska, så erhålles följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Hela antalet greker.	Lärjungar, som undervisats i			
		engelska.		hebreiska.	
		Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
G. 7:1	311	241	77.5	135	43.4
G. 7:2	259	134	51.7	67	25.9
Båda afdelningarna	570	375	65.8	202	35.4

Jemförelse mellan lärjungarnes antal och rikets befolkning.

Å r.	Rikets befolkning vid årets slut.			Lärjungarnes antal höstterminen.			
	Hela befolkningen.	Manliga.		Hela antalet.	På 10,000 af befolkningen.		
		Hela.	I ålder af 10—18 år.		Hela.	Manliga.	
	Hela.			I ålder af 10—18 år.		Hela.	I ålder af 10—18 år.
1876.....	4,429,713	2,151,326	421,460	13,156	30	61	312
1877.....	4,484,542	2,180,060	420,752	13,695	31	63	325
1878.....	4,531,863	2,205,292	412,656	14,378	32	65	348
1879.....	4,578,901	2,228,855	408,623	15,174	33	68	371

Till närmare belysning af hvad som nyss yttrades rörande olikheten i antalen deltagare i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska inom den lärjungegrupp, som höstterminen 1878 befann sig i 7:1 och höstterminen 1879 i 7:2, meddelas följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
a) Antal.					
G. 7:1 höstterminen 1878	92	148	39	279	312
G. 7:2 „ 1879	40	94	27	161	259
b) Procent.					
G. 7:1 „ 1878	29.5	47.4	12.5	89.4	100
G. 7:2 „ 1879	15.4	36.8	10.4	62.1	100

Man finner här af, att minskningen, efter procent räknad, faller på alla grupperna, företrädesvis dock på dem, som läst båda språken. (Jfr föregående berättelser).

Om för hvar och ett af åren 1876—79 lärjungarnes antal i allmänna läroverken och pedagogierna jemföres med rikets befolkning, så erhållas de resultat, som äro intagna i nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits samma grundsatsar som vid motsvarande tabell i berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 26). Anledningen till den minskning i antalet af rikets manliga befolkning i ålder af 10—18 år, som eger rum från 1876, har redan i föregående berättelser visats bero derpå, att de åldersklasser, som åren 1877 och 1878 blefvo 10-åriga, ursprungligen tillhörde år med svag nativitet. Enahanda är orsaken till den ytterligare minskning från år 1878 till 1879, som nedanstående tabell utvisar.

Kap. 13. Lärjungarnes ålder.

Tab. 10 och 11.

Efter hufvudsakligen samma grundsatsar, som blifvit följda vid utarbetandet af motsvarande kapitel i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 79 o. följ.) och för hvilka der redogöres, har bearbetningen af hit hörande förhållanden nu skett. Det torde därför vara tillräckligt att här blott anmärka, att läroverkens ålderstabeller, som ligga till grund för Tab. 10 och 11, skola enligt »Plan för elementarläroverkens årsredogörelser» vara beräknade med hänsyn endast till födelseår, ej till dag och månad; att Stockholms Nya elementarskola ej medtagits, emedan der förekommande afvikande förhållanden göra det omöjligt att bearbeta uppgifterna om dervarande åldersförhållanden på samma sätt som vid öfriga läroverk; att ej heller de enklassiga pedagogierna medtagits, emedan deras klasser, afdelningar och lexlag ej kunna med tillräcklig grad af visshet sammanställas med klasserna vid de öfriga läroverken.

Angående första klassen må nämnas att vid tabellernas utarbetande både 9 och 10 års ålder måst räknas såsom normalålder för höstterminen 1879. Läroverksstadgan af den 1 November 1878 bestämde nemligen uppnådda 9 år såsom villkor för att antagas till lärjunge vid statens läroverk, hvaremot dessförinnan genom Kungl. kungörelsen af den 10 Mars 1869 föreskrefs en inträdesålder af 10 år eller att denna åldersgräns skulle uppnås under nästföljande termin. En lärjunge, som vid början af höstterminen 1878 var 9 år gammal, kunde således icke då vid läroverket mottagas och var alltså vid intagningen i första klassen höstterminen 1879 10 år gammal.

I nedanstående tabellariska öfversigt äro uppgifterna för höstterminen 1879 om det antal år, hvarmed lärjungarnes ålder i medeltal öfverskjuter normalåldern sammanställda med de uppgifter, som i detta afseende meddelas i berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 80 och följ.

a) Efter läroverk.

Läroverk.	År öfver normalåldern i medeltal.			
	V.-t. 1870.	H.-t. 1875.	H.-t. 1876.	H.-t. 1879.
A. Högre allmänna läroverk.				
Stockholm:				
Gymnasium.....	0'87	0'35	0'33	0'46
Södra latinläroverket.....	—	—	—	0'20
Realläroverket (jfr C).....	—	—	—	0'49
Uppsala.....	1'19	0'68	0'66	0'62
Gefle.....	1'23	0'84	0'76	0'74
Hudiksvall.....	1'81	0'93	1'06	1'14
Linköping.....	1'55	1'01	1'00	0'93
Norrköping.....	1'37	0'64	0'76	0'66

Läroverk.	År öfver normalåldern i medeltal.			
	V.-t. 1870.	H.-t. 1875.	H.-t. 1876.	H.-t. 1879.
A. Högre allmänna läroverk (forts.).				
Vestervik.....	1'48	1'02	1'01	0'96
Skara.....	2'23	1'42	1'38	1'13
Venersborg.....	1'81	1'44	1'30	1'07
Strengnäs.....	1'16	0'45	0'40	0'38
Örebro.....	1'21	0'89	0'82	0'83
Nyköping.....	0'99	0'86	0'83	0'71
Vesterås.....	1'22	1'06	1'15	1'04
Falun.....	1'35	0'60	0'70	0'78
Vexjö.....	1'82	1'26	1'23	1'18
Jönköping.....	1'61	1'05	1'01	1'02
Lund.....	1'34	0'67	0'66	0'63
Malmö.....	1'50	0'82	0'81	0'58
Karlskrona.....	1'08	0'67	0'75	0'70
Kristianstad.....	1'55	1'00	0'96	0'73
Helsingborg.....	1'40	0'59	0'26	0'29
Göteborg.....	2'42	1'50	1'51	2'42
Halmstad.....	2'00	1'67	1'51	1'34
Kalmar.....	2'18	1'65	1'63	1'22
Karlstad.....	1'44	0'92	0'75	0'83
Hernösand.....	2'16	1'53	1'53	1'33
Östersund.....	—	—	—	1'75
Umeå.....	1'77	1'07	1'19	0'98
Luleå.....	1'81	1'63	1'50	1'19
Sundsvall (jfr B).....	—	—	—	1'29
Visby.....	1'54	1'12	1'17	0'99
B. Femklassiga allmänna läroverk.				
Stockholm:				
Klara.....	0'85	0'54	0'52	0'42
Maria.....	0'89	0'17	0'12	—
Jakob.....	1'34	0'80	0'92	1'05
Katarina.....	0'94	0'54	0'51	0'49
Ladugårdslandet.....	1'11	0'36	0'38	0'46
Norrtelje.....	1'79	1'24	1'44	1'71
Enköping.....	1'24	0'96	0'85	0'58
Söderhamn (jfr C).....	—	0'99	1'02	0'88
Eksjö.....	1'82	1'44	1'46	1'54
Vadstena (jfr C).....	—	1'06	0'92	0'84
Mariestad.....	1'97	1'89	1'21	1'37
Borås.....	2'27	1'38	1'46	1'30
Lidköping.....	1'47	0'99	0'88	0'89
Sköfde (jfr C).....	—	1'45	1'46	1'18

Läroverk.	År öfver normalåldern i medeltal.			
	V.-t. 1870.	H.-t. 1875.	H.-t. 1876.	H.-t. 1879.
B. Femklassiga allmänna läroverk (forts.)				
Eskilstuna	1'56	0'94	1'03	0'87
Arboga	1'46	1'10	1'10	1'27
Ystad	1'02	0'68	0'53	0'70
Karlshamn	1'77	0'89	1'04	1'02
Landskrona	0'90	0'34	0'42	0'25
Uddevalla	2'17	1'52	1'49	1'20
Göteborg	1'93	1'51	1'59	1'31
Oskarshamn (jfr C)	—	—	—	1'59
Kristinehamn	1'43	0'75	1'01	1'24
Sundsvall	1'41	1'42	1'36	—
Piteå	1'57	0'98	0'95	0'71
Haparanda (jfr C)	—	—	—	2'28
C. Treklassiga allmänna läroverk.				
Stockholm:				
Realläroverket	—	—	0'82	—
Nikolai	0'04	1'07	—	—
Adolf Fredriks	1'35	—	—	—
Söderhamn	1'06	—	—	—
Söderköping	1'00	0'76	1'07	1'00
Vadstena	1'97	—	—	—
Vimmerby	0'72	0'86	0'64	0'50
Skeninge	1'04	—	—	—
Alingsås	1'21	1'00	0'88	0'80
Sköfde	1'79	—	—	—
Falköping	—	—	—	1'00
Askersund	1'41	1'51	1'39	1'37
Sala	1'66	1'23	0'89	1'22
Vernamo	2'26	1'72	1'29	1'11
Sölvesborg	1'80	1'52	1'42	1'40
Ronneby	0'76	0'96	0'87	0'90
Trelleborg	1'82	1'19	1'22	1'06
Engelholm	—	0'38	0'42	1'02
Göteborg	1'65	1'58	1'73	1'43
Varberg	1'65	1'48	1'67	1'63
Marstrand	1'38	1'62	2'00	3'28
Strömstad	2'50	2'40	2'30	2'07
Oskarshamn	2'47	1'32	1'50	—
Åmål	1'78	1'23	1'28	1'39
Filipstad	1'19	1'27	1'40	0'98
Arvika	2'21	1'65	1'49	1'39
Haparanda	2'27	2'55	2'10	—
Skellefteå	1'95	1'21	1'30	1'67
Örnsköldsvik	1'71	1'14	1'91	0'98

Anm. I ofvanstående tabell äro under C intagna tre under de äldre åren befätliga, men sedermera upphörda två- och en-klassiga elementarläroverk.

Läroverk.	År öfver normalåldern i medeltal.			
	V.-t. 1870.	H.-t. 1875.	H.-t. 1876.	H.-t. 1879.
D. Tvåklassiga pedagogier.				
Hjo	—	—	—	1'38
Södertelje	—	—	—	0
Köping	—	—	—	2'53
Nora	—	—	—	2'36
Hedemora	—	—	—	1'40
Grenna	—	—	—	2
Kungälf	—	—	—	2'44
Kungsbacka	—	—	—	1'64
Borgholm	—	—	—	1'50
Sammandrag.				
Högre allmänna läroverk	1'58	1'00	0'98	0'93
Femkl. > >	1'36	0'83	0'85	0'92
Trekl. > >	1'62	1'34	1'34	1'28
Tvåklassiga pedagogier	—	—	—	1'75
Samtliga läroverken	1'54	0'98	0'97	0'97
b) Efter klasser och linier.				
Förberedningsklassen	2'04	—	—	—
Kl. 1	1'34	1'21	1'26	1'05
> 2	1'41	0'94	1'00	1'05
> 3	1'48	0'91	0'90	0'97
R. 4	1'52	1'03	1'09	1'25
L. >	1'52	0'73	0'60	0'79
R. 5	1'68	0'92	0'86	1'14
L. >	1'55	0'81	0'75	0'68
R. 6:1	1'60	1'09	1'01	0'87
L. >	1'75	0'82	0'89	0'78
R. 6:2	1'67	1'09	1'02	1'08
L. >	1'96	0'94	0'77	0'83
R. 7:1	2'05	0'94	0'92	0'90
L. >	1'94	1'29	1'08	1'03
R. 7:2	2'15	0'81	0'91	0'86
L. >	1'88	1'47	1'34	0'93
Förberedskln o. kl. 1—3	1'41	1'01	1'05	1'02
Realkl. 4—7	1'67	1'01	0'99	1'11
Latin > >	1'71	0'94	0'84	0'82
Samtliga klasser	1'54	0'98	0'97	0'97

Om man jemför medeltalen för höstterminen 1879 med den för höstterminen 1876, så finner man, att vid 8 högre, 11 femklassiga och 6 treklassiga medeltalen 1879 voro högre än för samma läroverk 1876. Jemföras medeltalen för de olika grupperna af läroverk, så visa de sig för höstterminen 1879 fördelaktigare än för höstterminen 1876 vid de högre och treklassiga läroverken, under det att öfverårigheten något stigit vid de femklassiga. För samtliga läroverken såsom ett helt betraktade har man enligt ofvan-

stående sammandrag 0·97 till medeltal under båda höstterminerna 1876 och 1879; men det är att märka, att medeltalet för den sednare terminen sjunker till 0·95, om de tvåklassiga pedagogierna ej heller då medräknas. Förhållandena med öfverårigheten hafva således i det hela taget under dessa tre år förbättrats, om ock i vida mindre grad än fallet visar sig vara vid en jämförelse mellan 1870 och 1875.

Vid en jämförelse mellan antalen lärjungar, som vid de ofvan anförda tidpunkterna befunnit sig under, i och öfver normalåldern, visa sig förhållandena, i procent uttryckta, lika för höstterminerna 1875, 1876 och 1879. Man erhåller härvid följande öfversigt.

År och termin.	Lärjungar			Summa.
	under	i	öfver	
	normalåldern.			
Vårterminen 1870:				
Antal.....	969	2,627	8,323	11,919
Procent.....	8	22	70	100
Höstterminen 1875:				
Antal.....	1,532	3,509	6,674	11,715
Procent.....	13	30	57	100
Höstterminen 1876:				
Antal.....	1,641	3,659	6,946	12,246
Procent.....	13	30	57	100
Höstterminen 1879:				
Antal.....	1,953	4,442	8,269	14,664
Procent.....	13	30	57	100

Frånräknas pedagogierna, blifva de tre procenttalen i nedersta raden 13, 31 och 56.

Beträffande öfverårigheten inom särskilda klasser är det företrädesvis af intresse att med hvarandra jämföra den lägsta och den högsta klassen. Hurudana förhållandena i detta hänseende varit vid nedanstående tidpunkter utvisas af följande öfversigt.

År och termin.	År öfver normalåldern i medeltal.			
	Kl. 1.	R. 7:2.	L. 7:2.	Hela 7:2.
Vårterminen 1870.....	1·34	2·15	1·88	1·92
Höstterminen 1875.....	1·21	0·81	1·47	1·41
„ 1876.....	1·26	0·91	1·34	1·30
„ 1879.....	1·05	0·86	0·93	0·92

Man finner således vid jämförelse mellan 1:a klassen och hela öfre 7:e höstterminen 1879, att medeltalet för den

sednare är lägre än för den förra klassen — ett förhållande motsatt det, som egt rum vid de öfriga behandlade tidpunkterna. Men då öfverårigheten inom den högsta klassen naturligen på intet sätt är beroende af den samtida öfverårigheten inom den lägsta, kunna af nu anmärkta förhållande inga säkra slutsatser dragas. Deremot är öfverårigheten hos den skolgeneration, som vid en viss tidpunkt utgör högsta afdelningen, väsentligen beroende af den öfverårighet, som karakteriserade samma skolgeneration, då den utgjorde den lägsta afdelningen. Af vikt vore därför att anställa en jämförelse mellan öfverårigheten i 7:e klassen höst-t:n 1879 och öfverårigheten i 1:a klassen höst-t:n 1871, hvilka klasser då utgjordes af en och samma skolgeneration. Men någon sådan jämförelse kan dock icke af förefintliga beräkningar öfver normalåldern göras, ty äldre dylika beräkningar finnas blott för vårterminen 1870 samt höstterminerna 1875 och 1876. Om man likväl, så mycket som befintliga beräkningar medgifva, följer de särskilda skolgenerationerna för läsåret 1876—77, erhåller man nedanstående öfversigt.

År och termin.	Klass, hvarti generationen befunnit sig.	År öfver normalåldern i medeltal.		
		Realafdeln:n.	Latinafdeln:n.	Hela klassen.
a) Den skolgeneration, som läsåret 1876—77 befunnit sig i 1:a klassen.				
Höstterminen 1876.....	1	—	—	1·26
„ 1879.....	4	1·25	0·79	0·98
b) Den skolgeneration, som läsåret 1876—77 befunnit sig i 2:a klassen.				
Höstterminen 1876.....	2	—	—	1·00
„ 1879.....	5	1·14	0·68	0·85
c) Den skolgeneration, som läsåret 1876—77 befunnit sig i 3:e klassen.				
Höstterminen 1876.....	3	—	—	0·90
„ 1879.....	6:1	0·87	0·78	0·80
d) Den skolgeneration, som läsåret 1876—77 befunnit sig i 4:e klassen.				
Höstterminen 1876.....	4	1·09	0·60	0·84
„ 1879.....	6:2	1·08	0·83	0·90
e) Den skolgeneration, som läsåret 1876—77 befunnit sig i 5:e klassen.				
Höstterminen 1876.....	5	0·86	0·75	0·79
„ 1879.....	7:1	0·90	1·08	1·05
f) Den skolgeneration, som läsåret 1876—77 befunnit sig i nedre 6:e klassen.				
Höstterminen 1876.....	6:1	1·01	0·89	0·91
„ 1879.....	7:2	0·86	0·93	0·92

Af denna öfversigt visar det sig, att öfverårigheten under dessa skolgenerationers fortgång från lägre till högre klass minskats i de lägre klasserna, hvaremot någon ökning förekommit i de högre, särdeles å latinlinien. I berättelsen för läsåret 1876—77 anmärkes å sid. 84: »Då af anledningarna till förändring af en skolgenerations sammansättning den förnämsta är afgång från läroverket, måste den omtalade minskningen hufvudsakligen bero derpå, att de afgående företrädesvis utgöras af de mera öfverårige. I de fall, då deremot ökning i öfverårigheten egt rum, är denna sannolikt hufvudsakligen en följd af en eller annan ynglings qvarsittande öfver ett år i samma klass. Förutsett att de båda angifna anledningarna till minskning och ökning äro de rätta, visar sig den förra utöfva ett större inflytande på reallinien än på latinlinien, samt den sednare tvärtom.»

Af Tab. 11 finner man för hvarje särskild klass de der ingående lärjungarnes verkliga ålder (samt deras medelålder). Det är således lätt att fördela de i tabellen ingående 14,664 lärjungarne i verkliga åldersklasser. Men vid en sådan fördelning finnas inga svårigheter att äfven medräkna lärjungarne vid Stockholms Nya elementarskola och de enklassiga pedagogierna. Om man derjemte sammanställer antalen lärjungar i de särskilda årsklasserna med antalen mankön för hela riket i samma åldersklasser, så erhåller man nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvilken må anmärkas följande. Af det förut angifna sättet att beräkna lärjungarnes ålder (såsom skillnad mellan det år, som beräkningen afser, och födelseåret) följer, att t. ex. åldern 10 år i denna tabell motsvarar den ålder, som i den allmänna befolkningsstatistiken betecknas med »10—11 år» o. s. v. Beräkningen af förhållandet mellan antalet lärjungar i en viss åldersklass och hela lärjungeantalet har inskränkts inom åldern 9 till och med 18 år, emedan inträdesåldern i 1:a klassen utgör enligt nya läroverksstadgan 9 år och normalåldern för inträde i högsta klassen är 18 år. För de åldersklasser, som falla utom dessa gränser har beräkningen blifvit endast summariskt utförd. Inom de nu angifna gränserna har äfven beräkningen af förhållandet mellan lärjungeantalet i en viss åldersklass och antalet mankön i samma åldersklass inskränkts. — Till slut må här anmärkas, att af de tre 8-åringarne tillhörde 2 en tvåklassig och 1 en enklassig pedagogi, vid hvilka läroverken ingen föreskrift om inträdesålder är i lag gifven (se berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 86).

Jemförelse för höst-t:n 1879 mellan lärjungarnes antal i särskilda åldersklasser och rikets manliga befolkning.

Ålder.	Lärjungarne.		Mankön d. 31 Dec. 1879.	Lärjungar på 10,000 mankön.
	Antal.	Procent af hela antalet.		
År.				
8.....	3			
9.....	373	2.5	45,490	82
10.....	1,142	7.6	43,959	260
11.....	1,736	11.4	39,469	439
12.....	1,988	13.1	44,939	442
13.....	2,255	14.8	48,786	462
14.....	2,108	13.9	47,604	443
15.....	1,798	11.9	47,891	375
16.....	1,333	8.8	47,730	279
17.....	942	6.2	45,609	207
18.....	634	4.2	42,636	149
19.....	428	5.7		
20.....	236			
21.....	103			
22.....	43			
23.....	21			
24.....	16			
25.....	11			
26.....	1			
27.....	1			
28.....	1			
29.....	1			
Summa	15,174	100		

Om man betecknar åldern från och med 9 till och med 18 år såsom den egentliga skolåldern vid början af ett läseår, så finner man af ofvanstående tabell, att 3 lärjungar voro under, 14,309 i och 862 öfver den egentliga skolåldern. Om hela antalet lärjungar i den egentliga skolåldern jemföres med hela antalet mankön inom samtliga motsvarande åldersklasser (454,113), komma 315 på 10,000. Hade samtliga 15,174 lärjungarne befunnit sig i den egentliga skolåldern, så skulle man i stället hafva fått 334 på 10,000. — Här ofvan å sid. 20 (nedersta raden) äro 371 lärjungar räknade på 10,000 mankön i vissa åldersklasser. Skillnaden beror derpå, att på sagde ställe det för jemförelsen med åren 1876—78 varit nödvändigt att endast medtaga åldersklasserna 10—18 år.

Kap. 14. Lärjungarnes hemorter.

Tab. 12 och 13.

Af samtliga å Tab. 12 upptagna 15,191 lärjungar¹⁾ hade 15,167 sina hemorter inom och 24 utom Sverige. Med beagnande af denna tabell och allmänna befolkningsstatistikens uppgifter om länens manliga befolkning den 31 December 1879 erhåller man följande öfversigt öfver lärjungarnes antal och förhållande till sagde folkmängd.

L ä n.	Lärjungar med hemorter i länet.			
	Antal.	Procent af hela summan.	Mankin den 31 December 1879.	På 10,000 af länets manliga folkmängd.
Stockholms stad.....	1,955	12·9	78,814	248
Stockholms län.....	344	2·3	71,348	48
Uppsala ".....	429	2·8	52,982	81
Södermanlands ".....	462	3·0	71,781	64
Östergötlands ".....	901	5·9	130,703	69
Jönköpings ".....	685	4·6	95,324	72
Kronobergs ".....	344	2·3	83,029	41
Kalmar ".....	820	5·4	120,635	68
Gottlands ".....	300	2·0	26,409	114
Blekinge ".....	509	3·3	66,641	76
Kristianstads ".....	512	3·4	113,786	45
Malmöhus ".....	1,451	9·6	171,425	85
Hallands ".....	352	2·3	66,527	53
Göteborgs och Bohus ".....	1,043	6·9	126,459	82
Elfsborgs ".....	573	3·8	141,601	40
Skaraborgs ".....	936	6·2	127,221	74
Vernlands ".....	690	4·5	132,750	52
Örebro ".....	531	3·5	89,757	59
Vestmanlands ".....	436	2·9	62,478	69
Kopparbergs ".....	329	2·2	92,336	36
Gefleborgs ".....	479	3·2	86,694	55
Vesternorrlands ".....	461	3·0	82,278	56
Jemtlands ".....	209	1·4	41,173	51
Vesterbottens ".....	218	1·4	52,076	42
Norrbottens ".....	198	1·3	44,628	44
Hela riket	15,167	100	2,228,855	68

Beträffande den ordning, länen skulle intaga, om de ordnades efter procenterna af hela lärjungeantalet eller efter antalen på 10,000 af hvarje läns manliga folkmängd, torde det vara tillräckligt att framhålla, att nu, likasom

¹⁾ Med afseende på en mindre stridighet mellan detta antal och slutsumman å Tab. 8 se anm. å Tab. 12 om uppgifterna från Linköpings läroverk.

höstterminen 1876, Stockholms stad i båda dessa hänseenden står främst och Kopparbergs län i det sistnämnda hänseendet lägst samt för öfrigt hänvisa till den tabellariska öfversigten. — Af de 24 med hemorter utom Sverige hade, såsom Tab. 12 utvisar, 18 sina hemorter i Finland, 2 i Norge och 4 i England. Af de 18 lärjungarne från Finland befunno sig 2 vid läroverk i Stockholm, 2 i Uppsala, 1 i Umeå och 13 i Haparanda. De 4 lärjungarne från England voro vid läroverken i Nyköping, Kalmar, Karlstad och Eskilstuna, och de 2 från Norge i Karlstad.

Med hänsyn till lärjungarnes hemorter inom eller utom det län, dit läroverksstaden¹⁾ hör, erhåller man af Tab. 12 följande procenttal.

L ä r o v e r k.	Inom	Utom
	läroverksstadens län.	
Högre allmänna läroverk.....	86·6	13·4
Femkl. > >.....	91·1	8·9
Trekl. > >.....	95·6	4·4
Tvåklassiga pedagogier.....	99·2	0·8
Enklassiga >.....	99·0	1·0
Samtliga läroverken	88·4	11·6

Såsom man kunnat vänta, är det endast vid de högre och femklassiga läroverken man finner något större antal lärjungar med hemorter utom läroverksstadens län. Bland de särskilda läroverken räknade Uppsala det största antalet sådana lärjungar, nemligen 213 af 548 (39 %); af dessa 213 hade 51 (9 %) sina hemorter i Stockholms län och 162 (30 %) annanstädes. Jönköpings läroverk med 536 lärjungar räknade 138 (26 %) med hemorter utom Jönköpings län; af dessa hade 67 (13 %) sina hemorter i Skaraborgs län och 71 (13 %) annanstädes. Örebro läroverk med 489 lärjungar räknade 119 (24 %) med hemorter utom Örebro län. De 8 läroverken i Stockholm med tillsammans 2,180 lärjungar räknade 267 (12 %) med hemorter utom Stockholms stad; af dessa 267 hade 175 (8 %) sina hemorter i holms län och 92 (4 %) annanstädes. De 3 läroverken i Göteborg med tillsammans 964 lärjungar räknade 131 (14 %) med hemorter utom Göteborgs och Bohus län. Enköpings läroverk med 76 lärjungar räknade 25 (33 %) med hemorter utom Uppsala län. Haparanda läroverk med 54 lärjungar räknade 13 (24 %) med hemorter utom Norrbottens län; dessa 13 hade sina hemorter i Uleåborgs län i Finland.

Tab. 12 angifver omedelbarligen för hvarje särskildt läroverk, huru många lärjungar tillhörde det län, i hvilket

¹⁾ I detta kapitel, likasom å Tab. 12 och 13, hafva för korthetens skull äfven köpingar räknats som städer.

läroverket är beläget, eller andra län. Men man kan med tillhjälp af samma tabell äfven besvara den omvända frågan, nemligen huru många af de lärjungar, som tillhörde hvarje

särskildt län, undervisades vid läroverk inom länet eller vid läroverk utom detsamma. Svaret på denna fråga innehålles i följande tabell.

L ä n.	Lärjungar från länet, hvilka undervisades vid läroverk											Föregående summor i procent af länets hela lärjungeantal.		
	i n o m l ä n e t.					u t o m l ä n e t.								
	Allmänna läroverk.			Pedagogier.		Summa.	Allmänna läroverk.			Pedagogier.		Summa.	Inom länet.	Utom länet.
	Högre.	Femkl.	Trekl.	Tvåkl.	Enkl.		Högre.	Femkl.	Trekl.	Tvåkl.	Enkl.			
Stockholms stad.....	983	930	—	—	—	1,913	40	2	—	—	—	42	97·9	2·1
Stockholms län.....	—	58	—	27	5	90	157	97	—	—	—	254	26·2	73·8
Uppsala ».....	335	51	—	—	—	386	32	11	—	—	—	43	90·0	10·0
Södermanlands ».....	284	92	—	—	17	393	58	11	—	—	—	69	85·1	14·9
Östergötlands ».....	719	93	29	—	—	841	51	7	2	—	—	60	93·3	6·7
Jönköpings ».....	398	115	35	19	—	567	109	5	4	—	—	118	82·8	17·2
Kronobergs ».....	299	—	—	—	—	299	39	3	3	—	—	45	86·9	13·1
Kalmar ».....	589	75	32	22	28	746	62	11	1	—	—	74	91·0	9·0
Gottlands ».....	297	—	—	—	—	297	2	1	—	—	—	3	99·0	1·0
Blekinge ».....	314	108	48	—	—	470	38	1	—	—	—	39	92·3	7·7
Kristianstads ».....	299	—	63	—	30	392	103	17	—	—	—	120	76·6	23·4
Malmöhus ».....	1,197	206	31	—	—	1,434	12	2	3	—	—	17	98·8	1·2
Hallands ».....	182	—	45	14	47	288	58	3	3	—	—	64	81·8	18·2
Göteborgs och Bohus ».....	466	291	247	16	—	1,020	16	7	—	—	—	23	97·8	2·2
Elfsborgs ».....	182	89	100	—	13	384	174	7	7	—	1	189	67·0	33·0
Skaraborgs ».....	326	318	55	47	—	746	178	6	6	—	—	190	79·7	20·3
Vermlands ».....	452	84	110	—	—	646	32	7	5	—	—	44	93·6	6·4
Örebro ».....	370	—	38	39	48	495	20	15	—	1	—	36	93·2	6·8
Vestmanlands ».....	200	67	34	48	—	349	61	24	2	—	—	87	80·0	20·0
Kopparbergs ».....	211	—	—	15	14	240	77	5	5	1	1	89	72·9	27·1
Gefleborgs ».....	385	58	—	—	—	443	32	4	—	—	—	36	92·6	7·6
Vesternorrlands ».....	367	—	43	—	—	410	50	1	—	—	—	51	88·9	11·1
Jemtlands ».....	192	—	—	—	—	192	15	2	—	—	—	17	91·9	8·1
Vesterbottens ».....	187	—	27	—	—	214	2	2	—	—	—	4	98·2	1·8
Norrbottnens ».....	85	94	—	—	—	179	17	—	2	—	—	19	90·4	9·6
Hela riket	9,319	2,729	937	247	202	13,434	1,435	251	43	2	2	1,733	88·6	11·4

Procenttalet lärjungar, som undervisades vid läroverk utom länet, var således lägst för Gottlands län. För 13 län var det under 10 %, för 6 län från och med 10 till 20, för 4 län från och med 20 till 30 samt utgjorde för Stockholms län ej mindre än 73·8 %. Detta undantagsförhål-

lande har sin förklaring deri, att detta län är det enda, som saknar högre allmänt läroverk.

Tab. 13 utvisar lärjungarnes fördelning efter hemorter inom eller utom läroverksstaden. Till följd af ofullstän-

dighet i årsredogörelserna hafva realister och latinare icke kunnat åtskiljas. Deremot har det denna gång, i motsats till hvad fallet var höstterminen 1876, lyckats att åtskilja öfre och nedre afdelningarna af 6:e och 7:e klasserna, dock

vid 4 läroverk endast med tillhjälp af katalogerna. — Af de å Tab. 13 meddelade absoluta talen erhåller man följande, i procent beräknade, öfersigt öfver lärjungarnes fördelning efter hemorter inom eller utom läroverksstaden.

Läroverk.	K l a s s e r.																		Samtliga klasser.	
	1		2		3		4		5		6:1		6:2		7:1		7:2			
	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.
Högre allmänna läroverk ...	69.9	30.1	64.0	36.0	62.6	37.4	54.1	45.9	52.1	47.9	45.5	54.5	44.8	55.2	40.5	59.5	42.8	57.2	54.9	45.1
Femkl. " " ...	76.2	23.8	77.2	22.8	70.3	29.7	70.4	29.6	69.6	30.4	—	—	—	—	—	—	—	—	73.1	26.9
Trekl. " " ...	79.0	21.0	73.2	26.8	67.2	32.8	68.6	31.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73.4	26.6
Tvåklassiga pedagogier	70.9	29.1	70.8	29.2	84.2	15.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71.9	28.1
Enklassiga " "	65.3	34.7	59.5	40.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64.2	35.8
Samtliga läroverken	72.4	27.6	68.8	31.2	65.2	34.7	58.6	41.4	56.2	43.8	45.5	54.5	44.8	55.2	40.5	59.5	42.8	57.2	60.1	39.9

Bland de i denna tabell ingående procenttalen hafva de, som afse 4:e klassen vid de treklassiga läroverken, föga eller ingen vikt, ty de till grund liggande absoluta talen äro allt för små. Af samma orsak hafva ej heller pedagogernas procenttal någon särdeles stor betydelse. Man kan derför med skäl sammanslå klasserna 3 och 4 vid den förstnämnda gruppen af läroverk samt sedermera denna grupp med de båda andra. Man erhåller sålunda för de tre-, två- och en-klassiga läroverken följande tal.

	Kl. 1.		Kl. 2.		Kl. 3.		Kl. 1—3.	
	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.	Inom.	Utom.
Antal	432	155	388	153	209	96	1,029	404
Procent	73.6	26.4	71.7	28.3	68.5	31.5	71.8	28.2

Om man nu särskildt fäster afseende vid lärjungarne med hemorter inom läroverksstaden, så befinnas följande förhållanden ega rum. Vid de högre läroverken aftaga de motsvarande talen, då man går från 1:a klassen uppåt, med undantag för öfre 7:e. Starkast är minskningen vid övergången från 3:e till 4:e klassen, då procenten sjunker från 62.6 till 54.1, således med 8.5. Detta har åtminstone till en del sin förklaring deri, att i 4:e klassen inträda lärjungar från lägre läroverk i andra städer. Af dylik anledning är ock minskningen från 5:e till 6:1 betydlig, nemligen från 52.1 till 45.5, således 6.6 %. — Vid de femklassiga läroverken finner man dels minskning, dels ökning.

Starkast är minskningen vid övergången från 2:a till 3:e klassen, då procenten sjunker från 77.2 till 70.3, således med 6.9.

Om man för större bekvämlighets skull sammanställer de procenttal, som afse lärjungarne i klasserna 1—5 med hemorter inom läroverksstaden, och dervid för högre och femklassiga läroverk använder den förra och för öfriga läroverk den sednare af de två närmast föregående tabellerna, så erhåller man följande öfersigt.

Läroverk.	Kl. 1.	Kl. 2.	Kl. 3.	Kl. 4.	Kl. 5.
Högre	69.9	64.0	62.6	54.1	52.1
Femklassiga	76.2	77.2	70.3	70.4	69.6
Öfriga	73.6	71.7	68.5	—	—

Man finner, att talen äro lägre vid de högre allmänna läroverken än vid de andra, men deremot, att talen vid de femklassiga läroverken äro högre än vid de under rubriken »öfriga» här upptagna, hvilket utan tvifvel har sin förklaring i det stora antal lärjungar, som finnes vid de femklassiga läroverken i Stockholm.

Slutligen bör nämnas, att de primäruppgifter, som ligga till grund för Tab. 12 och 13, ej hafva all den grad af tillförlitlighet, som vore önskvärd. Det är nemligen att befara, att nu, likasom fallet var höst-ten 1876, ej vid alla läroverk begreppen födelseort och hemort blifvit klart skilda.

Kap. 15. Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd.

Tab. 14.

De i läroverkens årsredogörelser meddelade allmänna uppgifterna om lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd (nästan allestädes »god» och »godt», »tillfredsställda» eller »dyligt») hafva ej ansetts behöfva göras till föremål för särskild bearbetning. Detsamma gäller om åtskil-

liga spridda uppgifter, såsom fördelningar af lärjungarne efter kroppskonstitutionens beskaffenhet, om förefallna olika slag af sjukdomar, m. m.

Den absoluta och relativa sjukligheten, så till vida som den bestämmes genom af sjukdom vållad frånvaro från

skolan, har endast vid Vexjö läroverk varit föremål för uppgifter efter det system, för hvilket redogjorts i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 115 o. följ.). Dess tabell har med någon rättelse och omredigering följande utseende.

Höstterminen 1879.

(Antalet skoldagar = 91.)

K l a s s .	A n t a l			Procent sjuke.	Medeltal	
	lärlingar.	sjuka.	sjukdagar.		sjukdagar för hvarje sjuk.	sjuka för dag på 100 lärlingar.
1	39	22	224	56.4	10.2	6.3
2	47	25	127	53.1	5.1	3.0
3	68	28	104	41.2	3.7	1.7
4	47	23	107	49.0	4.7	2.5
5	53	20	71	37.7	3.6	1.5
6	68	37	229	54.4	6.2	3.7
7	49	32	163	65.3	5.1	3.7
Samtliga klasser	371	187	1,025	50.4	5.5	3.0

Vårterminen 1880 t. o. m. den 30 (?) April.						
(Antalet skoldagar = 69.)						
1	2	3	4	5	6	7 .....
40	19	97	47.5	5.1	3.5	
48	13	85	27.1	6.5	2.6	
64	22	70	34.4	3.2	1.6	
49	12	35	24.5	2.9	1.0	
50	11	25	22.0	2.3	0.7	
68	38	173	55.9	4.6	3.7	
49	28	168	57.1	6.0	5.0	
Samtliga klasser	368	143	653	38.9	4.6	2.6

I olikhet med hvad förhållandena varit de tre föregående åren visar tabellen, att sjukligheten för vårterminen var mindre än under höstterminen. Om man särskildt fäster sig vid *sjuklighetsprocenten*, hvilket uttryck för korthetens skull kan användas i stället för medeltal sjuke för dag på 100 lärlingar, så var denna under höst- och vårterminen läsåret 1876—77 resp. 3.1 och 6.3, under läsåret 1877—78 resp. 2.6 och 3.9 samt under läsåret 1878—79 resp. 3.3 och 5.8. Det aritmetiska mediet mellan de båda terminernas sjuklighetsprocent var 4.7 för läsåret 1876—77, 3.25 för läsåret 1877—78, 4.55 för läsåret 1878—79 och 2.8 för läsåret 1879—80. Utom ofvanstående tabell innehåller årsredogörelsen åtskilliga tabeller öfver hithörande ämnen, dels för läsåret 1879—80, dels komparativa för de sista 10 åren.

I läroverksstadgan af den 1 November 1878, § 124, föreskrefs: »Genom rektors försorg antages vid läroverk, der erforderliga medel för sådant ändamål finnas, en läkare, som vårdar medellöse lärlingar vid inträffande sjukdomsfall, undersöker de omständigheter, som kunna menligt inverka på lärlingarnes hellsotillstånd, samt tillhandagår rektor med råd och upplysningar om undanrödjande af för handen varande olägenheter. Vid hvarje läsetermins början

och mot dess slut bör läkaren å läroverkets samtliga lärlingar anställa besigtning, hvaröfver anteckning föres, och på grund deraf icke allenast afgifva utlåtande, hvilka bland dem böra från samtliga gymnastik- och vapen-öfningar eller från vissa af dem afhållas, utan ock senast en månad efter hvarje läsetermins slut till rektor aflemna redogörelse för hellsotillståndet bland lärlingarne under terminen enligt formulär, som af Medicinalstyrelsen meddelas. Dessa redogörelser skola i sin helhet eller åtminstone till sitt väsentligaste innehåll i årsberättelsen intagas, och böra desamma i vederbörlig ordning genom efori försorg till Medicinalstyrelsen insändas.» Med anledning af denna föreskrift meddelade Medicinalstyrelsen i cirkulär af den 31 Oktober 1879 till läkarne vid rikets allmänna läroverk två formulär till ifrågavarande redogörelser: det ena (A) för uppgifter öfver lärlingarnes kroppsbyggnad och allmänna hellsotillstånd samt öfver antalet närsynta, det andra (B) för uppgifter å antalet sjuke och sjukdomar. Dessutom föreskrefs i nämnde cirkulär: »1:o att vid de besigtningar, som vid hvarje läsetermins början och mot dess slut skola å samtliga lärlingar anställas, särskild uppmärksamhet bör fästas vid deras kroppsbyggnad och allmänna hellsotillstånd, äfvensom vid bleksot, blodbrist, ofta förekommande hufvudvärk och näsblod, hvarom redogörelse klassvis lemnas enligt formuläret A; 2:o att undersökning på närsynthet, som icke behöfver företagas oftare än mot hvarje vårtermins slut, bör verkställas med tillhjälp af glas samt, i fall läkaren vill bestämma närsynthetens grad, enligt metersystemet; dock är redogörelse för närsynthetsgraden tills vidare icke obligatorisk; 3:o att, då de uppgifter, som skola uti terminsredogörelsen enligt formuläret B meddelas, skulle komma att sakna betydelse, i händelse deruti upptagas endast de sjukdomsfall bland lärlingarne, som blifvit af läroverkets läkare vårdade, nödigt är att denne för redogörelsens fullständighet förskaffar sig kännedom äfven om andra bland skolungdomen inträffade sjukdomsfall, hvartill utväg torde utan svårighet kunna genom rektor beredas.»

Emedan detta cirkulär kom läroverken till handa först mot eller efter slutet af höstterminen, och då redogörelsen för vårterminen icke behöfver lemnas förr än en månad efter terminens slut, har endast ett fåtal läroverk i redogörelserna för läsåret 1879—80 meddelat uppgifter efter dessa formulär. Till följd häraf har ingen bearbetning af hithörande uppgifter för sistnämnda läseår gjorts.

Af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter om antalet lärlingar, som under hvardera terminen af kalenderåret 1879 på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna, hafva här i likhet med hvad som skett i de sednast utgifna berättelserna endast de, som afse höstterminen, gjorts till föremål för bearbetning. Resultatet är meddeladt å Tab. 14, hvilken utarbetats efter samma grundsatser, som motsvarande tabell i förra berättelsen (jfr sid. 24). Af sagde tabell erhålles följande öfversigt.

Åldersgrupp.	Närvarande lärjungar.	Befriade för sjukdomsorsaker.	
		Antal.	Procent.
Under 15 år	9,424	597	6·3
15 år eller deröfver	5,546	552	10·0
Båda åldersgrupperna	14,970	1,149	7·7

De erhållna procenttalen öfverensstämma mycket nära

med motsvarande tal höstterminerna 1876, 1877 och 1878 (se föregående berättelser).

I hvilken proportion de olika sjukdomsorsakerna medverkat, utvisas af följande tabell, i hvilken för lättare jemförelse de särskilda raderna erhållit samma nummer, som motsvarande kolumner i Tab. 14. — Med afseende på de anmärkingar och slutsatser, hvartill nedanstående tabell kan gifva anledning, är det tillräckligt, att hänvisa till motsvarande ställen i berättelserna för läsåren 1876—77 och 1877—78.

Sjukdomsorsaker.	Under 15 år.		15 år eller deröfver.		Båda grupperna.	
	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
Sjukdomar i:						
2. syn- och hörsel-organerna	4	0·7	2	0·4	6	0·5
3. nervsystemet	10	1·7	13	2·3	23	2·0
4. cirkulationsorganerna	106	17·7	123	22·3	229	19·9
5. andedräftsorganerna	42	7·0	98	17·8	140	12·2
6. matsmältningsorganerna	5	0·8	8	1·4	13	1·1
7. urin- och köns-organerna	10	1·7	10	1·8	20	1·7
8. rörelseorganerna och bensystemet	104	17·4	114	20·7	218	19·0
9. Missbildning	41	6·9	42	7·6	83	7·2
10. Tarmbräck	160	26·8	76	13·8	236	20·6
11. Allmän svaghet	77	12·9	50	9·0	127	11·1
12. Andra sjukdomar	38	6·4	16	2·9	54	4·7
13. Summa	597	100	552	100	1,149	100

Tager man vid Tab. 14 i betraktande tabellens första hufvudafdelning, d. v. s. »Efter läroverk», så finner man nu, likasom fallet varit föregående läsåre, högst betydande skillaktigheter. Så t. ex. äro såsom för sjukdomsorsaker befriade i kol. 13 uppförde vid Visby läroverk blott 3 af 298 (1 %), men vid Norrköpings 58 af 323 (18 %) och vid Stockholms Södra latinläroverk 64 af 384 (16·7 %); vid Vadstena femklassiga läroverk 1 af 99 (1 %), men vid Katarina läroverk 41 af 261 (15·7 %) och vid Landskrona 18 af 119 (15·1 %). Sannolikt bero dessa och andra skillaktigheter till en dryg del derpå, att olika grundsatser (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 126) blifvit följda dels vid meddelandet af befrielse, dels vid utarbetandet af hithörande primärtabeller, hvarvid olika läroverk kunnat hafva helt olika förfarit med dem, som blifvit endast par-

tielt (d. v. s. från vissa arter af rörelser eller öfningar) befriade. — Såsom fortsättning af hvad i förra berättelsen, sid. 24, anföres från Vexjö läroverk, må slutligen nämnas, att för sjukdomsorsaker blefvo derstädes höstterminen 1879 bland 373 lärjungar 11 fullständigt befriade och 7 endast från apparelj gymnastik, således tillsammans 18 (4·8 %).

Å Tab. 14 hafva, såsom af »andra orsaker» befriade, blifvit i kol. 14 upptagna 602 lärjungar. Af dessa falla 529 på de högre läroverkens öfre 7:e klass, i hvilken klass lärjungarne icke äro skyldige att deltaga i de egentliga gymnastiköfningarna. Dock bör med afseende på det sistnämnda antalet anmärkas, att för nästan alla högre läroverk hafva hithörande specialtal måst finnas genom en approximativ beräkning, rörande hvilken det för öfrigt är tillräckligt att hänvisa till berättelsen för läsåret 1877—78 (sid. 30 och 31).

Kap. 16. Lärjungarnes omsättning.

Tab. 15 och 16.

Redogörelsen för detta ämne afser här, likasom i föregående berättelser, kalenderår. Tab. 15 visar med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier, förändringarna under vårterminen 1879 och den följande mellanterminen. Tab. 16 behandlar på samma sätt höstterminen och den följande mellanterminen. Beträffande dessa tabeller

är — under hänvisande för öfrigt till motsvarande ställen i berättelsen för läsåret 1877—78 (kap. 14, sid. 31—35), hufvudsakligen följande att anföra¹⁾.

¹⁾ Med afseende på Tab. 16 må äfven nämnas, att man, då denna tabell jemföres med Tab. 8, finner några smärre stridigheter, beroende på primäruppgifternas beskaffenhet.

Om man bildar en enda summa af kol. 2—8 i båda tabellerna och likaledes en enda summa af kol. 10 och 11 i båda samt dervid frånräknar Stockholms Nya elementarskola (hvilken för öfrigt ej ingår i kol. 2—7), så ger den förra summan 9,898 flyttade och den sednare 9,700. Skillnadens litenhet (198) visar tydligen, att i kol. 2—8 inräknats endast en ringa del af de lärjungar, som, efter att vid övergången till det nya läsåret hafva erhållit flyttning, afgingo före den 15 Sept., eller m. a. o. att i kol. 2—8 ej inräknats på långt när alla de lärjungar, som der kunnat och bort inräknas.

Af lätt insedda skäl bör, när primäruppgifterna äro riktiga, ett strängt samband ega rum mellan de å summationsraden befintliga talen i kol. 13, 15 och 16 i tabellen för en termin och de å summationsraden befintliga talen i kol. 9, 10, 11 och 14 i tabellen för den följande terminen. Om de ifrågavarande talen i den föregående terminens kolumner betecknas med A_{13} o. s. v. och i den efterföljande terminens kolumner med B_9 o. s. v., så kan detta samband korteligen uttryckas sålunda:

$$A_{13} - (A_{15} + A_{16}) = B_9 + B_{10} + B_{11} + B_{14}.$$

Om denna kontrolleqvation tillämpas på Tab. 10 i förra

berättelsen (höstterminen 1878) och Tab. 15 i denna (vårterminen 1879), så får venstra leden värdet 14,224 och den högra värdet 14,236. Tillämpas åter kontrolleqvationen på Tab. 15 och 16, så får venstra leden värdet 12,150 och den högra värdet 12,156.

Emedan Tab. 15 och 16 tillkommit genom hopläggning af uppgifterna från de särskilda läroverken, är det tydligt, att med hänsyn till läroverket såsom ett enda helt äro talen i kol. 2—8, 10 och 11 sannolikt mycket för låga, talen i kol. 9 sannolikt något för låga samt talen i kol. 12 och 14—16 sannolikt till en stor del ej obetydligt för höga.

Vill man närmare undersöka, huru lång tid lärjungarne användt för flyttning till en högre klass, är det bäst att af kol. 2—7 i »Sammandragen» å Tab. 15 och 16 bilda en enda tabell, som då i sjelfva verket med hänsyn till flertalet lärjungar anger flyttningsresultatet af läsåret 1878—79, emedan den omfattar dels hela den stora flyttningen vid övergången från läsåret 1878—79 till läsåret 1879—80, dels de smärre flyttningar, som förut försiggått under läsåret 1878—79. Sålunda erhåller man följande öfversigt.

Klass.	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver normaltiden.	
	0.	1.	2. (Normala tiden.)	3.	4.	5 (eller flere).		Summa.	Medeltal.
2	—	192	1,270	32	212	12	1,718	300	0·17
3	45	107	1,594	12	222	1	1,981	262	0·13
R. 4	4	9	583	3	115	—	714	216	0·30
L. »	36	33	896	—	51	1	1,017	0	0
R. 5	—	9	450	—	81	—	540	153	0·28
L. »	8	17	874	3	53	—	955	76	0·08
R. 6:1	—	4	199	3	29	—	235	57	0·24
L. »	2	9	502	3	55	—	571	100	0·18
R. 6:2	1	—	189	3	36	—	229	73	0·32
L. »	1	5	576	2	64	1	649	126	0·19
R. 7:1	—	2	115	2	7	—	126	14	0·11
L. »	1	4	489	9	45	1	549	96	0·17
R. 7:2	2	2	66	2	9	—	81	14	0·17
L. »	3	4	416	8	37	—	468	72	0·15
Klasserna 2—4	85	341	4,343	47	600	14	5,430	778	0·14
Realklasserna 5—7	3	17	1,019	10	162	—	1,211	311	0·26
Latin » »	15	39	2,857	25	254	2	3,192	470	0·15
Samtliga klasser	103	397	8,219	82	1,016	16	9,833	1,559	0·16

Om man för hvardera linien med inräknande af de gemensamma klasserna sammanlägger de 8 årsklassernas medeltal, så blir summan för reallinien 1·72 termin och för latinlinien 1·07 termin. De motsvarande talen i förra be-

rättelsen voro 1·02 och 0·84, och utvisar således det nu erhållna resultatet en ej obetydlig stegring, isynnerhet hvad reallinien beträffar. — Om man förvandlar de i sista summeringsraden förekommande antalen flyttade lärjungar till

procenttal, så finner man, att de, som tillhört närmast lägre klass

0 termin, d. v. s. »öfverhoppat» densamme, utgjorde	1·1 %
1 »	4·0 »
2 » d. v. s. den normala tiden.....	83·6 »
3 »	0·8 »
4 »	10·3 »
5 » eller flere	0·2 »
Summa 100 %.	

Mellan de nu erhållna procenttalen och motsvarande tal för föregående år råder stor öfverensstämmelse.

Såsom förut blifvit nämnt, ingå inga tal från Stockholms Nya elementarskola i kol. 2—7 af Tab. 15 och 16 samt således icke heller i föregående tabell. Om hithörande uppgifter i läroverkets årsredogörelse — likasom i föregående berättelser — bearbetas i nära öfverensstämmelse med uppgifterna från de andra läroverken, så erhåller man följande tabell.

Normaltid i föregående klass.	K l a s s.	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie										Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver eller under normaltiden.				
		2			1	½	normal-	½	1	1½	2		2½	3	Summa.	Medeltal.	
		terminer under normaltiden.			tiden.	terminer öfver normaltiden.											
Terminer.																	
2	2	—	—	—	16	—	1	—	4	—	—	21	9	0·48			
2	3	—	2	—	30	—	—	—	—	—	32	— 2	— 0·06				
2	4	—	4	—	25	—	5	—	1	—	35	3	0·09				
3	R. 5	—	1	—	6	—	7	—	1	—	15	8	0·58				
3	L. »	—	1	1	13	—	—	—	1	—	16	½	0·08				
3	R. 6	—	—	—	3	3	1	—	—	—	8	5½	0·69				
3	L. »	1	—	2	8	2	5	—	1	—	19	5	0·26				
4	R. 7	—	—	—	4	1	3	—	—	—	8	3½	0·44				
4	L. »	—	—	—	1	1	3	1	—	—	7	8	1·14				
	Samtliga klasser	1	8	3	106	7	25	1	8	—	2	161	40½	0·26			

Om man med begagnande af medeltalen i föregående två tabeller anställer en jämförelse mellan läroverken i allmänhet (A) och Nya elementarskolan (B), så visar sig medeltalet för genomgåendet af 1:a klassen fördelaktigare vid A än vid B, under det att ett motsatt förhållande eger rum med afseende på medeltalen för genomgåendet af 2:a och 3:e klassen. Öfverskottet öfver den normala tiden för genomgåendet af sistnämnda klass utgör i medeltal 0·12 vid A (efter sammanräkning af de till 4:e klassen flyttade realister och latinare), men motsvarande medeltal vid B utgör 0·09. Sammanräknar man vidare vid A tiderna för genomgåendet af klasserna 4, 5 och 6:1 samt vid B tiderna för genomgåendet af klasserna 4 och 5, hvarigenom man på båda ställena får en normaltids af 6 terminer, så uppgår öfverskottet öfver normaltiden i medeltal på reallinien till 0·84 vid A och till 1·22 vid B samt på latinlinien till 0·45 vid A och till 0·29 vid B. Om man slutligen vid A sammanlägger tiderna för genomgåendet af klasserna 6:2 och 7:1, hvarigenom man får samma normaltids af 4 terminer, som för genomgåendet af 6:e klassen vid B, så uppgår öfverskottet öfver normaltiden i medeltal på reallinien till 0·28 vid A och till 0·44 vid B samt på latinlinien till 0·32 vid A och till 1·14 vid B. Af denna jämförelse framgår således, att medeltalen äro i 4 fall af 7 ofördelaktigare vid B än vid A, visande dock detta resultat för nu behandlade år ett något bättre förhållande vid B än föregående

år. — Slutligen är angående Nya elementarskolan ej annat att här tillägga, än att man af sista raden i föregående tabell finner, att antalet af dem, som tillhört närmast lägre klass

mindre än den normala tiden, utgjorde	7·5 %
den normala tiden,	» 65·8 »
mera än den normala tiden,	» 26·7 »
Summa 100 %.	

Genom att sammanräkna talen i kol. 8 af Tab. 15 och 16 finner man, att antalet af dem, som under året öfvergått från den ena linien till den andra, utgjorde endast 66, d. v. s. 0·7 % af hela antalet flyttade, då detta beräknas till 10,060 (9,833 + 161 + 66). Af dessa 66 öfvergingo 39 från latinlinien till reallinien och 27 tvärtom. Inom 4:e klassen öfvergingo 31, hvaraf 21 till real- och 10 till latinlinien; inom 5:e klassen 14, hvaraf 6 till real- och 8 till latinlinien; inom nedre 6:e 10, hvaraf 5 till real- och 5 till latinlinien; inom öfre 6:e 7, hvaraf 5 till real- och 2 till latinlinien; inom nedre 7:e 2, båda till latinlinien; inom öfre 7:e äfvenledes 2, båda till reallinien. Möjligen skulle dessa tal vinna någon tillökning, om äfven de lärjungar inräknades, hvilkas öfvergång till annan linie skett i sammanhang med öfvergång från ett läroverk till ett annat.

Kol. 9—11 i Tab. 16 kunna läggas till grund för en approximativ beräkning rörande antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret ej hade nöjaktigt genomgått

sina klasser. Om man dervid frånräknar Stockholms Nya elementarskola och pedagogierna, så uppgår antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret flyttades till klasserna 2—7:2 och den 15 September voro kvar vid sina respektive läroverk, till 9,475 samt antalet af dem, som ej erhållit flyttning och den 15 September sutto kvar i klasserna 1—7:1, till 1,756. Det sednare talet utgör således 15.6 % af de båda talens summa. Härvid bör likväl — under hänvisning för öfrigt till den utförligare behandlingen af detta ämne i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 132 och 133) — erinras derom, att afseende ej fästs vid dem, som vid öfvergången till det nya läsåret *afgått* med eller utan erhållen flyttning.

Af kol. 10 och 11 i Tab. 15 och 16 finner man, att af de lärjungar, som den 1 Februari och den 15 September tillhörde läroverken, hade

22	flyttats enligt beslut vid slutet af höstterminen 1878
151	» » » » början » vårterminen 1879
7,519	» » » » slutet » » » »
2,148	» » » » början » höstterminen »

Af hela summan 9,840 hade således 76 % flyttats enligt beslut vid vårterminens slut och 22 % enligt beslut vid höstterminens början. Af de 22 lärjungar, som flyttats enligt beslut vid slutet af höstterminen 1878, tillhörde 20 Nya elementarskolan och 2 Skara läroverk. Af de 151 lärjungar, som flyttats enligt beslut vid början af vårterminen, tillhörde 19 Nya elementarskolan. Om dessa frånräknas, så finner man, att vid de andra läroverken hade endast 132 (1.4 % af de derstädes flyttade) lyckats begagna sig af den i läroverksstadgan medgifna rättigheten till flyttning vid början af en vårtermin. I de ofvan nämnda talen äro ej de lärjungar inräknade, hvilkas öfvergång till annan klass skett i sammanhang med öfvergång till annat läroverk, samt naturligtvis ej heller de, hvilka eljest afgått med betyg på nöjaktigt genomgående af den lemnade klassen.

Antalet inskrifne uppgick enligt kol. 12 i Tab. 15 och 16 till 3,949 under hela kalenderåret 1879, hvaraf 406 (10.3 %) inskrefvos under vårterminen och 3,543 (89.7 %) under höstterminen. Om de under kalenderåret inskrifne fördelas efter klasser, så finner man, att i 1:a klassen inskrefvos 2,254, i 2:a 752, i 3:e 251, i 4:e 224, i 5:e 111, i nedre 6:e 255, i öfre 6:e 42, i nedre 7:e 43 och i öfre 7:e 17. I dessa antal innefattas naturligtvis dels lärjungar,

som före inskrifningen icke tillhört något af här ifrågavarande läroverk, dels lärjungar, som endast öfvergått från ett läroverk till ett annat.

Beträffande slutligen de afgångne lärjungarne, så får man af kol. 14—16 i Tab. 15 och 16 följande fördelning:	
från början af vår-t:n 1879 t. o. m. den 31 Jan.....	89
fr. o. m. den 1 Febr. till vår-t:ns slut.....	751
under näst följande mellantermin	1,652
från början af höst-t:n t. o. m. den 14 Sept.....	254
fr. o. m. den 15 Sept. till höst-t:ns slut	155
under näst följande mellantermin	266

Summa 3,167.

Sannolikt är (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 132), att bland de från och med den 1 Februari till vårterminens slut afgångne de aldraflesta afgått *vid* terminens slut. Om man antager, att dit höra $\frac{3}{4}$ af 751, således 563, och sammanlägger detta tal med antalet af dem, som afgingo under den följande mellanterminen samt från början af höstterminen t. o. m. den 14 September, så får man till summa 2,469. Man kan således säga, att 78 % afgingo vid öfvergången till det nya läsåret. Om de afgångne fördelas efter klasser, så finner man, att ur 1:a klassen afgingo 316, ur 2:a 441, ur 3:e 503, ur 4:e 403 (283 realister och 120 latinare), ur 5:e 621 (339 realister och 282 latinare), ur nedre 6:e 200 (93 realister och 107 latinare), ur öfre 6:e 152 (88 realister och 64 latinare), ur nedre 7:e 64 (12 realister och 52 latinare) samt ur öfre 7:e 467 (85 realister och 382 latinare). Bland dessa voro naturligtvis många, som endast öfvergingo till ett annat läroverk. Särskildt bero de höga talen för klasserna 3 och 5 delvis derpå, medan de delvis bero derpå, att lärokurserna (jfr Tab. 13 i berättelsen för läsåret 1876—77) äro så afpassade, att en lämplig afslutning uppstår för de lärjungar, som lemnat läroverket efter genomgåendet af 3:e eller 5:e klassen. Af den andra tabellen å sid. 31 framgår vid jemförelse mellan lärjungeantalen i kl. 3 och 5 höstterminen 1878 samt i kl. 4 och 6:1 höstterminen 1879, att den verkliga minskningen för »hela läroverket» utgjorde 186 vid öfvergången från 3:e till 4:e och 363 vid öfvergången från 5:e till 6:e.

Här ofvan visades att antalet inskrifne under kalenderåret 1879 uppgick till 3,949 samt antalet afgångne från början af vårterminen 1879 till samma tid 1880 till 3,167. Det förra antalet öfverskjuter således det sednare med 782.

Kap. 17. Afgångs- och kompletterings-examina.

Tab. 17—20.

I afseende på dessa examina skedde genom Kungl. kungörelse af den 1 November 1878 vissa förändringar i förut gällande bestämmelser, bestående dels deri att hvad som varit stadgadt om ett matematiskt arbete i den skriftliga afgångsexamen för latinliniens lärjungar upphörde att gälla från och med 1879, dels deri att realisternas muntliga examen skulle (under iakttagande af vissa öfvergångsstadganden)

omfatta äfven naturalhistoria. För öfrigt gällde samma föreskrifter och allmänna anordningar¹⁾ för dessa examina som förut. De vid primäruppgifternas bearbetande följda grund-

¹⁾ Anordningen af den skriftl. ex. (se ber:n för läsåret 1877—78, sid. 35) undergick till följd af nämnda Kungl. kungörelse den ändring, att latinlinien dels alldeles utgick från »4:e dagen», dels under »3:e dagen» endast fick: En öfversättning till franska eller tyska språket kl. 7:30—11 f. m.

satserna äro äfven oförändrade, till följd hvaraf det är tillräckligt att här erinra derom, att termen »underkände» blifvit för korthetens skull både i tabeller och text använd i st. för uttrycken »icke berättigade till muntlig examen» och »förklarade icke mogna». Härigenom hafva visserligen bland de underkände inräknats några lärjungar, på hvilka den använda termen ej egentligen passar, men om alla dessa fall lemnas detaljerade uppgifter i anmärkningarna till Tab. 17 och 18. — De ämnen, som under båda terminerna kalenderåret 1879 voro bestämda för den skriftliga examen, äro intagna å Tab. 19 och 20.

Vårterminen 1879 anställdes afgangsexamen vid 31 offentliga högre allmänna läroverk samt vid alla de 5 enskilda läroverk, som egde dimissionsrätt. Den skriftliga examen förrättades den 18, 19, 21 och 22 April. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 17 Maj t. o. m. den 9 Juni, upptog 1 dag vid 8 offentliga och 3 enskilda läroverk, 2 dagar vid 19 offentliga och 2 enskilda samt 3 dagar vid 4 offentliga läroverk. Tillsammans åtgingo således 65 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 65 dagar 542 i afgang- och 41 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 14. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid 21 offentliga och 2 privata läroverk, till 3 vid 9 offentliga och 3 privata samt till 5 vid 1 offentligt läroverk (Stockholms Gymnasium). Man finner således, att hvarje läroverk besöktes i medeltal af 2.4 censorer och att hvarje censor i medeltal besökte 6.2 läroverk.

Af de i Tab. 17 meddelade absoluta talen erhåller man följande procenttabell.

I afgangsexamen vårterminen 1879 underkände och godkände i procent af hela antalet anmälda.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.
	skriftliga examen.	muntliga examen.	
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.			
Realister	20	6	74
Latinare	10	2	88
Båda linierna	12	3	85

Linier.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	32 år.	33 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.																		
Realister	—	1	3	22	32	13	3	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	79
Latinare	2	10	59	112	84	49	21	11	4	1	1	—	—	—	—	1	1	356
Summa	2	11	62	134	116	62	24	14	5	1	1	—	1	—	—	1	1	435

¹⁾ I sammanhang härmed må omnämnas, att ny instruktion för censorerna af Kungl. Maj:t utfärdades den 28 Februari 1879. Genom densamma ersattes det i berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 137, not 1, anförda stadgandet med följande: »Censor åligger . . . 3:o att vid tillämpning af den i afgangsexamensstadgans § 13 mom. 3 meddelade föreskrift ej allenast taga i betraktande lärjungarnes i de skriftliga proven och det muntliga förhöret ådagslagda kunskaper, utan och göra skäligen afseende på de terminsbetyg, som under de närmast föregående läsåren blifvit dem vid läroverket gifna».

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.
	skriftliga examen.	muntliga examen.	
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.			
Realister	13	—	87
Latinare	14	7	79
Båda linierna	14	5	81
C. Privatister.			
Realister	58	10	32
Latinare	48	21	31
Båda linierna	51	18	31

Bland de till Tab. 17 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. Den censorerna gifna rättigheten att i strid med examinatorernas uttalade mening förklara en examinerad vara icke mogen tillämpades i 9 fall, nemligen med afseende på 6 lärjungar vid offentligt läroverk och 3 privatister. Dessutom förekom i 8 fall, nemligen med afseende på 3 lärjungar vid offentligt, 1 vid enskildt läroverk och 4 privatister, att en examinerad, som af examinatorerna förklarats mogen, underkändes af en bland censorerna, men godkändes af den eller de andre och således vitsordades såsom mogen¹⁾. — Bland de i muntliga examen godkände voro 2 flickor (latinare). — Så vidt utrönas kunnat, tillhörde alla i muntliga examen godkände statskyrkan utom 3 (2 vid offentliga och 1 vid enskildt läroverk), hvilka tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

Enligt Tab. 15 funnos den 1 Februari 1879 vid de offentliga läroverken 108 realister och 414 latinare i öfre 7:e klassen, således tillsammans 522. Till afgangsexamen anmälde sig 513 lärjungar från dessa läroverk, hvaraf 107 realister och 406 latinare. Bland dessa blefvo 435 förklarade mogna, hvaraf 79 realister och 356 latinare; bland dessa sednare tillhörde 133 latinlinien utan grekiska och 223 latinlinien med grekiska. Efter procent räknadt tillhörde således bland de offentliga läroverkens såsom mogna förklarade lärjungar 18 % reallinien, 31 latinlinien utan och 51 latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen vårterminen 1879 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	32 år.	33 år.	Summa.
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.																		
Realister	—	1	4	3	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Latinare	—	1	2	6	7	4	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	22
Summa	—	2	6	9	10	5	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	35
C. Privatister.																		
Realister	—	—	2	2	2	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Latinare	—	—	4	9	3	5	3	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	27
Summa	—	—	6	11	5	10	3	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	39

Emedan 19 år utgör normalåldern i öfre 7:e klassen vid läsårets slut, finner man alltså af ofvanstående tabell, att bland de godkända lärjungarne vid de offentliga läroverken voro 75 under, 134 i och 226 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 8, 9 och 18 samt för privatisterna 6, 11 och 22.

Af föregående tabell erhåller man följande öfversigt öfver de godkända lärjungarnes medelålder.

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtliga.
Vid offentliga läroverk	20·11	19·74	19·81
» enskilda »	19·15	19·91	19·63
Privatister	20·25	20·22	20·23

För de särskilda offentliga läroverken utvisas de godkända lärjungarnes medelålder af följande öfversigt.

Stockholm:		Vexjö.....	19·71
Gymnasium	19·30	Jönköping	19·83
Nya elementarskolan	20·20	Lund	19·82
Uppsala	19·60	Malmö	19·60
Gefle	21·13	Karlskrona	19·66
Hudiksvall	19·26	Kristianstad	19·16
Linköping	19·42	Helsingborg	20·27
Norrköping	19·93	Göteborg	20·87
Vestervik	19·82	Halmstad	20·55
Skara	20·75	Kalmar	19·47
Venersborg	20	Karlstad	19·57
Strengnäs	19·50	Hernösand	19·73
Örebro	19·83	Östersund	22
Nyköping	20·25	Umeå	20·75
Vesterås	19·23	Luleå	20·50
Falun	19·75	Visby	20·44

I följande fyra tabeller äro de erhållna betygen be-tecknade på sedvanligt sätt, d. v. s. *A* = *Berömlig*, *AB* = *Med beröm godkänd*, *B* = *Godkänd* och *C* = *Icke godkänd*.

De mogenhetsbetyg, som utdelades åt de vid vårter-minens examen godkände, voro följande.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	—	32	47	79
Latinare	18	131	207	356
Summa	18	163	254	435
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	1	5	7	13
Latinare	2	6	14	22
Summa	3	11	21	35
C. Privatister.				
Realister	—	1	11	12
Latinare	—	3	24	27
Summa	—	4	35	39

För uppsatsen på modersmålet utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	—	13	85	7	105
Latinare	6	87	301	9	403
Summa	6	100	386	16	508
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	2	13	—	15
Latinare	1	6	19	2	28
Summa	1	8	32	2	43
C. Privatister.					
Realister	—	—	28	7	35
Latinare	—	2	67	12	81
Summa	—	2	95	19	116

Vid jämförelse med Tab. 17, afdelningen *c*, finner man, att hela antalet afgifna betyg är något lägre än hela antalet anmälda. Skiljaktigheten beror — likasom i följande be-tygstabeller — derpå, att åtskilliga af de anmälda af en

eller annan anledning ej erhöilo betyg. Slutligen må anmärkas, att antalet af dem, som erhöilo högre betyg än »Godkänd», utgjorde bland de offentliga läroverkens realister 12 % och bland samma läroverks latinare 23 %.

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinarna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	1	63	310	29	403
Tysk	—	—	1	—	1
Fransk	3	116	242	41	402
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	1	1	21	3	26
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	1	5	15	5	26
C. Privatister.					
Latinsk	—	2	49	30	81
Tysk	1	1	5	4	11
Fransk	—	2	37	33	72

Öfversättningar till både tyska och franska verkställdes af 2 privatister.

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	—	—	1	—	1
Fransk	1	18	71	15	105
Engelsk	—	26	64	14	104
Matematisk	2	25	58	19	104
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	—	—	1	1
Fransk	—	3	10	1	14
Engelsk	1	5	6	3	15
Matematisk	1	5	8	1	15
C. Privatister.					
Tysk	—	1	2	3	6
Fransk	—	—	9	21	30
Engelsk	—	2	27	5	34
Matematisk	—	1	17	16	34

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 64 lärjungar vid offentliga läroverk, 2 vid enskilda och 1 privatist. I engelska språket examinerades 99 bland de offentliga läroverkens greker; bland samma läroverks icke-greker

blefvo naturligtvis alla, som i den muntliga examen deltog, häri examinerade, då för dessa lärjungar läsningen af engelska språket varit obligatorisk.

Höstterminen 1879 anställdes både skriftlig och muntlig afgangsexamen vid 14 offentliga och 2 enskilda läroverk. Den skriftliga examen förrättades den 14, 15, 17 och 18 November. Den muntliga examen, som förrättades på dagarna från och med den 4 till och med den 16 December, upptog 1 dag vid hvart och ett af läroverken. Tillsammans åtgingo alltså för den muntliga examen 16 examensdagar. Med frånräknande af de uteblifne examinerades under dessa 16 dagar 73 i afgang- och 9 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 12. Vid hvart och ett af de särskilda läroverken uppgick censorernas antal till 2. Om man frånräknar Hernösands, Umeå och Luleå läroverk, vid hvilka på hvardera stället två i orten bosatte personer förordnades till censorer, så finner man, att hvarje censor i medeltal besökte 2.2 läroverk. Af de å Tab. 18 meddelade absoluta talen erhåller man följande procenttabell.

I afgangsexamen höstterminen 1879 underkände och godkände i procent af hela antalet anmälde.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.
	skriftliga examen.	muntliga examen.	
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.			
Realister	22	11	67
Latinare	11	21	68
Båda linierna	14	18	68
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.			
Realister	33	—	67
Latinare	20	—	80
Båda linierna	25	—	75
C. Privatister.			
Realister	64	13	23
Latinare	51	19	30
Båda linierna	55	17	28

Af de offentliga läroverkens 29 under höstterminen 1879 anmälde lärjungar hade samtliga med undantag af 2, som voro lärjungar vid Nya elementarskolan, anmält sig redan till vårterminens examen.

Bland de till Tab. 18 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. I den muntliga examen underkändes 2 (lärjungar vid offentligt läroverk) af censorerna; dessutom blefvo 3 (1 lärjunge vid offentligt läroverk och 2 privatister) underkände af den ene censorn, men godkände af den andre och således förklarade mogne. — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla de i muntliga examen godkände statskyrkan.

Bland de offentliga läroverkens såsom mogne förklarade

lärjungar tillhörde 6 (32 %) reallinien, 11 (58 %) latinlinien utan grekiska och 2 (10 %) latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen höstterminen 1879 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	32 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.												
Realister	—	1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	6
Latinare	—	4	5	2	1	—	1	—	—	—	—	13
Summa	—	5	5	4	4	—	1	—	—	—	—	19
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.												
Realister	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Latinare	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	4
Summa	—	—	2	1	1	1	—	1	—	—	—	6
C. Privatister.												
Realister	1	—	—	2	—	3	—	1	—	—	—	7
Latinare	2	1	4	4	4	2	—	1	—	1	1	20
Summa	3	1	4	6	4	5	—	2	—	1	1	27

Bland de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro således 5 under, 5 i och 9 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 0, 2 och 4 samt för privatisterna 4, 4 och 19.

Af föregående tabell erhåller man följande öfversigt öfver de godkände lärjungarnes medelålder.

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtlige.
Vid offentliga läroverk	20'17	19'31	19'58
» enskilda »	21'50	20'50	20'83
Privatister	21	20'90	20'93

För de särskilda offentliga läroverken utvisas de godkände lärjungarnes medelålder af följande öfversigt.

Stockholm: Gymnasium	20'50	Örebro	21
» Nya elem.-skolan	20	Karlskrona	20
Uppsala	19'33	Kristianstad	19
Venersborg	18	Helsingborg	19
Strengnäs	19'50	Hernösand	18

De mogenhetsbetyg, som utdelades åt de vid höstterminens examen godkände, utvisas af följande öfversigt.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	—	1	5	6
Latinare	—	1	12	13
Summa	—	2	17	19
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	—	—	2	2
Latinare	—	—	4	4
Summa	—	—	6	6
C. Privatister.				
Realister	—	—	7	7
Latinare	—	1	19	20
Summa	—	1	26	27

För uppsatsen på modersmålet utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	—	—	8	1	9
Latinare	—	3	14	2	19
Summa	—	3	22	3	28
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	—	3	—	3
Latinare	—	—	4	1	5
Summa	—	—	7	1	8
C. Privatister.					
Realister	—	—	18	10	28
Latinare	—	3	42	16	61
Summa	—	3	60	26	89

För de skriftliga arbeten, hvilka latinarna hade att utföra uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	—	—	19	—	19
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	2	13	4	19
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	—	—	5	—	5
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	—	4	1	5
C. Privatister.					
Latinsk	—	—	43	18	61
Tysk	—	1	4	2	7
Fransk	—	2	29	23	54

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	—	—	8	1	9
Engelsk	—	2	7	—	9
Matematisk	—	—	8	1	9
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	—	—	1	1
Fransk	—	—	2	—	2
Engelsk	—	—	3	—	3
Matematisk	—	—	2	1	3
C. Privatister.					
Tysk	—	—	—	5	5
Fransk	—	—	12	11	23
Engelsk	—	2	17	9	28
Matematisk	—	1	15	12	28

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 1 lärjunge vid offentligt läroverk. Från de offentliga läroverken deltog i examen 5 greker; dessa examinerades icke i engelska språket.

Uppgifter om de under år 1879 efter aflagd godkänd mogenhetsexamen afgangne lärjungarnes lefnadsbanor närmast efter afgangen äro lemnade endast från följande 3 läroverk. Hudiksvalls läroverk meddelar, att af dess 4 lärjungar — alla greker — 3 öfvergått till universitet och 1 till militäryrket. Vesterviks läroverk meddelar, att af dess 11

lärjungar — alla realister — 3 öfvergått till universitet, 1 till tekniskt läroverk, 1 till tullverket, 1 till militäryrket, 1 till landtbruk och 1 till annat praktiskt yrke, 1 anstälts såsom extra lärare vid offentligt läroverk, 1 såsom privatlärare och 1 såsom informator. Vesterås läroverk meddelar, att af dess 15 lärjungar — 7 greker och 8 icke-greker — 12 öfvergått till universitet (7 greker och 5 icke-greker), 1 öfvergått till tull- och 1 till post-verket samt 1 till landbruksinstitut. Alla dessa 30 lärjungar aflade examen vårterminen.

För de kompletteringsexamina, som anställdes i sammanhang med afgangsexamina vår- och höst-terminen 1879, finnes redogjort å Tab. 17 och 18. Ur der meddelade uppgifter erhålles följande sammandrag för hela kalenderåret.

Ä m n e n.	Anmälde.	Godkände.
Latin	13	6
Grekiska	7	3
Hebreiska	27	24
Franska	1	1
Matematik och fysik å klassiska linien	12	6
Historia och geografi.....	3	3
Filosofisk propedeutik	2	1
Summa	65	44

Med afseende på de i denna tabell förekommande dubbelräkningarna kan hänvisas till Tab. 17 och 18. Skillnaden mellan antalet anmälde och antalet godkände utgöres af 7 uteblifne (1 från den skriftliga och 6 från den muntliga examen) samt af 14 underkände (3 i den skriftliga och 11 i den muntliga examen).

Kap. 18. De utan aflagd afgangsexamen afgangne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgangen.

Tab. 21.

Tabellbilagan till detta kapitel är utarbetad efter samma grundsatser, som motsvarande i de två närmast föregående berättelserna. Emedan tidsgränserna för Tab. 21 äro alldeles desamma, som för afgangskolumnerna i Tab. 15 och 16, då dessa två tabeller betraktas såsom ett sammanhängande helt, borde man egentligen erhålla en fullständig öfverensstämmelse mellan antalen afgangne enligt Tab. 15 och 16 å den ena sidan samt Tab. 21 å den andra, då man nemligen för öfre sjunde klassen äfven medräknar dem, som enligt Tab. 17 och 18 aflagt godkänd mogenhetsexamen. Men på grund af de många stridigheterna i primäruppgifterna har detta likväl icke låtit sig göra. Hela antalet afgangne uppgår enligt Tab. 15 och 16 till 3,167 (2,492+675) samt enligt Tab. 17, 18 och 21 till 3,184 (435+19+2,730).

Hela antalet af de utan aflagd afgangsexamen afgangne uppgår enligt Tab. 21 till 2,730. Bland dessa afdingos 64 genom döden. På grund af primäruppgifternas ofullständighet eller obestämdhet hafva 974 (36 %) icke kunnat fördelas.

Beträffande de särskilda kolumnerna är följande att här nämna. Bland de 733 lärjungar, som äro uppförda i kol. 2, hafva 720 öfvergått från ett till ett annat af de till denna berättelse hörande läroverk samt således icke afgått från *läroverket*. Endast i 13 af de till denna kolumn hörande fallen har öfvergång skett till läroverk af andra slag (11 till folkskolelärare-seminarium och 2 till folkskola). Hela antalet af de jemlikt kol. 3—13 afgangne utgör 242 i 1:a klassen, 302 i 2:a, 343 i 3:e, 342 i 4:e, 356 i 5:e, 170 i nedre 6:e, 100 i öfre 6:e, 53 i nedre 7:e och 25 i öfre 7:e, eller tillsammans 1,933. Dock bör erinras derom, att bland de 974 lärjungarne i kol. 13 äfven kunna finnas ganska många, som i verkligheten äro likställda med dem i kol. 2, d. v. s. icke afgått från *läroverket*.

Om 1 lärjunge finnes angifvet, att han blifvit förvisad; om 19 att på dem tillämpats läroverksstadgans 34 § (skilsmessa från läroverket på grund af för lång tid i klassen).

D. Ekonomiska förhållanden.

Kap. 19. Läroverkens särskilda kassor m. m.

Tab. 22.

Med afseende på läroverkens kassor må här nämnas, dels att genom läroverksstadgan af den 1 Nov. 1878 biblioteks- och materiel-kassorna sammanslogos till en kassa under benämning af »Biblioteks- och materiel-kassa», dels att med afseende på byggnadsfonden berörda stadga föreskref, att denna kassa må användas äfven »för bestridande af brandförsäkring och andra läroverkets fastigheter åliggande utgifter», äfvensom att ur denna kassa kunna under vissa villkor »jemväl bidrag lemnas till lärorummens möblering, såvida för denna någon betydligare utgift erfordras».

Öfver ställningen i läroverkens byggnadsfonder under kalenderåret 1879, sådan den framgår af de i årsredogörelserna meddelade uppgifterna, lemnas i Tab. 22 en tabellarisk öfersigt, försedd med ett sammandrag, hvarför det är tillräckligt att här endast införa några anmärkningar.

Å tabellen äro icke Stockholms allmänna läroverk upptagna, af skäl, som nedan framställas. Deremot hafva de 4 pedagogier upptagits, vid hvilka byggnadsfond funnits. I räkenskaperna för Piteå läroverk upptagas dels »byggnadsfonden», dels »enskilda byggnadskassan», hvilka å tabellen blifvit sammanslagna. Vid Strömstads läroverk är byggnadsfonden i årsredogörelsen bildad genom hopslagning af två konto i räkenskaperna, nemligen »byggnadsfonden» och »danaarvet». Emedan mot denna hopslagning intet varit att anmärka, hafva årsredogörelsernas uppgifter oförändrade infutit i Tab. 22.

Om man för samtliga å Tab. 22 upptagna läroverk beräknar det öferskott, hvarmed behållningen vid årets början öfersköt skulden vid samma tid samt motsvarande öferskott vid årets slut, så befinnes det förra utgöra 370,311 kronor 84 öre och det sednare 366,800 kronor 3 öre, hvadan alltså en kapitalminskning af 3,511 kronor 81 öre under året uppstått. Härvid bör dock anmärkas, att skulderna vid årets början och slut vid åtskilliga läroverk sannolikt äro ofullständigt upptagna (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 166 och Tab. 56).

Stockholms läroverk äro ej i tabellen upptagna, emedan de vid desamma inflytande afgifterna till denna fond, utom hvad Nya elementarskolan beträffar, jemlikt Kungl. brefvet den 23 Juli 1869 ingå till en gemensam kassa, »Stockholms stads läroverks byggnadsfond», hvilken förvaltas af stadens drätsel-nämnd. För kalenderåret 1879 uppingo dessa afgifter till följande belopp:

Gymnasium.....	Kronor	1,955
Södra latinläroverket (med Maria läroverk) »		2,690
Realläroverket	»	1,805
Klara	»	1,740
Jakob	»	1,590
Katarina	»	2,240
Ladugårdslandet.....	»	3,465

Summa Kronor 15,485.

Vid Nya elementarskolan finnas inga för särskilda ändamål afsedda kassor, utan blott en gemensam kassa, ur hvilken alla till skolans ekonomi hörande utgifter bestridas.

Uppgifterna om donationer till läroverken under läsåret 1879—80 äro sammanställda i följande tabell, vid hvars upprättande följts de i föregående berättelser iakttagna grundsatser samt för öfrigt de till Kammarrätten insända räkenskaperna i en del fall rådfrågats.

Läroverk.	Kapital.	Anmärkningar.
Stockholm:	Kronor.	
Gymnasium.....	10,000	Stipendiefond.
Upsala	5,311	2 stipendiefonder.
Gefle	3,000	Stipendiefond.
Hudiksvall	10,000	»
Vadstena	1,281	»
Vimmerby	1,000	»
Falköping	100	»
Askersund	1,311	»
Vesterås	3,000	»
Vexjö	4,000	»
Jönköping	1,000	»
Malmö	5,000	»
Helsingborg.....	13,000	2 stipendiefonder.
Marstrand	100	Till förökande af en stipendiefond.
Kalmar	500	Stipendiefond.
Karlstad	1,533	Premiefond.
Luleå	545	Till förökande af en stipendiefond.
Visby	4,000	Stipendiefond.
Summa	64,681	

Om man sammanställer slutsummorna i denna tabell och de motsvarande i föregående berättelser, erhåller man följande översigt öfver de donationer, som under de fyra perioderna kommit läroverken till godo.

1876—77	Kronor	48,764
1877—78	»	75,007
1878—79	»	36,135
1879—80	»	64,681
Summa Kronor		224,587.

Ställningen under år 1879 i den »Kungl. och Hvitfeldtska stipendie-inrättningen» (jfr förra berättelsen, sid. 36) utvisas af följande räkenskapssammandrag, i hvilket såsom behållning räknats utlånade medel, fordringar och kontanter, men icke värdet på inrättningens säterier, hemman m. m. Behållning vid årets början: 164,367 kr. 73 öre; inkomster: 36,272 kr. 57 öre; utgifter: 28,336 kr. 97 öre; behållning vid årets slut: 172,303 kr. 33 öre.

Inkomstsumman innefattar följande poster:

	Kronor.
Räntor å utlånade medel	8,901.30
Arrenden m. m.	27,842.06
Afgår: Afkortning för fattigdom m. m.	470.79
	27,371.27
	Summa 36,272.57.

Om utgiftssumman — likasom i förra berättelsen — fördelas under 3 hufvudtitlar, nemligen för det första utgifter till diverse med stiftelsen afsedda ändamål (»Stipendier m. m.»), för det andra utgifter, som äfven vanliga egare få vidkännas vid brukandet af jordegendom (»Diverse afbränningar»), och för det tredje utgifter, som inrättningen har att bestrida i sin egenskap af förvaltande embetsverk, såsom löner, arvoden och pensioner m. m. (»Diverse förvaltningskostnader»), så erhåller man följande poster:

	Kronor.
Stipendier m. m.	17,284.62
Diverse afbränningar	1,490.87
Diverse förvaltningskostnader	9,561.48
	Summa 28,336.97

Kap. 20. Omkostnaderna för läroverken.

Med afseende på de anslag, som äro upptagna i den vid 1878 års riksdag upprättade riksstaten för år 1879, är följande att nämna.

Såsom *Reservationsanslag* till elementarläroverken var förut å ordinarie stat under titeln »Peningar» uppfördt ett belopp af 2,481,492 kr. 1 öre. Härtill lades i riksstaten för 1879 följande belopp:

1) För lärares uppflyttning i högre lönegrad... Kr.	30,000
2) För beredande af löneförbättring samt extra arvoden åt tekningslärare..... »	17,600
3) Ersättning för de i en kollegalön vid Norrtelje läroverk hittills inräknade donationsmedel »	406
4) För inrättande af en ny kollegabefattning vid Haparanda läroverk	1,500
5) Till praktisk utbildning af blifvande elementarlärare..... »	15,000
	Summa Kr. 64,506.

Det under titeln »Indelt ränta och ersättning för indragna räntor» uppförda beloppet af 4,868 kr. 27 öre bibehölls oförändradt. Hela detta reservationsanslag utgjorde således enligt riksstaten för år 1879:

	Kronor.	öre.
Peningar	2,545,998	01
Indelt ränta och ersättning för indragna räntor	4,868	27
Summa	2,550,866	28

Samtliga nyssnämnda tilläggsbelopp — 64,506 kronor — utgöra tillökning i de för hithörande läroverk å ordinarie stat anslagna medel. Det under N:o 5 här ofvan upptagna

beloppet återfinnes likväl bland de extra ordinarie anslagen å riksstaten för 1878. För öfrigt är med afseende å de särskilda beloppen följande att nämna. Det 1:a, 3:e och 4:e anslagen äro att anse som förökning af tillgångarne för bestridande af de utgifter, som i berättelsen för läsåret 1876—77 kallats »Allmänna lönestaten». Detsamma är förhållandet med det 2:a anslaget, så till vida som derigenom dels förhöjning skedde i lönegradernas storlek för teckningslärare vid de högre läroverken (se berättelsen för läsåret 1878—79, sid. 14), dels lönerna för teckningslärare vid femklassiga läroverk höjdes från 450 kronor till 600¹. Genom det 3:e anslaget bereddes ersättning för en post, som förut var i Statskontorets s. k. Statsliggare upptagen såsom afräknad från de till lärares aflöning eljest utgående statsmedlen, men nu skulle återgå till Norrtelje stads disposition. Härigenom minskas således totalsumman af »de afräknade medlen» (jfr berättelsen för läsåret 1878—79, sid. 37) från 45,774 kr. 49 öre till 45,368 kr. 49 öre. Beträffande det 4:e anslaget är det tillräckligt att hänvisa till nyss anförda berättelse, sid. 2. Samtliga anslagen beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts derom gjorda framställningar utom det 4:e, hvilket beviljades på grund af ett inom riksdagen väckt förslag. Deremot afslog riksdagen Kungl. Maj:ts framställning om utvidgning af treklassiga elementarläroverket i Filipstad till femklassigt på reallinien.

I anledning af det 5:e anslagets öfverflyttning till ordinarie stat från extra ordinarie må här, såsom fortsätt-

¹) Samma Kungl. cirkulär af den 18 Maj 1878, som förordnade ofvannämnda löneförbättring, lemnade äfven föreskrifter om de extra arvoden, som skulle tillkomma teckningslärarne för tjänstgöring utöfver vissa bestämda timantal i veckan.

ning af förut meddelade uppgifter om omkostnaderna för profåret, nämnas, att genom Kungl. bref af den 4 Juli 1879 anordnades 7,700 kronor till arvoden åt profärsföreståndare och biträdande lärare och 375 kr. till inköp af pedagogisk litteratur samt genom Kungl. bref af den 16 Januari 1880 respektive 6,850 kr. och 325 kr. för samma två ändamål. Utgifterna för år 1879 utgjorde således tillsammans 15,250 kronor. — I sammanhang med detta ämne kan erinras derom, att till uppmuntran för lärarekandidater, som med den tilländagångna terminen fullständigt genomgått sin profärskurs och derunder jemte god fallenhet för lärarekallet ådagalagt synnerlig flit och håg för vinnande af praktisk lärarebildning, anordnades genom nyssnämnda två Kungl. bref resp. 4,200 och 1,800 kronor, hvilka belopp skulle utgå af besparingarna å anslagen till de allmänna läroverken.

Såsom i berättelsen för läseåret 1878—79 (sid. 37) är omnämndt, föredde elementarläroverkens ordinarie anslag vid 1878 års slut en brist af 755 kronor 79 öre. Denna brist hade vid 1879 års slut vuxit till 47,129 kronor 19 öre.

Riksstaten för 1879 upptager såsom extra ordinarie anslag till elementarläroverken endast:

Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk kr. 6,000, ett belopp, som äfven återfinnes i riksstaten för år 1878. Detta anslag blef genom Kungl. bref af den 29 November 1878 fördeladt i 6 stipendier, nemligen 2 å 1,500 kr. samt 4 å 750 kr. hvardera.

Såsom ofvan visades, uppgick tillökningen på ordinarie stat till 64,506 kronor, hvaraf dock 15,000 endast voro en öfverflyttning. Sammanräknar man både ordinarie och extra ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln, är således totalsumman för 1879 49,506 kronor större än totalsumman för 1878.

Ställningen i den utom statsregleringen och Rikshufvudboken stående räkning, som i Statskontoret föres öfver influtna examensafgifter och öfver dermed bestridda utgifter, utvisas för 1879 af följande sammandrag.

	Kronor.	öre.
Debet.		
Influtna examensafgifter	17,230	—
Summa	17,230	—
Kredit.		
Skuld vid årets början	978	69
Utgifter	15,590	80
Behållning vid årets slut	665	51
Summa	17,230	—

Stockholm den 16 December 1886.

Härvid är dock att märka, att räkningen upprättats med hänsyn till inkomster och utgifter, som *under* sjelfva räkenskapsåret till Statskontoret influtit eller derifrån utbetalts, men utan hänsyn till hvilket examensår medlen egentligen tillhöra. I sjelfva verket ingå bland ofvanstående inkomster 320 kronor och bland ofvanstående utgifter 11 kr. 80 öre, som egentligen tillhöra föregående examensår. Under år 1880 utbetaltes deremot 7 kronor, som tillhöra examensåret 1879. Om de förstnämnda beloppen skiljas från 1879 års räkenskaper och det sistnämnda beloppet deremot diföres, uppgå för examensåret 1879 inkomsterna till 16,910 kr. och utgifterna till 15,586 kr. Den verkliga bristen från föregående examensår, hvilken enligt förra berättelsen (sid. 38) utgjorde 665 kr. 49 öre, blef således detta år betäckt och dessutom uppstod vid examensårets slut ett öfverskott af 658 kr. 51 öre. Af sistnämnda utgiftssumma åtgingo 15,418 kr. till arvoden samt rese- och traktaments-ersättningar åt censorerna samt 168 kr. till arvoden åt lärare för kompletteringsexamen.

Det å ordinarie stat stående anslaget till »Pedagogier och folkskolor», af hvilket — såsom i berättelsen för läseåret 1876—77 (sid. 191 och följ.), närmare visats — en mindre del utgår till andra läroverk, än de egentliga pedagogierna, är i riksstaten för 1879 upptaget till alldeles samma belopp som i riksstaten för 1878 och var alltså sålunda sammansatt:

	Kronor.	öre.
Penningar	62,619	31
Indelt ränta och ersättning för indragna räntor	4,219	—
Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag	4,519	62
Oindelt spannmål (värde förslagsvis)	1,077	36
Summa	72,435	29

Det belopp, som jemlikt Kungl. brefvet af d. 9 Juni 1871 (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 192) blef till detta anslag under år 1879 öfverfördt från reservationsanslaget för elementarläroverken, utgjorde 5,831 kr. 80 öre.

Af det vid riksdagen 1856—58 beviljade reservationsanslaget »Till löneförbättring åt lärare vid vissa stads pedagogier samt dessa skolors utvidgning» (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 193) återstod vid 1879 års början en reservation af 1,294 kr. 50 öre. Under året förekom härå endast en utgift af 200 kr. för undervisning i teckning vid Grenna pedagogi läseåret 1878—79. Således återstod till år 1880 en reservation af 1,094 kr. 50 öre.

Simon Nordström.

Constans Falk.

TABELL-BILAGOR.

Tab. 1.

Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1879.

A. Högre allmänna läroverk.

Läroverk.	Klasser och linier.														Summa.				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
Stockholm:																			
Gymnasium.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	3	3
Södra latinläroverket.....	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3	—	2	5
Realläroverket	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Nya elementarskolan.....	—	—	1	1 $\frac{1}{2}$	—	—	1 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	4
Uppsala	1	2	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	3	7
Gefle	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Linköping	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	3	—	4	7
Norrköping	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Vestervik.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Skara	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2	4
Örebro.....	1	1	2	1 $\frac{1}{4}$	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1 $\frac{3}{4}$	1	5 $\frac{3}{4}$
Vesterås	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Falun	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Vexjö	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	3	5
Jönköping	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	4	6
Lund	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	3	—	6	9
Malmö	1	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	6
Karlskrona	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Kristianstad	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3
Helsingborg	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
Göteborg	—	—	2	1	1	1	1	—	1	—	—	—	3 $\frac{3}{4}$	—	—	2	2	3 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{3}{4}$
Kalmar	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Karlstad	1	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	3	5
Östersund	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Sundsvall	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Visby	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Summa	12	20	21	3 $\frac{1}{4}$	10	1 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$	1	10	1 $\frac{1}{2}$	4	—	2 $\frac{3}{4}$	—	2	53	7 $\frac{1}{2}$	39 $\frac{1}{2}$	99 $\frac{1}{2}$

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:																			
Klara	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Jakob	1	—	1	1 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1 $\frac{1}{2}$	—	2 $\frac{1}{2}$
Katarina	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	4
Ladugårdslandet.....	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5
Linköping	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Göteborg	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Summa	2	6	7	1 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	1 $\frac{1}{2}$	—	16 $\frac{1}{2}$

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Göteborg	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4
Summornas summa	16	28	28	4 $\frac{3}{4}$	10	1 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$	1	10	1 $\frac{1}{2}$	4	—	2 $\frac{3}{4}$	—	2	72	8 $\frac{3}{4}$	39 $\frac{1}{2}$	120

Ann. Då vid något läroverk en årsafdelning varit delad i s. k. parallelafdelningar, har i tabellen utsatts det tal, hvarmed antalet öferskjutit det normala, således 1 eller 2 allt efter som parallelafdelningarna varit 2 eller 3. Då en årsafdelning endast under en del af läsöfningarna varit delad i 2 parallelafdelningar, har utsatts ett bråk, som (approximatift) anger huru stor del de timmar, under hvilka delning egt rum, utgjort af hela antalet timmar för läsvecka i enkel afdelning. Efter likartade grunder har förfarit, då antalet parallelafdelningar utgjort 2 under en del af läsöfningarna, men 3 under återstoden; således har utsatts 1 + ett bråk.

Tab. 2.

Lärokurser i läseämnena i sjunde klassen af de allmänna läroverken (utom Stockholms Nya elementarskola) enligt läroverksstadgan af den 1 November 1878.

a) Sjunde realklassen (2-årig).

L ä s e ä m n e n .	Timmar i veckan.	L ä r o k u r s e r .
Kristendom	2	Nya testamentets läsning. Troslärans hufvudsanningar efter en kort lärobok och med hänvisning till den heliga skrift.
Modersmålet	2	Läsning såsom i föregående klass. Dispositions- och tal-öfningar. På tid utom lärotimmarne: en utförligare uppsats hvarannan vecka.
Engelska	3	Läsning af valda författare. Extemporerade öfningar. Skriföfningar på lärorummet.
Franska	5	Läsning af valda författare. Grammatik. Extemporerade öfningar. På tid utom lärotimmarne: ett tema hvarannan vecka.
Matematik	7	Analytiska expressioners konstruktion; plan trigonometri; stereometri; analytiska geometriens elementer; repetition företrädesvis genom problem. På tid utom lärotimmarne: en matematisk uppsats hvarannan vecka.
Naturvetenskap. { Naturalhistoria	4	{ Naturalhistoria, såsom i föregående klass; de viktigaste ryggradsdjurens naturalhistoria i systematisk öfversigt. Fysik, såsom i föregående klass. De första grunderna af läran om kroppars rörelse. Kemi, såsom i föregående klass. De första grunderna af mineralogi och geologi.
Fysik		
Kemi		
Historia och geografi	3	Nyare tidens och fäderneslandets historia såsom i föregående klass. Geografi såsom i föregående klass. Grunddragen af fäderneslandets statskunskap.
Filosofisk propedeutik	1	Antropologi. Logik.

b) Sjunde latinklassen (2-årig).

Kristendom	2	Nya testamentets läsning. Troslärans hufvudsanningar såsom i föregående klass. Öfversigt af den kristna kyrkans utveckling, företrädesvis under hennes äldsta tider och reformationstiden, fortsatt och avslutad.
Modersmålet	2	Läsning såsom i föregående klass. Dispositions- och tal-öfningar. På tid utom lärotimmarne: en utförligare uppsats hvarje månad.
Latin	8	<i>Cicero</i> , valda tal eller bref eller någon lättfattligare filosofisk skrift. <i>Livius</i> , två böcker, delvis <i>ex tempore</i> . <i>Virgilius Æneid</i> , en bok. <i>Horatii</i> Oder, en till två böcker. Extemporerade öfningar. På tid utom lärotimmarne: hvarje vecka ett tema.
Grekiska för afdelningen A	6	<i>Xenofons</i> Anabasis, två till tre böcker. <i>Homeri</i> Odysse eller Iliad, tre till fyra rapsodier. Grammatik. ¹⁾
Franska „ „ B	4	{ Läsning af valda författare, delvis <i>ex tempore</i> . Grammatik såsom i föregående klass. På tid utom lärotimmarne: ett tema hvarannan vecka.
„ „ A	3	
Engelska „ „ B	2	Läsning af valda författare. Grammatik såsom i föregående klass.
Matematik „ „ B	4	Algebra: 1:o: eqvationer af första graden med flera obekanta samt eqvationer af andra graden; problem. 2:o: läran om potenser och logaritmer samt öfning i logaritmiska tabellers bruk. Geometri: proportionslärans tillämpning på geometrien; geometriska öfningssatser.
„ „ A	3	Algebra: Som afdelningen B under 1:o. Geometri: Som afd. B.
Naturvetenskap: Fysik	2	Läran om ljudet, värmen och ljuset, magnetismen och elektriciteten.
Historia och geografi	3	Nyare tidens allmänna historia i utförligare framställning. Fäderneslandets historia såsom i föregående klass. Grunddragen af fäderneslandets statskunskap.
Filosofisk propedeutik	1	Antropologi. Logik.
Hebreiska för de lärjungar af afdelningen A, som sådant önska	— ²⁾	Grammatik. Fyra kapitel af Genesis. Tio psalmer.
Engelska för d:o d:o	— ²⁾	Uttals- och läse-öfningar. Grammatik.

¹⁾ Då i undervisningsplanen vissa författare inom de klassiska språkens område finnas företrädesvis anvisade, hindrar sådant icke, att andra författare, till beskaffenhet och omfång svarande mot de uppgifna, må med efori bifall i stället för dessa begagnas. (Kungl. cirk. den 12 Maj 1865.)

²⁾ Timantal ej föreskrifvet.

Tab. 3.

Lärokurser i vissa läseämnen vid Stockholms Nya elementarskola, antagna
den 5 September 1879.

Ann. Förändringarna i kurserna skulle successivt införas. Timantalen äro i Direktionens under ofvanstående dag fattade beslut ej angifna, men här nedan utsatta i enlighet med de åt de särskilda ämnena efter hand anslagna tiderna.

a) Klasserna 1—4.

Läseämnen.	Första klassen (1-årig).	Andra klassen (1-årig).	Tredje klassen (1-årig).	Fjerde klassen (1½-årig).
Tyska	7 tr. <i>Calwagens</i> elementarbok, förra afdelningen, första kursen, omfattande muntlig och skriftlig inöfning af substantivets, adjektivets, pronominet (pers., possess. och demonstr.) och det svaga verbets (i indik.) regelbundna böjningsformer. Motsvarande stycken i samme förf:s språklära. Den enkla satsens hufvuddelar och deras allmännaste bestämningar.	7 tr. <i>Calwagens</i> elementarbok, förra afdelningen, andra kursen, samt några af den andra afdelningens sammanhängande stycken. De återstående regelbundna böjningsformerna samt partiklarne; konjugation af alla under läsningen förekommande starka verb; den motsvarande svenska form-läran; sats-hufvuddelarnes bestämningar; — allt medelst muntlig och skriftlig inöfning.	4½ tr. <i>Calwagens</i> elementarbok, andra afdelningen, 30 sidor; samme författares språklära: form-läran (utom anmärkningarna). Muntliga och (en gång i veckan) skriftliga översättningsöfningar från svenska till tyska efter elementarboken.	4½ tr. Valda stycken ur <i>Calwagens</i> läsebok, 60 sidor (deraf omkring 10 sidor poesi). Repetition af form-läran samt syntaxens hufvudregler till ad-verbet med motsvarande muntliga översättningsöfningar (extemporalier). Ett hertema hvarannan vecka.
Matematik	4¼ tr. Aritmetik. De fyra räknesätten i hela tal samt decimalräkning, efter <i>Bergii</i> elementarkurs i räknekonsten, kap. 3—6; hufvudräkning.	4¼ tr. Aritmetik. Decimalräkningen afslutad samt de fyra räknesätten i bråk, efter <i>Bergius</i> , kap. 7—10; hufvudräkning. Geometri. Åskådninglära samt beräkning af ytor, efter <i>Bergii</i> geometri, 1:a delen.	5 tr. Aritmetik. Behandling af sorter, som ej följa decimalsystemet, blandade öfningar samt enkla förhållanden, efter <i>Bergius</i> , kap. 11—13. Geometri. Beräkning af de enklaste kropparnes ytor och rymder, efter <i>Bergius</i> . Om linier och vinklar, efter <i>Hellströms</i> plangeometri, 1:a boken.	4¼ tr. Aritmetik. Tillämpning af de genomgånga kurserna på reg. de tri, intresseräkning m. m., efter <i>Bergius</i> , kap. 14—17. Algebra. De fyra räknesätten i hela tal och bråk, efter <i>Bergii</i> elementarkurs i algebra, kap. 1—4. Geometri. Om månghörningar samt om cirkeln, efter <i>Hellström</i> , 2:a boken och 3:e boken, sats. 1—35.
Allmän naturlära	2 tr. Inledning till djur- och växt-rikets kännedom samt undersökning af lefvande växter. Insamling och kännedom af 15 växter.	1½ tr. Öfersigt af djur- och växt-rikets hufvudafdelningar och viktigare klasser. Undersökning af lefvande växter och öfning i deras bestämmande efter Linnés system. Insamling och kännedom af 25 nya växter.	2 tr. Öfersigterna af djur- och växt-riket fortsatta. Undersökning af lefvande växter. Insamling och kännedom af 40 nya växter. De första elementen af fysik och kemi, dels till förklaring af de vanligaste naturföreteelserna, dels såsom inledning till läran om jorden.	1½ tr. Öfersigterna af djur- och växt-riket fortsatta och afslutade. Undersökning af lefvande växter. Insamling och kännedom af 50 nya växter. Grunddragen af läran om jorden; det allmännaste om vårt planetsystem och himlakropparne i öfrigt.

Ann. Kurserna i Allmän naturlära äro för zoologi och botanik i det af Direktionen antagna förslaget åtföljda af specificerade hänvisningar till motsvarande delar af läroböcker af *Lyttkens* och *Areschoug* (N:o 82 och 83 under J å Tab. 2 i Berättelsen för läsåret 1878—79).

b) Realklasserna 5-7.

Läseämnen.	Femte klassen (1½-årig).	Sjette klassen (2-årig).	Sjunde klassen (1-årig).
Tyska	3 t.r. <i>Schiller</i> , Wilhelm Tell. Läseboken omkring 50 sidor. Formläran något fullständigare, syntaxen avslutad och repeterad med fortgående muntliga öfversättningsöfningar. Ett hemtema hvarannan vecka.	2 (2½) t.r. 1:o. <i>Goethe</i> , Hermann und Dorothea, 4 à 5 sånger; <i>Egmont</i> (eller motsvarande). Extemporerade öfversättningsöfningar fr. och till det främmande språket. — 2:o. <i>Lessing</i> , Minna von Barnhelm (eller motsvarande). <i>Wolfram</i> , Deutsches Echo, omkring 35 öfningar. Repetition af språkläran. Ett hemtema hvarannan vecka för dem, som ej skriva engelska.	—
Matematik	5½ t.r. Algebra: 1:o. Equationer af 1:a graden med en och flera obekanta jemte tillhörande problem samt kvadratrötter ur sifertal, efter <i>Bergius</i> , kap. 5 och 6 samt kap. 7, §§ 41—44; proportionslära. — 2:o. <i>Björklings</i> problem, 1:a afdelningen, samt potenser och rötter, efter <i>Bergius</i> , kap. 7. Geometri: Om cirkeln, 3:e boken, sats. 36—43; öfningssatser till de tre första böckerna; om proportionella linier, 4:e boken; — allt efter <i>Hellström</i> .	7 t.r. Algebra: 1:o. Kvadratrötter ur algebraiska polynom, rötter i allmänhet samt eqvationer af 2:a graden jemte tillhörande problem, efter <i>Bergius</i> , kap. 7, §§ 45, 47, samt kap. 9—12. — 2:o. Potenser med negativa och bråk-exponenter, logaritmer och serier, efter <i>Bergius</i> , kap. 7, § 48, samt kap. 13 och 14. <i>Björklings</i> problem, 2:a och 5:e afdelningen. Geometri: 1:o. Om figurers yttnehåll samt om i cirkeln inskrifna och kring cirkeln omskrifna månghörningar, efter <i>Hellström</i> , 5:e och 6:e böckerna samt planimetri. — 2:o. Plan trigonometri, efter <i>Phragmén</i> , 1:a afdelningen. Om räta liniens och planets inbördes ställning, efter <i>Hellströms</i> rymdgeometri, 7:e boken. Ett skriftligt hemarbete hvarannan vecka.	7 t.r. Algebra: Potenser med negativa och bråk-exponenter samt logaritmer, efter <i>Bergius</i> , kap. 7, § 48, samt kap. 13; repetition hufvudsakligen medels problem. Geometri: 1:o. Repetition; öfning under lärarens ledning i behandling af svårare teorem och problem. — 2:o. Plan trigonometri, efter <i>Phragmén</i> , senare afdelningen. Om hörn samt om de runda kropparne, efter <i>Hellström</i> , 8:e och 9:e böckerna samt stereometri. Analytiska geometriens elementer. Ett skriftligt hemarbete hvarannan vecka.
Naturalhistoria	2 t.r. Ryggradsdjuren fullständigare, efter <i>Torins</i> lärobok. Läran om växtens yttre och inre organ fullständigare. Undersökning af levande växter. Insamling och kännedom af 70 nya växter.	2 t.r. De ryggradslösa djuren, efter <i>Torins</i> lärobok. Växternas systematik. Undersökning af levande växter. Insamling och kännedom af 100 nya växter.	2 t.r. Repetition af föregående kurser (för 5:e och 6:e klasserna) med särskild afseende fästad vid de olika organens byggnad och utveckling inom de särskilda djurklasserna samt vid växternas ekonomiska användning och geografiska utbredning.
Latinklasserna 5-7.			
Grekiska	—	4 t.r. 6:1. Det allmännaste af formläran med derefter lämpade läs- och skrif-öfningar. <i>Xenofons</i> Anabasis, bok 1, kap. 1—4. 6:2. Formläran utförligare; skriföfningar. <i>Xenofons</i> Anabasis, bok 1, kap. 5 — bok 2, kap. 3.	5 t.r. 7:1. Det allmännaste af syntaxen med derefter lämpade skriföfningar. <i>Xenofons</i> Anabasis, bok 2, kap. 4 — bok 3. <i>Homerus'</i> Odysse eller Iliad, 2 sånger. 7:2. Repetition af grammatiken. <i>Xenofons</i> Anabasis, bok 4. <i>Homerus'</i> Odysse eller Iliad, en till två sånger.
Tyska	2½ t.r. Som R. 5.	1 t.e. Som R. 6 under 1:o.	—
Matematik	4 t.r. Algebra: Som R. 5 under 1:o. Geometri: Som R. 5.	4 t.r. Algebra: Som R. 6 under 1:o. Geometri: Som R. 6 under 1:o.	4 t. för icke-greker; 3 t. för greker. Algebra: Som R. 7. Geometri: Som R. 7 under 1:o.
Naturalhistoria	2 t.r. Som R. 5.	2 t.r. Som R. 6.	—

Tab. 4.

Förteckning på de böcker, som varit begagnade vid undervisningen i de allmänna läroverken och pedagogierna under läsåret 1879—80, men icke äro upptagna i motsvarande förteckningar i Berättelserna för läsåren 1876—77 och följande.

Anm. 1. Titlarna äro angifna efter den sista upplaga, som under läsåret kunnat användas. — När efter en boks titel formatet ej angifvits, är det oktav. — Priset är räknadt i kronor, när ej annat angifvits. — Clb. = Clotband; H. = Häftad; Inb. = Inbunden; Kart. = Kartonerad; Ppb. = Pappband; Vb. = Välskt band.
Anm. 2. Inom hvarje hufvudafdelning är böckernas nummerföljd en försättning af motsvarande nummerföljd i Berättelsen för läsåret 1878—79 (Tab. 2).

	Läroverk, vid hvilka boken användts.
A) Kristendom.	
a) Bibelhandböcker m. m.	
59. <i>Dilworth, J.</i> : Vittnesbördets tabernakel med förklarande anmärkningar och tjugo noggranna teckningar. Öfversättning från engelskan. [1:a uppl. 1867.] Uppl. 2. Stockholm 1877. 32 sid. (H. 0'30) ...	Hudiksvall.
60. <i>Westling, G.</i> : Hufvuddragen af innehållet i Bibelns böcker. Till elementarläroverkens tjenst. Stockholm 1878. 35 sid. (H. 0'50)	Örebro, Nora, Vexjö.
b) Biblisk historia.	
61. <i>Fischier, P. E. M.</i> : Biblisk historia för folkskolan. Jemte en karta öfver Palestina. Bihang: En kort öfversigt öfver kristna kyrkans historia. Stockholm 1879. 12:o, 6 + 112 sid. (Kart. 0'30)	Kungälf.
c) Katekes.	
62. <i>Östrand, E. J.</i> : Doktor Martin Luthers lilla katekes med kort utveckling, af Kongl. Maj:t antagen den 11 oktober 1878, efter den s. k. Hultkrantz'ska katekesens plan utgifven af ... Stockholm 1879. 12:o, 108 sid. (Inb. 0'25)	Stockholms Realläroverk, D:o Nya elementarskola, Falköping, Örebro.
B) Modersmålet.	
a) Språkläror.	
114. <i>Zachrisson, J. A.</i> : Lärobok i svensk rättstafning med tvenne bihang. [1:a uppl. 1855.] Uppl. 8. Värberg 1876. 40 + (Skriföfningar med riktig stafning) 16 + (D:o med oriktig d.o) 16 sid. (0'40) ...	Mariestad.
c) Svenska vittra författares arbeten.	
115. <i>Genberg, P.</i> : Valda skrifter	Halmstad (»Skoltal»).
116. <i>Lidner, B.</i> : Skrifter	Gefle.
117. <i>Ljunggren, G.</i> : Smärre skrifter	Helsingborg.
42 b. <i>Nyblom, C. R.</i> : Skrifter	Nyköping.
d) Utländska vittra författares arbeten i svensk öfversättning.	
118. <i>Sofokles</i> : Antigone. Öfvers. af K. H. Brandt. Belönt med Svenska Akademiens andra pris. Upsala 1866. 4 + 97 sid. .... <i>Anm.</i> Intagen i årsberättelsen för Östersunds elementarläroverk 1865—66.	Stockholms Gymnasium.
e) Fornnordisk litteratur.	
119. Edda. En isländsk samling folkliga forntidsdikter om Nordens gudar och hjältar. På svenska af P. Aug. Gödecke. Stockholm 1877. 19 + 396 sid. (H. 5 kr.; Clb. 6'50)	Gefle, Vesterås, Falun.
120. Sagan om Olof Tryggvesson. Omtalad af P. Aug. Gödecke. Stockholm 1879. 67 sid. (H. 0'90; Kart. 1 kr.)	Stockholms Realläroverk.
121. Sagan om Sigrid den fagra. Omtalad af P. Aug. Gödecke. Stockholm 1879. 66 sid. (H. 0'90; Kart. 1 kr.) <i>Anm.</i> N:o 120 och 121 utgöra N:o 1 och 2 af »Böcker för barn och ungdom».	Stockholms Realläroverk.
f) Dansk och norsk litteratur.	
76 c. <i>Ibsen, H.</i> : Et Dukkehjem	Hudiksvall.
80 f. <i>Oehlenschläger, A.</i> : Hagbarth og Signe	Kristianstad.

	Läroverk, vid hvilka boken användts.
C) Tyska språket.	
b) Läseböcker och vittra författares arbeten.	
54. <i>Wallström, S. G.</i> : Tysk Läsebok för skolans lägre klasser. Med anmärkningar och ordförklaringar. Härtill en särskildt utgifven, fullständig och accentuerad ordbok. Örebro 1879. 6 + 142 + (Ordbok) 4 + 99 sid. (Kart. i 2 delar 2:25)	Örebro, Kalmar.
55. Das Nibelungenlied. Aus dem Mittelhochdeutschen übertragen von H. A. Junghans. Leipzig 1875. 370 sid. (Inb. 1:20 Mk)	Gefle.
<i>Ann.</i> Ingår i »Universal-Bibliothek». Leipzig 1867 o. följ.	
32 e. <i>Goethe, J. W. von</i> : Reineke Fuchs	Gefle, Hudiksvall.
36 c. <i>Lessing, G. E.</i> : Laokoon	Gefle.
41 n. <i>Schiller, Fr. von</i> : Die Räuber	Uppsala.
56. <i>Zschokke, H.</i> : Das Goldmacherdorf	Örebro.
D) Franska språket.	
b) Läseböcker och vittra författares arbeten.	
76. <i>Hedin, Louise</i> : Fransk läsebok för yngre begynnare. Med fullständig ordbok. Örebro 1879. 4 + 150 sid. (Kart. 1:50)	Eskilstuna.
77. <i>Seinecke, F.</i> : Premières lectures françaises. Französisches Lesebuch für die unteren Klassen. Aufl. 19. Dresden 1879. 6 + 160 sid. (1 Mk.) — Secondes lectures françaises. Französisches Lesebuch für die mittleren Klassen. Aufl. 9. Dresden 1878. 8 + 262 sid. (1:80 Mk)	Skara.
78. <i>Bayard, J. F. A., et Vanderburch, E.</i> : Le gamin de Paris. Comédie-vaudeville en 2 actes. Berlin 1878. 16:o, 95 sid.	Venersborg.
79. <i>Bouilly, J. N.</i> : L'abbé de l'Épée. Comédie historique en 5 actes. Ed. 2. Berlin 1878. 16:o, 132 sid. <i>Ann.</i> N:o 78 och 79 ingå i »Théâtre français. Pourvu de notes et d'un petit vocabulaire à l'usage des écoles et de l'enseignement particulier», af hvilket samlingsverk (hvarje nummer H. 30 Pf.; Kart. 40 Pf.) under åren 1878 och 79 utkommit 91 nummer, hvaribland de flesta dramatiska franska arbeten, som äro under D) b) upptagna i förteckningarna till Berättelserna för läsåren 1876—77 och följande.	Venersborg.
80. <i>Chateaubriand, F. A. de</i> : Atala. Edit. adaptée à l'usage de la jeunesse. Münster 1876. 16:o, 110 sid. (50 Pf.)	Sundsvall.
81. <i>Maistre, Xavier, de</i> : Prascovie ou la jeune Sibérienne. Münster 1876. 16:o, 6 + 94 sid. (40 Pf.)	Uppsala.
82. <i>Michaud, J. F.</i> : Histoire de la première croisade. Suivie d'un commentaire historique et géographique. Ed. 5. Münster 1871. 16:o, 8 + 260 sid. (80 Pf.)	Uppsala, Strengnäs.
<i>Ann.</i> Titlarne m. m. till N:o 80—82 äro efter de upplagor, som ingå i »Bibliothek gediegener und interessanter französischer Werke. Zum Gebrauche höherer Bildungsanstalten ... von A. Goebel.» Af detta samlingsverk hafva under åren 1855—1879 utkommit 42 nummer.	
35 f. <i>Molière, J. B. P. de</i> : Les Précieuses ridicules	Hernösand.
83. <i>Thiers, A.</i> : L'Expédition d'Égypte	Uppsala.
E) Engelska språket.	
a) Språkläror m. m.	
84. <i>Lindberg, C. H.</i> : Tysk-engelsk-svensk minnesbok. Stockholm 1880. 2 + 84 sid. (H. 1 kr.)	Helsingborg.
b) Läseböcker och vittra författares arbeten.	
85. <i>Morén, C. G.</i> : Engelsk läsebok för yngre begynnare. Med ordlista och uttalsbeteckning. Stockholm 1878. 136 sid. (H. 1 kr.)	Stockholms Realläroverk.
86. <i>Buckstone, J. B.</i> : Good for nothing. A comic drama in one act. Ed. 2. Leipzig 1874. 16:o, 33 sid.	Venersborg.
87. <i>Montgomery, Florence</i> : Misunderstood	Gefle, Hudiksvall.
59 c. <i>Scott, W.</i> : The fortunes of Nigel	Hernösand.
62 e. <i>Shakespeare, W.</i> : King Richard III	Hernösand.
88. <i>Swift, J.</i> : Gulliver's voyages	Hudiksvall.

E) Engelska språket (forts.).	Läroverk, vid hvilka boken användts.
64 b. <i>Thackeray, W. M.</i> : Vanity Fair.....	Hernösand.
89. <i>Williams, Th. J.</i> : Pipkin's rustic retreat. A farce in 1 act. Leipzig 1867. 16:o, 39 sid..... <i>Ann.</i> N:o 86 och 89 ingå i »Theatre, the modern English comic. With notes in German by A. Diezmann», af hvilket samlingsverk (hvarje nummer å 3 Ngr) under åren 1851—79 utkommit 82 nummer, hvaribland N:o 54 under E) b) i förteckningen till Berättelsen för läsåret 1876—77.	Venersborg.
90. Novels and Tales reprinted from Household Words, conducted by Charles Dickens.....	Hudiksvall.
=====	
F) Latinska språket.	
a) Språkläror m. m.	
79. <i>Broman, A. T.</i> : Läran om consecutio temporum i latinska språket. [1:a uppl. 1859.] Uppl. 2. Upsala 1863. 51 sid. (H. 0'75).....	Uppsala.
b) Latinska författares arbeten.	
80. <i>Cicero, Marcus Tullius</i> : Orat. pro Sex. Roscio recensuit C. L. Kayser..... <i>Ann.</i> Utgör sannolikt en del af »Ciceronis Opera quæ supersunt omnia, ediderunt J. G. Baiter, C. L. Kayser». Leipzig 1860 och följ.	Halmstad.
c) Ordböcker.	
81. <i>Rich, A.</i> : Antiquitetslexikon..... <i>Ann.</i> Uppgift saknas, huruvida engelska originalet eller någon översättning (fransk eller tysk) användts.	Hudiksvall.
d) Antiquiteter m. m.	
82. <i>Petiscus, A. H.</i> : Olympen eller Hellenernes och Romarnes mytologi jemte Egypternes, Hinduernes och de fornuordiska folkens gudalära. Bearbetad översättning från tyskan af S. G. Dahl. Med 90 i texten tryckta afbildningar. [1:a uppl. 1872.] Uppl. 2. Stockholm 1878. 344 sid. (H. 2'25).....	Nyköping.
=====	
G) Grekiska språket.	
a) Språkläror m. m.	
48. <i>Carallin, Chr.</i> : Grekisk syntax, med hufvudsakligt afseende på den attiska prosan, till läroverkens tjänst utarbetad. Lund 1879. 4 + 208 sid. (Vb. 3 kr.).....	Lund.
b) Grekiska författares arbeten m. m.	
49. <i>Lysias</i> : Ausgewählte Reden. Für den Schulgebrauch erklärt von H. Frohberger. Drei Bändchen. Leipzig 1866—71. Stor 8:o. (Mk 4'80)..... <i>Ann.</i> Måhända har användts en mindre upplaga af samma utgifvare. Leipzig 1875. (Mk 3.)	Helsingborg.
=====	
I) Matematik.	
a) Aritmetik.	
92. <i>Bäckman, J.</i> : Meter-systemet. Med talrika räkneuppgifter. För skolor och till ledning vid sjelfundervisning. Med 13 afbildningar. Stockholm 1879. 47 + (Svar) 8 sid. (Kart. 0'50.).....	Uppsala, Hudiksvall.
93. <i>Lindblom, L. C.</i> : Räknekurs för seminarier och elementarläroverk, framställd genom räkne-exempel. I. Heltal och decimalbråk. Stockholm 1879. 2 + 103 + (Svar) 19 sid. (H. 0'80; Kart. 1 kr.).....	Luleå.
94. » : Räknekurs för folkskolor, folkhögskolor, pedagogier och flickskolor, framställd genom räkne-exempel. Stockholm 1879. 84 + (Svar) 12 sid. (H. 0'50).....	<i>Ann.</i> Ovisst, hvilketdera arbetet menas.
95. <i>Lyttkens, I. A.</i> : Praktisk hjälprea i metriska systemet, för menige man och skolbruk. [1:a uppl. 1878.] 4:e med en tafva försedda upplagan. Norrköping 1880. Liten 8:o, 16 sid. (H. 0'25).....	Göteborgs Högre allmänna läroverk.
96. <i>Nyberg, B. A.</i> : Elementarkurs i räkning, metodiskt framställd. I. Hufvudräkning med 774 exempel. Helsingfors 1869. 4 + 79 sid. (H. 1 mk 50 p.).....	Hedemora.
c) Proportionslära.	
97. <i>Broman, K. E.</i> : Proportionslära enligt talmetoden. Göteborg 1880. 27 sid. (H. 0'50).....	Göteborgs Högre allmänna läroverk.
<i>Selander, K. E. I.</i> : Proportionslära (handskrifven).....	Hudiksvall.

	Läroverk, vid hvilka boken användts.
I) Matematik (forts.).	
d) Geometri.	
98. <i>Lindelöf, L.</i> : Lärobok i analytisk geometri. Med 93 i texten intryckta träsnitt. [1:a uppl. 1864.] Uppl. 3. Stockholm 1877. 6 + 288 sid. (H. 4'50)	Stockholms Realläroverk.
f) Problemsamlingar af blandadt innehåll.	
99. <i>Srenson, F. S.</i> : Repetitionskurs med öfningsexempel till aritmetik och algebra jemte metersystemet. Stor 8:o, 4 + 114 sid. (H. 1'50.) — Svar till [föregående]. 2 + 60 sid. (H. 0'50.) — Lund 1879.....	Lund.
J) Naturvetenskap.	
a) Allmän naturlära.	
86. <i>Almquist, S.</i> : Läran om den oorganiska naturen. [Med 74 träsnitt.] Stockholm 1879, 80. 4 + 154 sid. (H. 1'75).....	Lidköping, Karlskrona.
<i>Ann.</i> Utgör 2:a delen af »Lärobok i naturkunnighet». (Jfr Tab. 2 i Berättelsen för läsåret 1878—79 J N:o 79.)	
87. <i>Wijkander, A.</i> : Läran om naturföreteelserna och världskropparne (Fysik, Kemi, Astronomi). Med 96 bilder och 1 färglagd tafla. Lund 1879. Stor 8:o. 100 sid. (H. 1'25).....	Stockholms Nya elementarskola, Falköping, Strengnäs, Eskilstuna, Lund, Halmstad, Uddevalla, Oskarshamn.
<i>Ann.</i> Utgör D. 3 af »Naturlära för elementarläroverken. Läro- och läsebok». (Jfr Tab. 3 i Berättelsen för läsåret 1877—78, J N:o 72).	
e) Fysik.	
88. <i>Björkman, A.</i> : Mekaniska och fysikaliska problem, utdelade af Ecklesiastik-departementet under åren 1867—79 för de skriftliga mogenhetsexamina vid de högre allmänna läroverken, försedda med svar och anvisningar. Upsala 1879. 4 + 58 sid. (H. 0'75)	Uppsala, Venersborg.
89. <i>Lindeberg, K. M.</i> : Öfningsuppgifter till begagnande vid undervisningen i fysik vid de allmänna läroverken. Med 25 figurer. Upsala 1879. 4 + 139 sid. (H. 1'50)	Lund, Helsingborg, Luleå, Visby.
90. <i>Tyndall, J.</i> : Värme och köld. Sex föreläsningar för ungdom. Öfversättning. Med 33 träsnitt. Stockholm 1877. 120 sid. (H. 1'25)	Sundsvall.
K) Historia och Geografi.	
a) Fäderneslandets historia m. m.	
90. <i>Siljeström, P. A.</i> : Lag och rätt. Kort sammandrag af Fäderneslandets statskunskap, äfvensom af Norges Grundlov. Till läsning i folkskolan och hemmet. [1:a uppl. 1871.] 4:e med författarens tillstånd öfversedda uppl. Stockholm 1879. 12:o. 58 sid. (H. 0'40).....	Nyköping.
91. <i>Starbäck, C. G., och Kræmer, R. F. v.</i> : Läsebok i Fäderneslandets häfder för skolan och hemmet. I. Tidrymden intill Gustaf Vasa. Med 81 illustrationer [och 1 karta]. 8 + 233 sid. (H. 1'50; Kart. 1'75.) — II. Från Gustaf Vasa intill Kristina. Med 59 illustrationer och 3 [2] kartor. 288 sid. (H. 1'50; Kart. 1'75.) — Stockholm 1878	Eksjö, Strengnäs.
92. <i>Wiberg, C. F.</i> : Lärobok i Fäderneslandets historia efter föredragsmetoden för svenska folkskolan och dess lärare-seminarier. [1:a uppl. 1867.] 2:a, efter Läroboks-Komm. anmärkningar öfversedda upplagan. Jemte ett bihang om Fornsaker med 22 illustrationer från Sten-, Brons- och Jern-åldern. Stockholm 1870. 8 + 136 sid. (H. 0'60; Inb. 0'85)	Gefle.
b) Allmän historia.	
93. <i>Pallin, J. R.</i> : Lärobok i nya tidens historia för allmänna läroverkens högre klasser. Förkortad upplaga. Stockholm 1879. 4 + 198 sid. (H. 2 kr.; Inb. 2'50).....	Stockholms Gymnasium, D:o Realläroverk, Strengnäs, Helsingborg, Kalmar.

Tab. 5.

Förteckning på de arbeten, som för undervisningen i välskrifning och öfningar varit begagnade i de allmänna läroverken och pedagogierna under läsåret 1879—80, men icke äro upptagna i motsvarande förteckningar i Berättelserna för läsåren 1876—77 och följande.

Anm. Inom hvarje hufvudafdelning är arbetenas nummerföljd en fortsättning af motsvarande nummerföljd i Berättelsen för läsåret 1878—79 (Tab. 3).

	Läroverk, vid hvilka arbetet använts.
b) Teckning.	
Ritkurser m. m.	
51. <i>Fock, A. H.</i> : Geometrisk konstruktioner och beräkningar, hufvudsakligen för slöjdskolor. [1:a uppl. 1848.] Uppl. 4. Med 98 träsnitt. Stockholm 1879. (H. 0'75)	Söderhamn.
50. <i>Stuhlmann, A.</i> : Lärobok i frihandsteckning o. s. v.	
Anm. Såsom tillägg till hvad i föregående berättelse Tab. 3 under denna nummer anförts, nämnes följande arbete: Beskrifning öfver väggtaflor och gipsmodeller efter D:r Stuhlmans ritmetod med upplysande planscher. Stockholm 1880. 12:o, 34 sid. och 4 planscher. (H. 0'60.)	
=====	
c) Musik.	
A) Musikens teori och sång.	
35. <i>Lindblad, A. F.</i> : Två- och trestämmiga sånger vid pianoforte... Stockholm, Abr. Hirsch. U. å. Tvärfolio. (H. 1 Rdr 32 sk. banko).....	Enköping.
36. <i>Norlén, W.</i> : Sånger och öfningar för folkskolan. H. 1. 4 + 75 sid. (H. 0'65.) — H. 2. 4 + 51 sid. (H. 0'50.) — Stockholm 1879	Karlstad.
37. <i>Pettersson, H.</i> : 100 trestämmiga sånger för lägre allmänna läroverk. Arrangerade för sopran I, II och alt af... Stockholm 1879. 128 sid. — Utgitt i 4 häften à 0'50; alla 4 häften 1'50	Ladugårdslandet, Karlshamn.
38. <i>Richter, E. F.</i> : Harmonilära. Öfversättning af Julius Bagge. [1:a uppl. 1870.] Uppl. 2. Å nyo genomsedd och jemförd med trettonde originalupplagan. Stockholm 1878. 4 + 202 + 2 sid. (H. 2'75; Kart. 3 kr.)	Göteborgs treklassiga läroverk.
39. <i>Roselli, R. R.</i> : Från när och fjerran. 50 fyrstämmiga sånger för elementarläroverk samt enskilda sångföreningar. Samlade och för sopran, alt, tenor och bas arrangerade af... Stockholm 1879. 4 + 76 sid. (H. 1 kr.).....	Stockholms Nya elementarskola.
40. [<i>Öberg, L. T.</i>]: Upsala, Lund, Christiania, Köpenhamn och Helsingfors. Vald samling af student-sånger (ord och musik), samlade och utgifna af A. I. Ståhl. Stockholm 1855. Liten 4:o, 2 (Förtitel: Ett-hundrade studentsånger...) + 2 + 214 sid. (H. 4 kr.; Inb. 5 kr.)	Stockholms Nya elementarskola.
41. 108 en- och två-stämmiga choraler, folkvisor, m. m. Progressivt ordnade att, jemte tonträffningen, användas i elementarläroverk och folkskolor. Abr. Lundquists förlag. Stockholm 1864. 51 sid. (H. 0'75)...	Karlstad.
42. 50 tvåstämmiga sånger för skolungdom, utgifne på Abr. Lundquists förlag. 3:e omarbetade och förbättrade upplagan. Stockholm 1877. 36 sid. (H. 0'50).....	Karlshamn.
43. Fyrstämmiga sånger för skolungdom, utgifne på Abr. Lundquists förlag. Stockholm 1864. 94 sid. — Utgitt i 4 häften à 50 öre.....	Strengnäs.
B) Instrumentalmusik.	
β) Orgel.	
34. <i>Hallberg, B. W.</i> : 21 lätta præludier för orgel. Stockholm u. å. Liten tvårfolio, 15 sid. (H. 1 kr.)...	Strengnäs.
=====	
d) Gymnastik och Militärofningar.	
Reglementen.	
4. <i>Törngren, L. M.</i> : Gymnastik-reglemente. Med Atlas. [1:a uppl. 1878.] Uppl. 2. 12:o, 4 + 9 + 2 (Ny titel: Gymnastik-reglemente för Kongl. Flottan, enligt nådigt uppdrag utarbetadt af...) + 53 sid. — Atlas till [o. s. v. enligt det inre titelbladet]. Stor 4:o, 34 planscher, hvaraf 1 dubbel. — Stockholm 1879. Med atlas (Kart.) 10 kr.; utan atlas 1 kr.	Gefle, Skara, Lidköping.

Tab. 6.

Lärarnes antal höstterminen 1879.

Anm. 1. Ordinarie och vikarierande lärare äro ej här skilda.

2. Tecknet* (i kolumnerna för extra lärare och för lärare i teckning och musik) utmärker, att undervisningen bestrids af qvinna.

A. Högre allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Läroverk.	Rektorer.	Lektorer.	Adjunkter.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfve.	Summa.	Anmärkingar.
					Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfn.			
Stockholm:										
Gymnasium.....	1	7	—	5	1	1	1	—	16	Kol. 3: En af lektorerna hade en del (10 tim.) af sin tjänstgöring förlagd till Klara. — Kol. 8: Undervisningen bestrids af Gymn. Centr.-inst.
Södra latinläroverket.....	1	4	7	2	1	1	1	—	25	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 6: Den ene (ord.) derjemte ord. gymn.-lärare vid läroverket samt t. f. lärare i teckning och i gymnastik vid Katarina läroverk; den andre (t. f.) derjemte ord. teckningslärare vid Gymnasium och Klara.
Realläroverket.....	1	—	5	4	1	1	1	1	17	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 9: Särskild skriflärare.
Nya elementarskolan.....	1	7	11	—	1	1	1	1	23	Kol. 8: Dessutom 1 bitr. lärare, afönad af den ordinarie. — Kol. 9: Särskild skriflärare; samma som vid Klara.
Uppsala.....	1	7	16	4	1	1	1	—	31	Kol. 8: Dessutom 1 biträdande lärare, afönad af den ordinarie(?).
Gefle.....	1	7	9	2	*1	1	1	—	22	
Hudiksvall.....	1	4	7	1	1	1	1	—	16	Kol. 5: Tjänstgjort 13 timmar.
Linköping.....	1	7	14	4	1	1	1	1	30	Kol. 8: Dessutom 1 biträdande lärare, afönad af den ordinarie(?). — Kol. 9: Särskild bibliotekarie med 2 t. f. i läseämne.
Norrköping.....	1	6	10	3	1	1	1	—	23	
Vestervik.....	1	3	7	2	1	1	1	—	16	Kol. 7 o. 8: Samma person (tjänstledig) är ordinarie lärare i musik och i gymnastik.
Skara.....	1	7	15	—	1	1	1	—	26	
Venersborg.....	1	5	10	2	1	1	1	—	21	Kol. 7: En af adjunkterna t. f. musiklärare.
Strengnäs.....	1	7	7	—	*1	1	1	—	18	Kol. 3: Två lektorer med minskad tjänstgöring äro här räknade som en.
Örebro.....	1	7	17	—	1	1	1	—	28	Kol. 8: Dessutom 1 biträdande lärare, afönad af den ordinarie(?).
Nyköping.....	1	5	8	—	1	1	1	—	17	Kol. 7: En af lektorerna ordinarie musiklärare.
Vesterås.....	1	7	10	—	1	1	1	—	21	
Falun.....	1	5	11	—	1	1	1	—	20	
Vexjö.....	1	7	11	—	1	1	1	—	22	Kol. 4: Enligt stat 12 adj:r, men en adj:befattning skulle enl. Nåd. bref af d. 10 Aug. 1877 tills vidare icke med ordinarie innehafvare besättas; denna befattning var under läsåret 1879—80 ej heller uppehållen genom vikarie.
Jönköping.....	1	7	13	6	1	1	1	1	31	Kol. 9: Särskild skriflärare.
Lund.....	1	7	15	5	1	1	1	—	31	Kol. 6: Dessutom 1 biträdande lärare, afönad af den ordinarie(?). — Kol. 8: D:o d:o.
Malmö.....	1	6	14	1	1	1	1	—	25	Kol. 8: Dessutom under 6 månader 1 biträdande lärare, afönad af den ordinarie(?).
Karlskrona.....	1	6	10	3	1	1	1	—	23	
Kristianstad.....	1	5	10	2	1	1	1	—	21	
Helsingborg.....	1	4	7	6	1	1	1	—	21	
Göteborg.....	1	7	15	6	2	1	1	—	33	Kol. 6: 1 ordinarie och 1 biträdande, afönad af statsmedel. — Kol. 8: Dessutom 1 biträdande gymnastiklärare, afönad af den ordinarie(?).
Halmstad.....	1	4	7	1	1	1	1	—	16	Kol. 6: Dessutom 1 biträdande lärare. — Kol. 8: Dessutom 1 biträdande lärare (samma som i anm. till kol. 6), afönad af den ordinarie.
Kalmar.....	1	7	14	—	1	1	1	—	25	
Karlstad.....	1	7	9	8	1	1	1	—	28	
Hernösand.....	1	6	7	—	1	1	1	—	17	Kol. 6 o. 8: Samma person ordinarie lärare i teckning och i gymnastik.
Östersund.....	1	5	8	2	1	1	1	—	19	
Umeå.....	1	5	8	2	1	1	1	—	19	Kol. 6: En af lektorerna ordinarie teckningslärare.
Luleå.....	1	4	6	—	1	1	1	(1)	14	Kol. 9: Särskild lärare i välskrifning, afönad af teckningsläraren; ej inräknad i summorna.
Sundsvall.....	1	4	6	—	1	1	1	—	14	
Visby.....	1	5	10	4	1	1	1	—	23	
Summa	34	191	334	85	36	34	34	4	752	

B. Femklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kollegor.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkningar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnar.			
Stockholm:									
Klara	1	7	2	1	1	1	1	14	Kol. 5: Samma lärare som vid Gymnasium. — Kol. 7: Gymn. Centr.-inst:t. — Kol. 8: Särskild skrifvare; samma som vid Nya elementarskolan.
Jakob	1	6	3	1	1	1	1	14	Kol. 5: Samma lärare som vid Ladugårdslandet; på båda ställena tillförordnad. — Kol. 7: Gymn. Centr.-inst:t. — Kol. 8: Särskild skrifvare.
Katarina	1	7	5	1	1	1	1	17	Kol. 5: Se Södra latinläroverket, kol. 6. — Kol. 7: D.o d.o. — Kol. 8: Särskild skrifvare; samma som vid Ladugårdslandet.
Ladugårdslandet	1	7	5 *1	1	1	1	1	18	Kol. 5: Se Jakobs läroverk. — Kol. 8: Särskild skrifvare, se Katarina läroverk.
Norrtelje	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5 o. 7: Ordinarie gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Enköping	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Söderhamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Eksjö	1	5	1	*1	1	1	—	10	Kol. 4: Tjenstgjort 11 timmar. — Kol. 7: En af kollegerna ord. gymnastiklärare.
Vadstena	1	5	—	1	1	1	—	9	
Mariestad	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Borås	1	5	—	1	1	1	—	9	
Lidköping	1	5	1	1	1	1	—	10	
Sköfde	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Eskilstuna	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Arboga	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Ystad	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 3: En ord. kollega med minskad tjenstgöring och hans vikarie äro här räknade som en.
Karlshamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Landskrona	1	5	—	1	1	1	—	9	
Uddevalla	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Göteborg	1	5	2	*1	1	1	—	11	Kol. 7: Läraren (vik.) derjemte biträdande gymn.-lärare vid Göteborgs Högre allmänna läroverk.
Oskarshamn	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Kristinehamn	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Piteå	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Haparanda	1	4	—	1	1	1	—	8	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Summa	24	126	20	24	24	24	4	246	

C. Treklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kollegor.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnar.			
Söderköping	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Vimmerby	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Alingsås	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 7: En af kollegerna ord. gymnastiklärare.
Falköping	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af stadsfullmäktige och enskilde personer.
Askersund	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 7: Rektor t. f. gymnastiklärare.
Sala	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 6 o. 7: Samma person ord. lärare i musik och i gymnastik.
Vernamo	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Sölvesborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: Rektor t. f. teckningslärare. — Kol. 7: En af kollegerna t. f. gymnastiklärare.
Ronneby	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare. — Kol. 7: En af kollegerna t. f. gymnastiklärare.
Trelleborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Engelholm	1	2	—	1	1	1	—	6	
Göteborg	1	2	4	1	1	1	—	10	Kol. 5: Läraren (ordinarie) derjemte biträdande teckningslärare vid Göteborgs Högre allmänna läroverk.
Varberg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare. — Kol. 7: En af kollegerna t. f. gymnastiklärare.
Marstrand	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Strömstad	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Åmål	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af staden. — Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Filipstad	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af staden. — Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Arvika	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Skellefteå	1	2	—	*1	*1	1	—	6	Kol. 5 o. 6: Samma person ord. lärarinna i teckning och i musik.
Örnsköldsvik	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 7: En vik. kollega t. f. gymnastiklärare.
Summa	20	40	7	20	20	20	—	127	

D. Tvåklassiga pedagogier.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkningar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnar.			
Hjo.....	1	1	1	—	*1	1	—	5	Kol. 4: Afönad af kommunen och enskilde personer.
Södertelje	1	1	1	1	1	1	—	6	Kol. 4: Afönad af staden och enskilde. — Kol. 6: Extra läraren t. f. sånglärare.
Köping	1	1	—	1	1	1	—	5	
Nora	1	1	—	—	1	1	—	4	Kol. 6: Kollegan t. f. musiklärare under höstterminen.
Hedemora	1	1	—	—	1	1	—	4	Kol. 7: Kollegan t. f. gymnastiklärare.
Grenna	1	1	—	—	1	1	—	4	Kol. 5: Rektor har äfven undervisat i teckning.
Kungelf.....	1	1	—	—	1	1	—	4	Kol. 5: Vik. kollegan har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Ord. musikläraren t. f. gymnastiklärare.
Kungsbacka	1	1	—	—	1	1	—	4	Kol. 7: Vik. kollegan t. f. gymnastiklärare.
Borgholm	1	1	—	—	1	1	—	4	Kol. 5 o. 6: Vik. kollegan t. f. musiklärare samt har äfven undervisat i teckning.
Summa	9	9	2	2	9	9	—	40	

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	1	—	—	—	—	1	—	2	Kol. 2 o. 5: T. f. pedagogen har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Gymnastikläraren har äfven undervisat i musik.
Ulricehamn	1	—	—	—	—	—	—	1	
Mariefred	1	—	—	—	—	—	—	1	Kol. 2 o. 5: Pedagogen har under vår-t:n äfven undervisat i teckning.
Lindesberg	1	—	1	—	—	—	—	2	Kol. 4: Afönad af statsmedel.
Säter	1	—	—	—	—	—	—	1	
Sirorishamn	1	—	1	—	1	—	—	3	Kol. 4 o. 5: Afönad af enskilde; har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6: Undervisningen åligger stadens Kantor.
Falkenberg	1	—	—	—	—	—	—	1	
Laholm	1	—	—	—	—	—	—	1	
Mönsterås	1	—	—	—	1	1	—	3	Kol. 6 o. 7: Samma lärare, afönad af kommunen.
Summa	9	—	2	—	2	2	—	15	

Sammandrag.

Se texten, Kap. 8.

Tab. 7.

Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1879 till och med den 30 Juni 1880.

Ann. 1. Inom samtliga kolumner har inträdet egt rum från och med den 1 Januari 1880.

> 2. Åldern är utan hänsyn till månad och dag beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och år 1880.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Ålder.	Rektorer vid					Lektorer,					Adjunkter och Kolleger,				Öfningslärare vid högre allmänna läroverk i					
	högre	5-kl.	3-kl.	2-kl. pedagogier,											Teckning,		Musik,		Gymn. o. mil-öfningar,	
	s o m i n t r ä d t i l ö n e g r a d e n :																			
	2.	2.	2.	2.	3.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	
År																				
31.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
32.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
33.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
34.....	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
35.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
36.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	1	—	
37.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	1	1	—	1	—	—	
38.....	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
39.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	
40.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	
41.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
42.....	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
43.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	
44.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
45.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
46.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
47.....	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	
48.....	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	
49.....	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	1	2	4	—	—	—	—	—	—	
50.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
51.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	
52.....	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
53.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	
54.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	
55.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
56.....	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
57.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
58.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
59.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
60.....	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
61.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
62.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
63.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
64.....	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
65.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
66.....	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	1	—	—	—	2	9	6	11	21	20	22	13	17	1	2	1	1	2	—	

Tab. 8.

Lärjungarnes antal höstterminen 1879.

Ann. Att vid ett läroverk en klass saknas på grund af läroverkets organisation är betecknad med —. Att deremot en klass saknas genom fullständig brist på lärjungar är betecknad med 0.

Lärjungarnes antal

A. Högre all-

Läroverk.		N ä r v a r a n d e l ä r -														
		K l a s s e r o c h l i n i e r.														
		1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2	
		Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.
1	Stockholm:															
	Gymnasium	—	—	—	—	—	—	—	51	—	33	—	34	19	30	
2	Södra latinläroverket	57	48	56	36	18	20	29	—	43	—	34	—	25	—	
3	Realläroverket	30	23	30	29	—	21	—	68	—	39	—	21	—	—	
4	Nya elementarskolan	27	39	49	79	—	24	34	—	—	16	27	—	—	5	
5	Uppsala.....	62	91	50	26	69	19	51	14	71	9	38	4	24	1	
6	Gefle	47	49	43	20	32	10	21	5	18	5	15	3	19	0	
7	Hudiksvall.....	19	29	27	1	13	3	10	2	10	2	10	—	4	—	
8	Linköping	41	60	45	16	48	17	44	17	58	11	48	8	33	5	
9	Norrköping	33	60	50	26	24	15	23	10	20	9	15	6	12	2	
10	Vestervik	29	42	26	26	6	8	6	11	—	14	—	11	—	4	
11	Skara.....	32	49	51	14	40	11	33	14	45	13	33	7	27	2	
12	Venersborg	26	36	30	15	28	11	23	7	15	10	11	7	14	3	
13	Strengnäs	16	9	20	2	15	8	8	3	8	3	8	—	11	5	
14	Örebro	57	74	84	36	41	27	29	17	29	20	35	4	18	5	
15	Nyköping	16	33	29	13	21	4	20	3	12	4	14	—	11	—	
16	Vesterås	30	40	34	10	27	6	17	12	12	8	9	—	13	—	
17	Falun.....	33	46	28	13	11	11	14	4	16	7	17	1	7	3	
18	Vexjö.....	39	47	68	6	41	2	52	—	48	—	21	—	29	—	
19	Jönköping.....	34	56	65	22	54	35	58	17	51	20	53	8	36	6	
20	Lund	59	59	63	19	71	11	68	6	50	7	54	5	49	4	
21	Malmö	69	81	92	22	46	14	30	9	30	3	26	5	13	0	
22	Karlskrona	32	72	43	21	28	9	20	19	8	13	20	2	13	7	
23	Kristianstad	31	54	53	21	29	11	38	3	31	3	20	—	12	—	
24	Helsingborg	22	47	58	15	20	14	40	9	24	3	24	4	18	9	
25	Göteborg	32	45	113	56	65	41	39	17	39	16	32	12	34	8	
26	Halmstad	34	37	28	2	25	9	28	—	11	—	7	4	12	2	
27	Kalmar	72	76	72	9	46	10	34	5	20	5	22	3	26	2	
28	Karlstad	48	50	44	15	53	27	46	24	44	14	36	13	37	5	
29	Hernösand.....	37	37	32	1	19	4	20	—	19	—	22	—	16	2	
30	Östersund	30	46	18	4	21	7	17	8	11	6	10	—	9	—	
31	Umeå.....	21	21	28	9	21	7	30	12	27	3	21	4	15	1	
32	Luleå	13	8	12	4	9	0	10	0	9	2	4	—	8	—	
33	Sundsvall	44	28	32	14	10	9	6	6	—	2	—	3	—	—	
34	Visby.....	49	40	45	20	24	19	13	14	14	12	15	8	10	5	
	Summa	1,221	1,532	1,518	622	975	444	911	336	844	279	734	143	589	105	

Stockholm: Nya elementarskolan: Lärjungarne i 4:e klassen äro här räknade till reallinien, ehuru de egentligen tillhöra den gemensamma linien, som i detta läroverk omfattas

höstterminen 1879.

männa läroverk.

j u n g a r.				Från- varande lärjungar.	S ä r s k i l d f ö r d e l n i n g a f L. 6—7.											
S u m m a.					L. 6:1		L. 6:2		L. 7:1		L. 7:2		S u m m a.			
Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Summa.	
—	19	148	167	0	37	14	26	7	22	12	21	9	106	42	148	1
161	56	167	384	1	30	13	21	13	19	6	13	5	83	37	120	2
83	178	—	261	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
115	124	67	306	5	—	—	20	7	—	—	5	1	25	8	33	4
203	73	272	548	7	45	26	20	18	9	15	7	12	81	71	152	5
139	43	114	296	0	12	6	9	6	8	11	9	0	38	23	61	6
75	8	57	140	7	6	4	7	3	3	1	5	5	21	13	34	7
146	74	260	480	16	33	25	16	32	21	12	14	15	84	84	168	8
143	68	107	318	7	13	7	7	8	4	8	6	7	30	30	60	9
97	74	12	183	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
132	61	201	394	4	11	34	11	22	7	20	6	17	35	93	128	11
92	53	98	243	3	9	6	0	11	6	8	3	4	18	29	47	12
45	21	64	130	0	4	4	5	3	4	7	10	4	23	18	41	13
215	109	165	489	9	11	18	14	21	8	10	4	9	37	58	95	14
78	24	92	194	0	6	6	8	6	6	5	10	4	30	21	51	15
104	36	87	227	3	2	10	6	3	5	8	4	5	17	26	43	16
107	39	75	221	0	11	5	12	5	5	2	7	3	35	15	50	17
154	8	211	373	7	29	19	7	14	12	17	8	12	56	62	118	18
155	108	273	536	8	30	21	35	18	20	16	12	9	97	64	161	19
181	52	329	562	10	21	29	24	30	24	25	11	26	80	110	190	20
242	53	167	462	2	18	12	10	16	9	4	8	14	45	46	91	21
147	71	103	321	12	6	2	12	8	3	10	9	5	30	25	55	22
138	38	144	320	2	12	19	5	15	1	11	7	7	25	52	77	23
127	54	137	318	8	10	14	14	10	10	8	7	4	41	36	77	24
190	150	241	581	3	17	22	12	20	12	22	8	24	49	88	137	25
99	17	95	211	0	3	8	4	3	4	8	4	8	15	27	42	26
220	34	168	422	18	9	11	10	12	8	18	7	13	34	54	88	27
142	98	243	483	22	20	24	16	20	18	19	9	18	63	81	144	28
106	7	106	219	0	6	13	10	12	8	8	4	6	28	39	67	29
94	25	74	193	7	8	3	5	5	6	3	4	2	23	13	36	30
70	36	120	226	1	19	8	10	11	7	8	3	3	39	30	69	31
33	6	47	86	3	8	1	1	3	6	2	5	2	20	8	28	32
104	34	16	154	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
134	78	86	298	0	12	2	10	5	5	5	5	5	32	17	49	34
4,271	1,929	4,546	10,746	177	458	386	367	367	280	309	235	258	1,340	1,320	2,660	

de fyra lägsta klasserna; vid fördelning i enlighet med läroverkets organisation tillhöra således rätteligen 194 lärjungar den gemensamma linien, 45 reallinien och 67 latinlinien.

B. Femklassiga allmänna läroverk.

L ä r o v e r k.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r.											Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r.								S u m m a.				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.						
Stockholm:													
Klara	39	46	59	27	19	18	11	144	45	30	219	2	
Jakob	46	33	47	27	10	22	2	126	49	12	187	0	
Katarina	25	58	80	39	26	22	11	163	61	37	261	1	
Ladugårdslandet	76	99	94	30	38	25	33	269	55	71	395	1	
Norrtelje	17	18	13	2	8	1	4	48	3	12	63	0	
Enköping	17	17	12	5	12	2	11	46	7	23	76	0	
Söderhamn	12	18	10	9	3	2	4	40	11	7	58	0	
Eksjö	18	29	29	9	12	15	18	76	24	30	130	3	
Vadstena	16	18	19	7	19	7	13	53	14	32	99	1	
Mariestad	13	22	14	9	10	4	7	49	13	17	79	0	
Borås	31	20	12	18	2	6	2	63	24	4	91	1	
Lidköping	20	45	21	6	8	14	8	86	20	16	122	0	
Sköfde	27	28	24	17	9	9	14	79	26	23	128	0	
Eskilstuna	33	25	19	4	4	9	3	77	13	7	97	0	
Arboga	30	17	16	8	7	1	5	63	9	12	84	0	
Ystad	24	25	18	6	10	10	12	67	16	22	105	0	
Karlshamn	35	23	25	14	3	6	5	83	20	8	111	2	
Landskrona	22	28	21	15	14	9	10	71	24	24	119	0	
Uddevalla	33	21	24	9	15	11	6	78	20	21	119	0	
Göteborg	52	47	36	23	8	3	7	135	26	15	176	0	
Oskarshamn	14	21	24	13	—	4	—	59	17	—	76	2	
Kristinehamn	16	21	19	11	8	6	10	56	17	18	91	0	
Piteå	10	14	13	4	6	5	3	37	9	9	55	0	
Haparanda	21	13	8	2	5	1	4	42	3	9	54	0	
Summa	647	706	657	314	256	212	203	2,010	526	459	2,995	13	

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .										Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r .							S u m m a .				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.		Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.					
Söderköping	9	12	10	—	—	—	—	31	—	—	31	0
Vimmerby	6	13	15	—	—	—	—	34	—	—	34	0
Alingsås	10	23	17	—	—	—	—	50	—	—	50	1
Falköping	10	20	19	—	6	—	—	49	—	6	55	0
Askersund	16	15	12	—	—	—	—	43	—	—	43	0
Sala	10	14	13	—	—	—	—	37	—	—	37	1
Vernamo	12	12	10	—	3	—	—	34	—	3	37	2
Sölvesborg	4	8	8	—	—	—	—	20	—	—	20	0
Ronneby	10	11	2	—	4	—	3	23	—	7	30	0
Trelleborg	10	14	7	—	—	—	—	31	—	—	31	2
Engelholm	16	15	15	6	7	4	3	46	10	10	66	1
Göteborg	81	105	21	—	—	—	—	207	—	—	207	8
Varberg	21	15	10	—	—	—	—	46	—	—	46	0
Marstrand	8	10	7	—	—	—	—	25	—	—	25	0
Strömstad	12	10	8	—	—	—	—	30	—	—	30	0
Åmål	18	14	12	4	8	—	—	44	4	8	56	7
Filipstad	14	23	9	6	4	—	—	46	6	4	56	7
Ärvika	21	14	21	—	—	—	—	56	—	—	56	3
Skellefteå	7	17	3	—	—	—	—	27	—	—	27	1
Örnsköldsvik	15	17	11	—	—	—	—	43	—	—	43	0
Summa	310	392	230	16	32	4	6	922	20	38	980	33

D. Tvåklassiga pedagogier.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.				Frånvarande lärjungar.
	K l a s s e r			Summa.	
	1	2	3		
Hjo.....	20	16	12	48	0
Södertelje.....	8	12	7	27	0
Köping.....	24	25	—	49	0
Nora.....	15	24	—	39	0
Hedemora.....	7	8	—	15	0
Grenna.....	12	7	—	19	0
Kungälf.....	8	8	—	16	0
Kungsbacka.....	6	8	—	14	0
Borgholm.....	10	12	—	22	3
Summa	110	120	19	249	3

Köping: Hvardera klassen i vissa ämnen delad i ett nedre och ett öfre lexlag.
 Nora: Hvardera klassen delad i 2 afdelningar.
 Hedemora: Andra » » » 2 läslag.
 Kungälf: Hvardera » » » 2 afdelningar.

E. Enklassiga pedagogier.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Frånv. lärj:r.	Anmärkingar.
Öregrund.....	5	0	
Ulricehamn...	13	0	En nedre och en öfre afdelning.
Mariefred.....	17	0	Som vid Ulricehamn.
Lindesberg...	I. 26 II. 23	0	I nedanstående sammandrag äro 26 lärjungar förda till 1:a kl:n och 23 till 2:a.
Säter.....	14	0	
Sinrishamn...	I. 16 II. 8 III. 6	0	I nedanstående sammandrag äro 16 lärjungar förda till 1:a kl:n och 14 till 2:a.
Falkenberg...	I. 8 II. 12	0	I nedanstående sammandrag äro alla lärjungarne förda till 1:a kl:n.
Laholm.....	I. 11 II. 7 III. 10	0	Lika med Falkenberg.
Mönsterås...	28	0	3 afdelningar.
Summa	204	0	

Sammandrag.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .																Frånvarande lärjungar.			
	K l a s s e r o c h l i n i e r .												S u m m a .							
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linien.		Reallinien.	Latinlinien.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.					
34 högre.....	1,221	1,532	1,518	622	975	444	911	336	844	279	734	143	589	105	493	4,271	1,929	4,546	10,746	177
24 femklassiga.....	647	706	657	314	256	212	203	—	—	—	—	—	—	—	—	2,010	526	459	2,995	13
20 treklassiga.....	310	382	230	16	32	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	922	20	38	980	33
Summa	2,178	2,620	2,405	952	1,263	660	1,120	336	844	279	734	143	589	105	493	7,203	2,475	5,043	14,721	223
9 tvåklassiga pedagogier...	110	120	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	249	—	—	249	3
9 enklassiga.....	167	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	204	—	—	204	0
Summa	2,455	2,777	2,424	952	1,263	660	1,120	336	844	279	734	143	589	105	493	7,656	2,475	5,043	15,174	226

Tab. 9.

Antal lärjungar höstterminen 1879 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.

L ä r o v e r k.	Nedre 7:e klassen.					Öfre 7:e klassen.					Summa för 7:1 och 7:2.				
	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
Stockholm:															
Gymnasium.....	—	8	1	9	12	2	1	1	4	9	2	9	2	13	21
Södra latinläroverket.....	1	4	1	6	6	—	3	—	3	5	1	7	1	9	11
Nya elementarskolan.....	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	1	1
Uppsala.....	4	9	1	14	15	—	8	—	8	12	4	17	1	22	27
Gefle.....	4	6	1	11	11	—	—	—	—	—	4	6	1	11	11
Hudiksvall.....	1	—	—	1	1	1	3	1	5	5	2	3	1	6	6
Linköping.....	6	3	1	10	12	2	3	2	7	15	8	6	3	17	27
Norrköping.....	1	5	—	6	8	—	3	—	3	7	1	8	—	9	15
Skara.....	9	8	2	19	20	2	7	7	16	17	11	15	9	35	37
Venersborg.....	3	5	—	8	8	1	1	—	2	4	4	6	—	10	12
Strengnäs.....	5	1	—	6	7	1	1	—	2	4	6	2	—	8	11
Örebro.....	5	5	—	10	10	4	5	—	9	9	9	10	—	19	19
Nyköping.....	—	4	1	5	5	—	—	2	2	4	—	4	3	7	9
Vesterås.....	—	3	2	5	8	1	1	1	3	5	1	4	3	8	13
Falun.....	—	1	1	2	2	2	—	—	2	3	2	1	1	4	5
Vexjö.....	4	9	1	14	17	3	5	1	9	12	7	14	2	23	29
Jönköping.....	5	—	4	9	16	2	—	3	5	9	7	—	7	14	25
Lund.....	3	18	—	21	25	2	11	3	16	26	5	29	3	37	51
Malmö.....	—	3	1	4	4	5	5	—	10	14	5	8	1	14	18
Karlskrona.....	4	6	—	10	10	—	1	—	1	5	4	7	—	11	15
Kristianstad.....	8	3	—	11	11	3	1	—	4	7	11	4	—	15	18
Helsingborg.....	2	2	4	8	8	—	2	2	4	4	2	4	6	12	12
Göteborg.....	18	3	1	22	22	6	11	1	18	24	24	14	2	40	46
Halmstad.....	—	—	4	4	8	—	—	—	—	8	—	—	4	4	16
Kalmar.....	5	10	2	17	18	1	2	—	3	18	6	12	2	20	31
Karlstad.....	6	12	1	19	19	—	11	2	13	18	6	23	3	32	37
Hernösand.....	6	2	—	8	8	2	3	1	6	6	8	5	1	14	14
Östersund.....	—	3	—	3	3	—	2	—	2	2	—	5	—	5	5
Umeå.....	2	3	—	5	8	—	3	—	3	3	2	6	—	8	11
Luleå.....	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4
Visby.....	2	1	2	5	5	—	—	—	—	5	2	1	2	5	10
Summa	104	137	31	272	309	40	94	27	161	258	144	231	58	433	567

Tab. 10.

De under höstterminen 1879 närvarande lärjungarnes ålder i förhållande till normalåldern med fördelning efter läroverk, men utan fördelning efter klasser och linier.

A. Högre allmänna läroverk.

Ann. Stockholms Nya elementarskola är ej här upptagen; om anledningen se texten.

Läroverk.	Lärjungar under normalåldern.			Lärjungar i normalåldern.	Lärjungar öfver normalåldern.												Summa lärjungar.	År öfver normalåldern.		
	3 år.	2 år.	1 år.		1 år.	2 år.	3 år.	4 år.	5 år.	6 år.	7 år.	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.		Säma.	Medeltal.	
Stockholm:																				
Gymnasium	—	5	31	57	49	14	8	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	167	75	0'45
Södra latinläroverket.....	—	16	97	137	79	44	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	384	76	0'20
Realläroverket.....	1	6	43	93	70	31	13	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	261	129	0'49
Uppsala	—	8	85	204	126	79	31	13	1	1	—	—	—	—	—	—	—	548	339	0'62
Gefle.....	—	6	42	85	89	46	24	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	296	218	0'74
Hudiksvall	—	4	14	40	29	26	14	10	1	1	1	—	—	—	—	—	—	140	159	1'14
Linköping	2	9	42	156	128	74	54	13	2	—	1	—	1	—	—	—	—	480	448	0'93
Norrköping.....	—	5	61	97	80	37	32	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	318	208	0'65
Vestervik.....	—	2	17	50	57	36	17	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	183	175	0'96
Skara	1	3	53	112	79	68	44	20	9	2	—	3	—	—	—	—	—	394	446	1'13
Venersborg	—	5	25	60	76	39	21	8	8	1	—	—	—	—	—	—	—	243	260	1'07
Strengnäs	—	5	29	43	28	18	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	50	0'38
Örebro	—	8	57	164	119	86	37	14	2	1	1	—	—	—	—	—	—	489	408	0'83
Nyköping	—	2	27	66	50	34	10	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	194	138	0'71
Vesterås	—	3	21	69	52	50	22	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	227	235	1'04
Falun	—	1	31	74	62	29	15	5	3	1	—	—	—	—	—	—	—	221	173	0'78
Vexjö	—	5	38	109	89	66	33	17	10	2	—	2	—	1	1	—	—	373	439	1'18
Jönköping	2	9	74	146	139	75	49	25	5	5	5	—	—	2	—	—	—	536	548	1'02
Lund	4	20	94	166	136	83	48	6	3	—	—	1	1	—	—	—	—	562	356	0'63
Malmö.....	—	15	70	167	106	62	33	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	462	270	0'58
Karlskrona	1	7	49	102	87	41	19	10	4	1	—	—	—	—	—	—	—	321	226	0'70
Kristianstad	—	11	50	89	88	39	31	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	320	235	0'73
Helsingborg.....	2	22	71	98	69	35	14	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	318	91	0'29
Göteborg	—	—	9	35	137	151	127	56	39	16	7	4	—	—	—	—	—	581	1,407	2'42
Halmstad.....	—	1	14	63	52	40	18	11	6	4	2	—	—	—	—	—	—	211	282	1'34
Kalmar	—	6	44	110	98	78	52	16	13	4	1	—	—	—	—	—	—	422	514	1'22
Karlstad	—	7	63	173	112	72	32	11	8	2	—	1	—	1	—	1	—	483	401	0'83
Hernösand	—	3	21	52	44	51	28	14	4	1	1	—	—	—	—	—	—	219	292	1'33
Östersund	—	1	14	40	38	44	28	9	12	4	1	2	—	—	—	—	—	193	337	1'75
Umeå	—	7	22	77	53	32	18	9	3	2	1	1	1	—	—	—	—	226	222	0'98
Luleå	—	1	5	23	26	17	8	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	86	102	1'19
Sundsvall.....	—	1	6	38	49	38	9	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	154	199	1'29
Visby	—	4	30	93	81	45	24	17	3	1	—	—	—	—	—	—	—	298	294	0'99
Summa	13	208	1,349	3,088	2,575	1,680	922	353	156	50	23	14	3	4	1	1	10,440	9,752	0'93	

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Läroverk.	Lärjungar under normalåldern.			Lärjungar i normalåldern.	Lärjungar öfver normalåldern.											Summa lärjungar.	År öfver normalåldern.		
	3 år.	2 år.	1 år.		1 år.	2 år.	3 år.	4 år.	5 år.	6 år.	7 år.	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.		S.ma.	Medeltal.	
Stockholm:																			
Klara	—	4	29	98	53	28	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	93	0·42
Jakob	—	—	10	53	67	35	18	4	—	—	—	—	—	—	—	—	187	197	1·05
Katarina	1	14	40	87	65	30	22	2	—	—	—	—	—	—	—	—	261	128	0·49
Ladugårdslandet.....	—	2	60	166	109	40	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	395	182	0·46
Norrtelje	—	—	—	16	12	18	10	5	2	—	—	—	—	—	—	—	63	108	1·71
Enköping.....	—	1	8	35	16	10	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	44	0·58
Söderhamn	—	—	1	23	18	15	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	58	51	0·88
Eksjö	—	—	15	28	30	26	15	6	5	1	2	1	—	—	1	130	200	1·54	
Vadstena	—	1	8	35	28	20	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	99	83	0·84
Mariestad	—	—	7	14	26	19	6	5	1	—	—	1	—	—	—	—	79	108	1·37
Borås	—	—	7	29	20	14	12	6	1	2	—	—	—	—	—	—	91	118	1·30
Lidköping	—	1	11	46	29	18	12	5	—	—	—	—	—	—	—	—	122	108	0·89
Sköfde	—	—	7	44	26	30	13	7	1	—	—	—	—	—	—	—	128	151	1·18
Eskilstuna	—	1	4	36	29	22	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	97	84	0·87
Arboga.....	—	—	3	20	33	13	10	4	1	—	—	—	—	—	—	—	84	107	1·27
Ystad	—	2	12	44	17	22	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	105	73	0·70
Karlshamn	—	—	—	44	36	17	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	111	113	1·02
Landskrona	—	4	26	46	24	17	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119	30	0·26
Uddevalla	—	—	6	43	26	22	14	5	1	2	—	—	—	—	—	—	119	143	1·20
Göteborg	—	—	4	50	53	36	23	9	1	—	—	—	—	—	—	—	176	231	1·31
Oskarshamn	—	—	3	15	20	22	11	—	4	—	1	—	—	—	—	—	76	121	1·59
Kristinehamn	—	—	5	27	23	19	13	3	—	1	—	—	—	—	—	—	91	113	1·24
Piteå	—	—	6	18	20	9	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	55	39	0·71
Haparanda	—	—	1	11	9	11	10	4	2	5	1	—	—	—	—	—	54	123	2·28
Summa	1	30	273	1,028	789	513	247	73	23	11	4	2	—	—	1	2,995	2,748	0·92	

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Läroverk.	Lärjungar under normalåldern.			Lärjungar i normalåldern.	Lärjungar öfver normalåldern.												Summa lärjungar.	År öfver normalåldern.	
	3 år.	2 år.	1 år.		1 år.	2 år.	3 år.	4 år.	5 år.	6 år.	7 år.	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.		S.ma.	Medel-tal.
Söderköping	—	—	1	13	8	6	1	1	1	—	—	—	—	—	—	31	31	1 ⁰⁰	
Vimmerby	1	—	5	14	6	5	3	—	—	—	—	—	—	—	34	17	0 ⁵⁰		
Alingsås	—	—	4	19	14	10	2	1	—	—	—	—	—	—	50	40	0 ⁸⁰		
Falköping	—	1	5	17	14	10	4	4	—	—	—	—	—	—	55	55	1 ⁰⁰		
Askersund	—	—	—	10	14	12	7	—	—	—	—	—	—	—	43	59	1 ³⁷		
Sala	—	—	3	13	4	8	8	1	—	—	—	—	—	—	37	45	1 ²²		
Vernamo	—	1	1	15	10	5	—	2	2	1	—	—	—	—	37	41	1 ¹¹		
Sölvesborg	—	—	2	6	2	5	3	1	1	—	—	—	—	—	20	28	1 ⁴⁰		
Ronneby	—	1	1	12	9	4	1	1	—	1	—	—	—	—	30	27	0 ⁹⁰		
Trelleborg	—	1	—	10	11	4	4	1	—	—	—	—	—	—	31	33	1 ⁰⁶		
Engelholm	—	1	9	16	12	20	6	2	—	—	—	—	—	—	66	67	1 ⁰²		
Göteborg	—	—	8	55	60	37	31	11	3	—	—	1	1	—	207	295	1 ⁴³		
Varberg	—	1	1	12	12	8	6	3	2	—	—	—	1	—	46	75	1 ⁶³		
Marstrand	—	—	—	—	—	7	8	7	2	1	—	—	—	—	25	82	3 ²⁸		
Strömstad	—	—	1	5	6	7	6	2	1	2	—	—	—	—	30	62	2 ⁰⁷		
Åmål	—	—	2	17	13	12	8	2	1	1	—	—	—	—	56	78	1 ³⁹		
Filipstad	—	—	2	22	17	7	6	2	—	—	—	—	—	—	56	55	0 ⁹⁸		
Arvika	—	—	3	14	17	10	6	4	2	—	—	—	—	—	56	78	1 ³⁹		
Skellefteå	—	—	1	4	6	10	4	2	—	—	—	—	—	—	27	45	1 ⁶⁷		
Örnsköldsvik	—	1	5	11	13	8	3	1	—	—	1	—	—	—	43	42	0 ⁹⁸		
Summa	1	7	54	285	248	195	117	48	15	6	1	1	1	1	980	1,255	1 ²⁸		

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo	—	1	5	8	12	10	8	3	1	—	—	—	—	—	48	66	1 ³⁸
Södertelje	—	3	8	7	6	1	2	—	—	—	—	—	—	—	27	0	0
Köping	—	—	—	1	12	11	12	11	2	—	—	—	—	—	49	124	2 ⁵³
Nora	—	—	—	3	7	12	8	8	1	—	—	—	—	—	39	92	2 ³⁶
Hedemora	—	—	—	6	3	2	2	2	—	—	—	—	—	—	15	21	1 ⁴⁰
Grenna	—	—	—	3	5	5	2	3	1	—	—	—	—	—	19	38	2 ⁰⁰
Kungälf	—	—	—	2	2	4	4	3	1	—	—	—	—	—	16	39	2 ⁴⁴
Kungsbacka	—	—	—	6	1	3	1	2	1	—	—	—	—	—	14	23	1 ⁶⁴
Borgholm	—	—	—	5	8	4	3	2	—	—	—	—	—	—	22	33	1 ⁵⁰
Summa	—	4	13	41	56	52	42	34	7	—	—	—	—	—	249	436	1 ⁷⁵

Sammandrag.

Högre allmänna läroverk ...	13	208	1,349	3,088	2,575	1,680	922	353	156	50	23	14	3	4	1	1	10,440	9,752	0 ⁹³
Femklassiga > > ...	1	30	273	1,028	789	513	247	73	23	11	4	2	—	—	1	—	2,995	2,748	0 ⁹²
Treklassiga > > ...	1	7	54	285	248	195	117	48	15	6	1	1	1	1	—	—	980	1,255	1 ²⁸
Tvåklassiga pedagogier	—	4	13	41	56	52	42	34	7	—	—	—	—	—	—	—	249	436	1 ⁷⁵
Summa	15	249	1,689	4,412	3,668	2,440	1,328	508	201	67	28	17	4	5	2	1	14,664	14,191	0 ⁹⁷

Tab. 11.

De under höstterminen 1879 närvarande lärjungarnes ålder i förhållande till normalåldern med fördelning efter klasser och linier, men utan fördelning efter läroverk.

Anm. 1. Stockholms Nya elementarskola samt de enklassiga pedagogierna äro ej här inräknade; om anledningen se texten.
2. Om normalåldern i 1:a klassen se texten.

Normalålder.	Klass.	Lärjungar under normalåldern.			Lärjungar i normalåldern.	Lärjungar öfver normalåldern.												Summa lärjungar.	År öfver normalåldern.	
		3 år.	2 år.	1 år.		1 år.	2 år.	3 år.	4 år.	5 år.	6 år.	7 år.	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.		S.ma.	Medeltal.
9	1	—	—	2	315 737	561	320	195	87	30	9	2	1	1	1	—	—	2,261	2,377	1'05
		—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
11	2	—	42	320	741	648	501	288	108	35	12	6	—	—	—	—	—	2,701	2,831	1'05
12	3	2	37	314	644	603	421	232	79	30	6	3	2	—	1	1	—	2,375	2,307	0'97
13	R. 4	—	7	49	201	274	212	97	32	5	1	1	1	—	—	—	—	880	1,100	1'25
	L. >	—	34	204	371	296	199	90	30	21	5	2	3	—	—	1	—	1,256	996	0'79
14	R. 5	1	2	46	147	205	151	61	13	3	1	—	—	1	—	—	—	631	719	1'14
	L. >	4	34	219	307	258	137	68	35	21	4	2	1	—	1	—	—	1,091	738	0'88
15	R. 6:1	—	3	42	106	94	56	16	13	5	—	—	1	—	—	—	—	336	291	0'87
	L. >	1	27	151	241	203	106	58	30	17	5	3	1	—	1	—	—	844	655	0'78
16	R. 6:2	1	1	25	66	84	42	34	7	2	1	—	—	—	—	—	—	263	284	1'08
	L. >	2	26	117	207	148	98	59	26	14	7	—	3	—	—	—	—	707	586	0'83
17	R. 7:1	—	3	13	49	37	22	13	4	1	1	—	—	—	—	—	—	143	128	0'90
	L. >	3	14	94	149	119	90	71	24	9	7	3	4	1	—	—	1	589	638	1'08
18	R. 7:2	—	3	13	21	34	19	8	1	1	—	—	—	—	—	—	—	100	86	0'86
	L. >	1	16	80	140	104	66	38	19	7	8	6	—	1	1	—	—	487	455	0'93
Summa för hvardera linien.	Gemensamma linien	2	79	636	2,437	1,812	1,242	715	274	95	27	11	3	1	2	1	—	7,337	7,515	1'02
	Reallinien	2	19	188	590	728	502	229	70	17	4	1	2	1	—	—	—	2,353	2,608	1'11
	Latinlinien	11	151	865	1,415	1,128	696	384	164	89	36	16	12	2	3	1	1	4,974	4,063	0'82
Summa		15	249	1,689	4,442	3,668	2,440	1,328	508	201	67	28	17	4	5	2	1	14,664	14,191	0'97

De under höstterminen 1879 närvarande

A. Högre allmänna

L ä r o v e r k .		Stockholms stad.	Stockholms län.	Uppsala län.	Södermanlands län.	Östergötlands län.	Jönköpings län.	Kronobergs län.	Kalmar län.	Gotlands län.	Blekinge län.	Kristianstads län.	Malmöhus län.	Hallands län.	Östergötlands o. Bohus län.	Helsingborgs län.	
Stockholm:																	
1	Gymnasium	130	17	1	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
2	Södra latinläroverket	340	34	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
3	Realläroverket	230	23	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
4	Nya elementarskolan	283	11	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Uppsala	8	51	335	8	15	—	2	6	1	1	1	1	—	—	—	7
6	Gefle	1	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Hudiksvall	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Linköping	—	3	1	4	430	23	—	30	—	—	—	—	—	—	—	1
9	Norrköping	1	1	1	14	289	3	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Vestervik	—	—	—	—	2	2	—	179	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Skara	—	3	—	—	3	4	—	—	—	—	—	1	3	3	—	49
12	Venersborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	182
13	Strengnäs	15	—	2	105	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Örebro	9	3	—	19	9	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	5
15	Nyköping	3	4	—	179	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
16	Vesterås	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Falun	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Vexjö	—	2	—	3	1	49	299	6	—	6	2	1	—	1	—	1
19	Jönköping	—	2	—	—	12	398	3	5	—	—	1	—	2	—	—	44
20	Lund	1	—	1	—	—	4	9	1	—	10	58	467	3	—	—	5
21	Malmö	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	5	453	1	—	1
22	Karlskrona	1	—	—	—	—	—	—	1	3	—	314	1	1	—	—	—
23	Kristianstad	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	13	299	5	—	—	—
24	Helsingborg	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	34	277	—	—	—
25	Göteborg	—	—	1	—	1	4	1	1	—	—	—	—	49	466	—	49
26	Halmstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	182	—	—	—
27	Kalmar	—	—	—	—	—	—	—	1	5	410	—	—	—	—	—	—
28	Karlstad	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Hernösand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Östersund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Umeå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Luleå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Sundsvall	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Visby	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa		1,023	157	367	342	770	507	338	651	299	352	402	1,209	240	482	—	356

Anm. Slutsumman i sista kolumnen öfverensstämmer ej med antalet närvarande lärjungar i Tab. 8, emedan uppgifterna för Linköping här äro lemnade för två

12.

lärjungarne, fördelade länsvis efter hemorter.

läroverk.

Skaraborgs län.	Vernlands län.	Örebro län.	Vestmanlands län.	Kopparbergs län.	Gästrikhs län.	Vesternorrlands län.	Jemtlands län.	Vesterbottens län.	Norrbottens län.	Utom Sverige.	S u m m a.			Anmärkningar.	
											Inom	Utom	Summa.		
											läroverksstadens län.				
3	2	2	1	1	4	—	—	—	—	—	130	37	167		1
—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	310	44	354		2
—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	230	31	261		3
2	2	3	—	1	—	—	—	—	—	1 ¹⁾	283	23	306	1) Finland.	4
13	5	3	29	31	17	9	1	1	1	2 ²⁾	335	213	548	2) Finland.	5
—	1	1	2	9	261	2	—	—	—	—	261	35	296		6
—	—	—	—	—	124	8	8	—	—	—	124	16	140		7
—	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	430	67	497		8
1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	239	29	318		9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	179	4	183		10
326	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	326	68	394		11
53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182	61	243		12
—	1	1	1	—	—	2	—	—	—	—	105	25	130		13
22	13	370	19	12	—	4	—	—	—	—	370	119	489		14
—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	1 ¹⁾	179	15	194	3) England.	15
—	—	3	200	15	—	—	—	—	—	—	200	27	227		16
1	1	—	4	211	2	—	—	—	—	—	211	10	221		17
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	299	74	373		18
67	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	398	138	536		19
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	467	95	562		20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	453	9	462		21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	314	7	321		22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	299	21	320		23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	277	41	318		24
7	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	466	115	581		25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182	29	211		26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 ¹⁾	410	12	422	4) England.	27
4	452	5	—	6	—	—	—	—	—	3 ³⁾	452	31	483	5) 2 i Norge och 1 i England.	28
—	—	—	—	1	—	216	2	—	—	—	216	3	219		29
—	—	—	—	1	—	—	192	—	—	—	192	1	193		30
—	1	—	—	—	—	22	—	187	15	1 ¹⁾	187	39	226	6) Finland.	31
—	—	—	—	—	—	—	—	1	85	—	85	1	86		32
—	—	—	—	—	—	151	3	—	—	—	151	3	154		33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	297	1	298		34
504	484	390	261	288	417	417	207	189	102	9	9,319	1,444	10,763		

terminen, då lärjungantalet öfversköt höstterminens antal med 17; fråndrages detta tal, återstår 10,746.

L ä r o v e r k.		Stockholms stad.	Stockholms län.	Uppsala län.	Södermanlands län.	Östergötlands län.	Jönköpings län.	Kronobergs län.	Kalmar län.	Götlands län.	Blekinge län.	Kristianstads län.	Malmöhus län.	Hallands län.	Göteborgs o. Bohus län.	Älfsborgs län.
Stockholm:																
1	Klara	203	10	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
2	Jakob.....	167	13	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
3	Katarina	215	33	1	4	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
4	Ladugårdslandet	345	34	1	2	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	1
5	Norrtelje	1	58	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
6	Enköping	—	7	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Söderhamn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Eksjö.....	1	—	—	—	5	115	—	7	—	—	—	—	—	1	—
9	Vadstena	—	—	1	—	93	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
10	Mariestad	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
11	Borås	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	89
12	Lidköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
13	Skövde	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
14	Eskestuna.....	—	—	1	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Arboga	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
16	Ystad.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	89	—	—	—
17	Karlshamn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108	1	1	—	—	—
18	Landskrona	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	117	—	—	—
19	Uddevalla	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	116	1
20	Göteborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	175	—
21	Oskarshamn	—	—	—	—	—	1	—	75	—	—	—	—	—	—	—
22	Kristinehamn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Piteå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Haparanda.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa		932	155	62	103	100	120	3	86	1	109	17	208	3	298	96

allmänna läroverk.

Skaraborgs län.	Vernlands län.	Örebro län.	Västmanlands län.	Kopparbergs län.	Gefleborgs län.	Västernorrlands län.	Jemtlands län.	Vesterbottens län.	Norrbottens län.	Utom Sverige.	S u m m a.			Anmärkingar.
											Inom	Utom	Summa.	
											läroverksstadens län.			
1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	203	16	219	1
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	167	20	187	2
2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1 ¹⁾	215	46	261	3
2	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	345	50	395	4
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	58	5	63	5
—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	51	25	76	6
—	—	—	—	—	58	—	—	—	—	—	58	—	58	7
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	115	15	130	8
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	93	6	99	9
76	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	3	79	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	2	91	11
119	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119	3	122	12
123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	123	5	128	13
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1 ²⁾	92	5	97	14
—	—	9	67	3	—	—	—	—	—	—	67	17	84	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	16	105	16
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	108	3	111	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	2	119	18
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116	3	119	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	175	1	176	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	1	76	21
—	84	5	—	—	—	—	—	—	—	—	84	7	91	22
—	—	—	—	—	—	—	—	2	53	—	53	2	55	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	13 ³⁾	41	13	54	24
324	91	15	91	5	62	1	2	2	94	15	2,729	266	2,995	

1) Finland.

2) England.

3) Uleåborgs län i Finland.

C. Treklassiga

L ä r o v e r k.		Stockholms stad.	Stockholms län.	Uppsala län.	Södermanlands län.	Östergötlands län.	Jönköpings län.	Kronobergs län.	Kalmar län.	Gottlands län.	Blekinge län.	Kristianstads län.	Malmöhus län.	Hallands län.	Göteborgs o. Bohus län.	Älfsborgs län.
1	Söderköping	—	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Vimmerby	—	—	—	—	—	2	—	32	—	—	—	—	—	—	—
3	Alingsås.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49
4	Falköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Askersund	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Sala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Vernamo	—	—	—	—	—	35	2	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Sölvesborg.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—
9	Ronneby	—	—	—	—	—	—	1	1	—	28	—	—	—	—	—
10	Trelleborg.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	—	—	—
11	Engelholm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	3	—	—	—
12	Göteborg	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	102	6
13	Varberg.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	1
14	Marstrand.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—
15	Strömstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—
16	Åmål	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
17	Filipstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Arvika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Skellefteå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Örnsköldsvik.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	—	—	—	—	31	39	3	33	—	48	63	34	48	247	107

allmänna läroverk.

Skaraborgs län.	Vernlands län.	Örebro län.	Vestmanlands län.	Kopparbergs län.	Gefleborgs län.	Vesternorrlands län.	Jemtlands län.	Vesterbottens län.	Norrbottnens län.	Utom Sverige.	S u m m a.			Anmärkingar.	
											Inom	Utom	Summa.		
											läroverksstadens län.				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	29	2	31		1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	2	34		2
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	1	50		3
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	—	55		4
—	—	38	2	—	—	—	—	—	—	—	38	5	43	Uppgifterna ofullständiga; fördelningen därför ej fullt säker.	5
—	—	—	34	3	—	—	—	—	—	—	34	3	37		6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	2	37		7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	20	Som vid Askersund.	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	2	30		9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	—	31		10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	3	66		11
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192	15	207		12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	1	46		13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	25	Som vid Askersund.	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	30		15
—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	5	56		16
—	54	—	—	2	—	—	—	—	—	—	54	2	56		17
—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	—	56		18
—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	27	—	27		19
—	—	—	—	—	—	43	—	—	—	—	43	—	43		20
61	115	38	36	5	—	43	—	27	2	—	937	43	980		

D. Tvåklassiga

Läroverk.		Stockholms stad.	Stockholms län.	Uppsala län.	Södermanlands län.	Östergötlands län.	Jönköpings län.	Kronobergs län.	Kalmar län.	Götlands län.	Blekinge län.	Kristianstads län.	Malmöhus län.	Hallands län.	Göteborgs o. Bohus län.	Älfsborgs län.
1	Hjo.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Södertelje.....	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Köping.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Nora.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Hedemora.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Grenna.....	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Kungälf.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—
8	Kungsbacka.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—
9	Borgholm.....	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	—	27	—	—	—	19	—	22	—	—	—	—	14	16	—

E. Enklassiga

1	Öregrund.....	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Ulricehamn.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
3	Mariefred.....	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Lindesberg.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Säter.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Simrishamn.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—
7	Falkenberg.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—
8	Laholm.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	1
9	Mönsterås.....	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	—	5	—	17	—	—	—	28	—	—	30	—	47	—	14

S a m m a n

1	Högre allmänna läroverk.....	1,023	157	367	342	770	507	338	651	299	352	402	1,209	240	482	356
2	Femklassiga » ».....	932	155	62	103	100	120	3	86	1	109	17	208	3	298	90
3	Treklassiga » ».....	—	—	—	—	31	39	3	33	—	48	63	34	48	247	107
4	Tvåklassiga pedagogier.....	—	27	—	—	—	19	—	22	—	—	—	—	14	16	—
5	Enklassiga ».....	—	5	—	17	—	—	—	28	—	—	30	—	47	—	14
	Summa	1,955	344	429	462	901	685	344	820	300	509	512	1,451	352	1,043	573

pedagogier.

Skaraborgs län.	Vernlands län.	Örebro län.	Vestmanlands län.	Kopparbergs län.	Gefleborgs län.	Vesternorrlands län.	Jemtlands län.	Vesterbottens län.	Norrbottens län.	Utom Sverige.	S u m m a.			Anmärkningar.
											Inom	Utom	Summa.	
											läroverksstadens län.			
47	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	47	1	48	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	27	2
—	—	1	48	—	—	—	—	—	—	—	48	1	49	3
—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	39	—	39	4
—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	15	—	15	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	19	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	16	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	14	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	22	9
47	—	40	48	16	—	—	—	—	—	—	247	2	249	

pedagogier.

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	13	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	17	3
—	—	48	—	1	—	—	—	—	—	—	48	1	49	4
—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	14	—	14	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	30	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	20	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	1	28	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	28	9
—	—	48	—	15	—	—	—	—	—	—	202	2	204	

drag.

504	484	390	261	288	417	417	207	189	102	9 ¹⁾	9,819	1,444	10,763	1 ¹⁾ 2 i Norge, 4 i Finland, 3 i England.	1
324	91	15	91	5	62	1	2	2	94	15 ²⁾	2,729	266	2,995	2 ²⁾ 14 i Finland, 1 i England.	2
61	115	38	36	5	—	43	—	27	2	—	937	43	980		3
47	—	40	48	16	—	—	—	—	—	—	247	2	249		4
—	—	48	—	15	—	—	—	—	—	—	202	2	204		5
986	690	531	436	329	479	461	209	218	198	24	13,434	1,757	15,191		

Tab. 13.

De under höstterminen 1879 närvarande lärjungarne, fördelade efter hemorter inom eller utom läroverksstaden.

A. Högre allmänna läroverk.

Läroverk.	K l a s s e r.																		S u m m a.			
	1		2		3		4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Inom	Utom	Summa.	
	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom				
L ä r o v e r k s s t a d e n.																			Läroverksstaden.			
Stockholm:																						
Gymnasium.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	13	24	9	26	8	42	7	130	37	167	
Södra latinlärov.	50	7	45	3	51	5	52	2	46	3	33	10	27	7	20	5	16	2	340	44	384	
Realläroverket...	29	1	20	3	23	7	26	3	19	2	59	9	36	3	18	3	—	—	230	31	261	
Nya elem.-skolan	26	1	36	3	47	2	72	7	54	4	—	—	39	4	—	—	9	2	283	23	306	
Uppsala.....	36	26	44	47	25	25	39	56	32	38	33	52	18	29	14	14	10	10	251	297	548	
Gefle.....	32	15	31	18	34	9	26	26	21	10	15	8	13	7	14	8	4	5	190	106	296	
Hudiksvall.....	11	8	17	12	15	12	6	8	2	11	5	7	6	6	1	3	2	8	65	75	140	
Linköping.....	34	22	28	32	21	25	25	39	22	38	28	44	18	45	11	28	9	28	196	301	497	
Norrköping.....	29	4	47	13	39	11	31	19	29	9	21	9	16	8	10	8	5	10	227	91	318	
Vestervik.....	20	9	29	13	18	8	17	15	9	5	6	5	8	6	7	4	1	3	115	68	183	
Skara.....	12	20	14	35	18	33	8	46	12	32	7	52	6	40	8	26	3	22	88	306	394	
Venersborg.....	16	10	14	22	16	14	14	29	9	25	8	14	4	17	6	15	4	6	91	152	243	
Strengnäs.....	12	4	7	2	6	14	6	11	6	10	4	7	4	7	7	4	9	10	61	69	130	
Örebro.....	30	27	34	40	34	50	30	47	26	30	14	32	14	41	5	17	4	14	191	298	489	
Nyköping.....	7	9	11	22	18	11	14	20	11	13	5	10	11	7	2	9	7	7	86	108	194	
Vesterås.....	20	10	26	14	17	17	12	25	10	13	7	17	7	10	3	10	2	7	104	123	227	
Falun.....	20	13	24	22	15	13	11	13	16	9	10	10	8	16	5	3	8	5	117	104	221	
Vexjö.....	20	19	15	32	23	45	16	31	10	44	16	32	4	17	5	24	6	14	115	258	373	
Jönköping.....	28	6	39	17	41	24	44	32	36	57	23	45	32	41	13	31	10	17	266	270	536	
Lund.....	36	23	38	21	33	30	29	61	32	47	21	35	17	44	15	39	11	30	232	330	562	
Malmö.....	66	3	76	5	78	14	62	6	29	15	30	9	18	11	15	3	9	13	383	79	462	
Karlskrona.....	28	4	67	5	35	8	41	8	22	7	20	7	24	9	10	5	15	6	262	59	321	
Kristianstad.....	29	2	41	13	39	14	27	23	26	23	14	20	10	13	1	11	9	5	196	124	320	
Helsingborg.....	17	5	38	9	44	14	26	9	34	20	17	16	8	19	7	15	10	10	201	117	318	
Göteborg.....	24	8	40	5	93	20	80	41	55	25	20	36	18	30	22	24	16	24	368	213	581	
Halmstad.....	26	8	28	9	16	12	9	18	18	19	4	7	2	5	5	11	5	9	113	98	211	
Kalmar.....	45	27	36	40	32	40	29	26	19	25	7	18	10	17	4	25	6	16	188	234	422	
Karlstad.....	35	13	26	24	25	19	29	39	24	49	26	42	17	33	14	36	7	25	263	280	483	
Hernösand.....	23	14	19	18	16	16	8	12	15	9	6	13	5	17	5	11	4	8	101	118	219	
Östersund.....	23	7	28	18	10	8	14	11	15	9	9	10	7	9	6	3	4	2	116	77	193	
Umeå.....	12	9	10	11	21	7	15	15	14	23	11	28	5	19	5	14	3	4	96	130	226	
Luleå.....	11	2	5	3	5	7	5	8	4	6	1	8	1	5	5	3	2	5	39	47	86	
Sundsvall.....	30	14	18	10	23	9	16	8	10	5	—	6	2	—	1	2	—	—	100	54	154	
Visby.....	27	22	29	11	20	25	25	19	18	14	17	11	17	10	6	12	5	10	164	134	298	
Summa	864	372	980	552	951	568	864	733	705	649	535	642	456	561	296	434	257	344	5,908	4,855	10,763	

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Läroverk.	K l a s s e r.										S u m m a.		
	1		2		3		4		5		Inom	Utom	Summa.
	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom			
	L ä r o v e r k s s t a d e n.										Läroverksstaden.		
Stockholm:													
Klara	37	2	43	3	54	5	42	4	27	2	203	16	219
Jakob	44	2	33	—	38	9	32	5	20	4	167	20	187
Katarina	22	3	55	3	61	19	51	14	26	7	215	46	261
Ladugårdslandet.....	73	3	91	8	75	19	57	11	49	9	345	50	395
Norrteļje	6	11	7	11	3	10	3	7	3	2	22	41	63
Enköping.....	4	13	6	11	9	3	5	12	2	11	26	50	76
Söderhamn	11	1	14	4	7	3	7	5	3	3	42	16	58
Eksjö	9	9	14	15	11	18	9	12	16	17	59	71	130
Vadstena	6	10	8	10	5	14	12	14	8	12	39	60	99
Mariestad	10	3	14	8	6	8	9	10	7	4	46	33	79
Borås	25	6	15	5	9	3	15	5	8	—	72	19	91
Lidköping	18	2	40	5	19	2	12	2	18	4	107	15	122
Sköfde	16	11	14	14	12	12	11	15	16	7	69	59	128
Eskilstuna	24	9	13	12	12	7	2	6	6	6	57	40	97
Arboga.....	14	16	10	7	10	6	8	7	3	3	45	39	84
Ystad	16	8	21	4	11	7	11	5	15	7	74	31	105
Karlshamn	29	6	18	5	22	3	14	3	8	3	91	20	111
Landskrona.....	20	2	27	1	14	7	27	2	15	4	103	16	119
Uddevalla	22	11	15	6	14	10	18	6	12	5	81	38	119
Göteborg.....	49	3	45	2	34	2	29	2	9	1	166	10	176
Oskarshamn.....	11	3	17	4	16	8	6	7	3	1	53	23	76
Kristinehamn	12	4	12	9	11	8	13	6	9	7	57	34	91
Piteå	7	3	10	4	6	7	6	4	4	4	33	22	55
Haparanda	8	13	3	10	3	5	2	5	2	3	18	36	54
Summa	493	154	545	161	462	195	401	169	289	126	2,190	805	2,995

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Läroverk.	K l a s s e r.								S u m m a.		
	1		2		3		4		Inom	Utom	Summa.
	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom			
	L ä r o v e r k s s t a d e n.								Läroverkstaden.		
Söderköping	6	3	10	2	5	5	—	—	21	10	31
Vimmerby	4	2	9	4	8	7	—	—	21	13	34
Alingsås	7	3	19	4	13	4	—	—	39	11	50
Falköping	10	—	15	5	15	4	6	—	46	9	55
Askersund	7	9	10	5	7	5	—	—	24	19	43
Sala	7	3	11	3	11	2	—	—	29	8	37
Vernamo	8	4	6	6	3	7	3	—	20	17	37
Sölvesborg	3	1	7	1	7	1	—	—	17	3	20
Ronneby	6	4	8	5	4	3	—	—	18	12	30
Trelleborg	9	1	11	3	5	2	—	—	25	6	31
Engelholm	11	5	11	4	7	8	11	9	40	26	66
Göteborg	73	8	82	23	18	3	—	—	173	34	207
Varberg	18	3	12	3	9	1	—	—	39	7	46
Marstrand	8	—	10	—	5	2	—	—	23	2	25
Strömstad	10	2	7	3	4	4	—	—	21	9	30
Åmål	15	3	11	3	9	3	7	5	42	14	56
Filipstad	11	3	17	6	7	2	8	2	43	13	56
Arvika	15	6	8	6	8	13	—	—	31	25	56
Skellefteå	5	2	8	9	2	1	—	—	15	12	27
Örnsköldsvik	12	3	9	8	11	—	—	—	32	11	43
Summa	245	65	281	103	158	77	35	16	719	261	980

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo	17	3	12	4	10	2	—	—	39	9	48
Södertelje	7	1	12	—	6	1	—	—	25	2	27
Köping	18	6	19	6	—	—	—	—	37	12	49
Nora	9	6	13	11	—	—	—	—	22	17	39
Hedemora	3	4	6	2	—	—	—	—	9	6	15
Grenna	8	4	4	3	—	—	—	—	12	7	19
Kungälf	8	—	8	—	—	—	—	—	16	—	16
Kungsbacka	3	3	6	2	—	—	—	—	9	5	14
Borgholm	5	5	5	7	—	—	—	—	10	12	22
Summa	78	32	85	35	16	3	—	—	179	70	249

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	3	2	—	—	—	—	—	—	3	2	5
Ulricehamn	10	3	—	—	—	—	—	—	10	3	13
Mariefred	10	7	—	—	—	—	—	—	10	7	17
Lindesberg	16	10	12	11	—	—	—	—	28	21	49
Säter	6	8	—	—	—	—	—	—	6	8	14
Simrishamn	14	2	10	4	—	—	—	—	24	6	30
Falkenberg	10	10	—	—	—	—	—	—	10	10	20
Laholm	21	7	—	—	—	—	—	—	21	7	28
Mönsterås	19	9	—	—	—	—	—	—	19	9	28
Summa	109	58	22	15	—	—	—	—	131	73	204

Sammandrag.

Läroverk.	K l a s s e r.																		S u m m a.		
	1		2		3		4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Inom	Utom	Summa
	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom	Inom	Utom			
	L ä r o v e r k s s t a d e n.																		Läroverkstaden.		
Högre allm. lärov.	864	372	980	552	951	568	864	733	705	649	535	642	456	561	296	434	257	344	5,908	4,855	10,763
Femklass. »	493	154	545	161	462	195	401	169	289	126	—	—	—	—	—	—	—	—	2,190	805	2,995
Treklass. »	245	65	281	103	158	77	35	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	719	261	980
Summa	1,602	591	1,806	816	1,571	840	1,300	918	994	775	535	642	456	561	296	434	257	344	8,817	5,921	14,738
Tvåklass. pedagog.	78	32	85	35	16	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	179	70	249
Enklass. »	109	58	22	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	131	73	204
Summa	1,789	681	1,913	866	1,587	843	1,300	918	994	775	535	642	456	561	296	434	257	344	9,127	6,064	15,191

Anm. 1. Några smärre stridigheter mellan denna tabell och Tab. 8 bero dels på det å Tab. 12 om uppgifterna från Linköpings läroverk anmärkta förhållandet, dels derpå att vid Ronneby och Engelholms läroverk lärjungarne till följd af ofullständiga uppgifter ej kunnat här fördelas på lika många klasser, som å Tab. 8.

Anm. 2. Vid 5 treklassiga läroverk och 1 tvåklassig pedagogi äro uppgifterna i årsredogörelserna och katalogerna ofullständiga och fördelningen därför ej fullt säker; detsamma gäller med afseende på kl. 6 och 7 vid ett högre läroverk.

Tab. 14.

Antal lärjungar höstterminen 1879, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1:o. Efter läroverk.

A. Högre allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörselorganerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I andedräktsorganerna.	I matsmältningsorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I rörelseorganerna och benstycket.	Misshandling.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
Stockholm:																
Gymnasium	—	1	12	2	—	—	3	—	1	2	—	21	43	64	167	
Södra latinlärov....	1	1	7	2	—	—	2	7	11	11	22	64	18	82	384	Kol. 12: Svaghet i inguinaltrakten. — Kol. 14: För lång skolväg 4.
Realläroverket ...	—	2	11	8	1	2	6	5	6	4	—	45	53	98	261	Kol. 14: 50 på grund af lokalens otillräcklighet och i öfrigt dåliga beskaftenhets, 3 för lång skolväg.
Nya elem.-skolan...	—	—	4	1	—	—	2	4	4	1	—	16	9	25	306	
Uppsala	—	4	5	3	3	4	4	2	8	2	—	35	19	54	548	Kol. 11: 1 konvalescent efter tyfoidfeber, 1 efter maginflammation.
Gefle	—	1	4	—	1	—	8	1	6	—	—	21	9	30	296	
Hudiksvall	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	8	10	140	
Linköping	1	—	14	8	—	2	12	8	12	2	—	59	26	85	480	
Norrköping	—	—	6	13	—	—	10	1	16	12	—	58	9	67	318	
Vestervik.....	—	—	3	2	—	—	3	—	5	—	—	13	4	17	183	
Skara	1	—	4	—	—	—	5	—	9	1	—	20	23	43	394	
Venersborg	—	—	10	—	—	—	5	1	2	1	1	20	10	30	243	Kol. 12: Skroffer.
Strengnäs	—	—	2	3	—	—	2	—	4	1	—	12	18	30	130	
Örebro	—	—	24	8	1	—	9	—	11	2	17	72	14	86	489	Kol. 12: Rheumatism 2, skroffer 1, blek-sot 13, ryggkotinflammation 1.
Nyköping.....	—	—	6	8	1	—	6	1	4	—	—	26	11	37	194	
Vesterås	—	—	5	6	—	3	4	4	8	3	—	33	7	40	227	
Falun	—	—	—	4	—	—	2	—	1	—	1	8	14	22	221	Kol. 14: Af ej uppgifven orsak 1.
Vexjö	—	—	—	1	—	—	6	1	—	3	—	11	18	29	373	
Jönköping	1	—	13	8	—	3	11	3	8	13	1	61	23	84	536	
Lund	—	1	2	4	1	—	16	—	2	—	1	27	39	66	562	
Malmö	—	—	1	1	—	—	7	4	3	3	—	19	22	41	462	
Karlskrona	—	1	1	3	—	—	7	1	10	4	1	28	19	47	321	
Kristianstad	—	—	2	—	—	—	3	—	4	—	—	9	14	23	320	
Helsingborg	—	2	1	1	—	—	1	2	5	2	1	15	19	34	318	
Göteborg	—	—	—	8	1	1	7	2	9	1	1	30	38	68	581	
Halmstad.....	1	—	3	4	—	—	2	1	—	1	1	13	11	24	211	Kol. 12: Hæmophilis.
Kalmar	—	—	13	13	3	—	2	7	9	3	2	52	19	71	422	
Karlstad	—	1	27	7	—	—	10	—	6	4	2	57	25	82	483	
Hernösand	—	1	1	1	—	1	3	—	6	2	1	16	10	26	219	Kol. 12: Struma.
Östersund	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3	6	9	193	
Umeå	—	—	—	1	—	—	3	—	2	—	—	6	7	13	226	
Luleå	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	7	9	86	
Sundsvall	—	—	4	5	—	—	3	3	5	2	—	22	—	22	154	
Visby	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	15	18	298	
Summa	5	15	185	125	12	16	171	61	177	80	52	899	587	1,486	10,746	

Ann. Af de i kol. 14 upptagna hafva 529 räknats såsom befriade af den orsak, att de tillhörde öfre 7:e klassen; jfr texten.

B. Femklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfringarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörelseorganerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I anddrägsorganerna.	I matsmältningsorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Misshällning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa a.				
Stockholm:																
Klara	—	2	4	1	—	—	2	2	4	—	—	15	—	15	219	Kol. 14: »De vanligaste bland dessa orsaker äro svaghet i bräckkanalerna, allmän kraftlöshet, förhöjd hjertverksamhet och hostad utom tullarne.»
Jakob	—	—	—	1	—	—	4	—	—	1	—	6	—	6	187	
Katarina	—	—	12	1	—	—	—	3	10	15	—	41	15	56	261	
Ladugårdslandet...	—	—	1	—	—	—	2	1	3	—	—	7	—	7	395	
Norrtelje	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	63	
Enköping.....	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	4	—	4	76	
Söderhamn	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	58	
Eksjö	—	—	2	1	—	—	1	1	4	—	1	10	—	10	130	
Vadstena	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	99	
Mariestad	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	5	—	5	79	
Borås	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	4	—	4	91	
Lidköping	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	2	122	
Sköfde	—	—	1	2	1	—	4	1	2	2	—	13	—	13	128	
Eskilstuna	—	—	2	—	—	—	2	—	1	1	—	6	—	6	97	
Arboga.....	—	1	1	—	—	—	1	—	3	—	—	6	—	6	84	
Ystad	—	—	2	—	—	—	3	—	4	—	—	9	—	9	105	
Karlshamn	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	3	111	
Landskrona	—	1	2	—	—	1	8	—	6	—	—	18	—	18	119	
Uddevalla	—	—	1	—	—	—	—	—	2	3	—	6	—	6	119	
Göteborg.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8	—	9	—	9	176	
Oskarshamn	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	4	—	4	76	
Kristinehamn	—	—	3	—	—	1	1	2	2	2	—	11	—	11	91	
Piteå	—	—	1	—	—	—	1	1	2	—	—	5	—	5	55	
Haparanda	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	54	
Summa	1	6	36	10	1	3	34	13	48	35	1	188	15	203	2,995	Kol. 15: Dessutom »under längre tid» 1 befriad för hudutslag, 1 för knäskada.

C. Treklassiga allmänna läroverk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkingar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I anddräfts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benystemet.	Misbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
Söderköping	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	31	
Vimmerby	—	—	—	2	—	—	1	—	—	4	—	7	—	7	34	
Alingsås	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2	50	
Falköping	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	—	4	—	4	55	
Askersund	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	4	—	4	43	
Sala	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	3	37	
Vernamo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	
Sölvesborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
Ronneby	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2	30	Kol. 7: Delvis befriad.
Trelleborg	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	31	
Engelholm	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	66	
Göteborg	—	—	6	—	—	—	5	1	4	—	—	16	—	16	207	
Varberg	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	3	46	
Marstrand	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	25	
Strömstad	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	2	30	
Åmål	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	56	
Filipstad	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	—	3	56	
Arvika	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	56	
Skellefteå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
Örnsköldsvik	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	43	Kol. 13: Dessutom 4 befriade från mera ansträngande rörelser.
Summa	—	2	8	5	—	1	12	8	10	9	—	55	—	55	980	

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	
Södertelje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
Köping	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	49	
Nora	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	1	6	—	6	39	
Hedemora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
Grenna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
Kungälf	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
Kungsbacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
Borgholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	
Summa	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	1	7	—	7	249	

Anm. Bland de enklassiga pedagogierna förekom gymnastik endast vid Öregrunds och Mönsterås. Antalet lärjungar vid den förstnämnda pedagogien var 5, vid den senare 28. Alla lärjungarna deltog i gymnastiköfningarna.

Sammandrag.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra oraker.	Summa i öfningarna icke delegerade lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkingar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulationsorganerna.	I andedräftsorganerna.	I matintämlingsorganerna.	I urin- och könsorganerna.	I rörelseorganerna och benstycket.	Misbildning.	Tandbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
Högre allmänna läroverk ...	5	15	185	125	12	16	171	61	177	80	52	899	587	1,486	10,746	
Femkl. » » ...	1	6	36	10	1	3	34	13	48	35	1	188	15	203	2,995	
Trekl. » » ...	—	2	8	5	—	1	12	8	10	9	—	55	—	55	980	
Tvåklassiga pedagogier	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	1	7	—	7	249	
Summa	6	23	229	140	13	20	218	83	236	127	54	1,149	602	1,751	14,970	

2:o. Efter läroverks- och ålders-grupper.

Läroverks- o. ålders-grupper.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Högre allm. läroverk:																
Under 15 år	3	5	67	31	5	6	64	25	107	40	36	389	34	423	5,833	
15 år eller deröfver	2	10	118	94	7	10	107	36	70	40	16	510	553	1,063	4,913	
Femklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	1	4	32	6	—	3	28	9	43	29	1	156	15	171	2,491	
15 år eller deröfver	—	2	4	4	1	—	6	4	5	6	—	32	—	32	504	
Treklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	—	1	7	5	—	1	12	6	9	6	—	47	—	47	883	
15 år eller deröfver	—	1	1	—	—	—	—	2	1	3	—	8	—	8	97	
Tvåklassiga pedagogier:																
Under 15 år	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	5	—	5	217	
15 år eller deröfver	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	2	32	
Summa:																
Under 15 år	4	10	106	42	5	10	104	41	160	77	38	597	49	646	9,424	
15 år eller deröfver	2	13	123	98	8	10	114	42	76	50	16	552	553	1,105	5,546	
Summornas summa	6	23	229	140	13	20	218	83	236	127	54	1,149	602	1,751	14,970	

Tab. 15.

Öfversigt för vårterminen 1879 öfver de antal lärjungar, som vid de särskilda läroverken inskrifvits, flyttats och afgått m. m., med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 1 Febr. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen					
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Öfver i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut.			Inskrivne under terminen.	Summa.	Från terminens början till och med d. 31 Januari.	under näst följande mellantermin.			Summa.
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid föreg. terminens slut.	vid vår-rens början.	vid vår-rens slut.				från och med d. 1 Februari till terminens slut.	från och med d. 1 Februari till terminens slut.	från och med d. 1 Februari till terminens slut.	
A. Högre allmänna läroverk.																		
1	—	—	—	—	—	—	—	1,068	—	—	104	1,172	12	12	57	81		
2	—	45	128	7	24	—	—	1,477	—	29	37	1,543	11	26	90	127		
3	1	35	162	5	23	1	—	1,416	—	30	14	1,460	3	25	119	147		
R. 4	—	1	74	1	14	—	6	589	3	10	5	607	1	22	98	121		
L. »	—	7	165	—	13	—	5	847	—	12	6	865	1	9	45	55		
R. 5	—	4	63	—	9	—	—	414	5	3	2	424	8	11	100	119		
L. »	—	3	141	2	15	—	1	754	12	10	5	781	3	13	69	85		
6 o. 7	S e n ä s t a s i d a u n d e r » S a m m a n d r a g ».																	
Samtliga klasser	1	105	1,259	38	182	2	15	9,742	22	126	207	10,097	59	507	913	1,479		
Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej medtagen i kol. 2—7; jfr texten.																		
B. Femklassiga allmänna läroverk.																		
1	—	—	—	—	—	—	—	628	—	—	58	686	1	9	53	63		
2	—	13	39	3	4	—	—	731	—	10	17	758	3	7	67	77		
3	—	4	34	—	2	—	—	673	—	3	8	684	—	15	78	93		
R. 4	—	—	21	—	2	—	—	334	—	—	4	338	2	17	75	94		
L. »	—	—	19	—	1	—	—	269	—	—	3	272	—	4	19	23		
R. 5	—	—	19	—	2	—	1	192	—	1	1	194	2	50	119	171		
L. »	—	1	21	—	—	—	—	193	—	1	2	196	—	66	96	162		
Summa	—	18	153	3	11	—	1	3,020	—	15	93	3,128	8	168	507	683		
C. Treklassiga allmänna läroverk.																		
1	—	—	—	—	—	—	—	249	—	—	57	306	—	1	18	19		
2	—	12	32	—	4	—	—	270	—	5	4	279	3	3	24	30		
3	—	1	29	—	7	—	—	206	—	1	1	208	9	27	93	129		
R. 4	—	—	2	—	—	—	1	28	—	—	—	28	—	13	1	14		
L. »	—	—	4	—	—	—	—	21	—	—	—	21	—	8	7	15		
Summa	—	13	67	—	11	—	1	774	—	6	62	842	12	52	143	207		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 1 Febr. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen				
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Övar i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut.		Inskrivne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 31 Januari.			Summa.	
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid vårens början.	vid föreg. termins slut.			från och med d. 1 Februari till terminens slut.	från terminens början till och med d. 31 Januari.			

D. Tvåklassiga pedagogier.

1	—	—	—	—	—	—	—	115	—	—	20	185	2	3	13	18
2	—	—	—	—	—	—	—	110	—	—	—	110	1	2	35	38
3	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	21	—	17	—	17
Summa	—	—	—	—	—	—	—	246	—	—	20	266	3	22	48	73

E. Enklassiga pedagogier.

1	—	—	—	—	—	—	—	134	—	—	24	158	7	1	17	25
2	—	1	—	—	—	—	—	58	—	4	—	62	—	1	24	25
Summa	—	1	—	—	—	—	—	192	—	4	24	220	7	2	41	50

Sammandrag.

1	—	—	—	—	—	—	—	2,194	—	—	263	2,457	22	26	158	206
2	—	71	199	10	32	—	—	2,646	—	48	58	2,752	18	39	240	297
3	1	40	225	5	32	1	—	2,316	—	34	23	2,373	12	84	290	386
R. 4	—	1	97	1	16	—	7	951	3	10	9	973	3	52	174	229
L. , ...	—	7	188	—	14	—	5	1,137	—	12	9	1,158	1	21	71	93
R. 5	—	4	82	—	11	—	1	606	5	4	3	618	10	61	219	290
L. , ...	—	4	162	2	15	—	1	947	12	11	7	977	3	79	165	247
R. 6:1	—	2	58	3	10	—	—	332	—	2	2	336	6	11	44	61
L. , ...	—	4	133	—	18	—	—	789	—	2	6	797	2	13	61	76
R. 6:2	—	—	35	1	15	—	2	227	1	5	3	236	2	3	69	74
L. , ...	—	—	110	2	18	—	1	672	—	4	7	683	7	5	34	46
R. 7:1	—	—	27	2	5	—	—	103	—	2	—	105	1	2	6	9
L. , ...	—	1	83	7	12	1	—	557	—	4	5	566	2	7	23	32
R. 7:2	—	—	8	2	—	—	—	97	—	4	7	108	—	43	36	79
L. , ...	—	3	72	6	6	—	—	400	1	9	4	414	—	305	62	367
Gemensamma linien	1	111	424	15	64	1	—	7,156	—	82	344	7,582	52	149	688	889
Reallinien	—	7	307	9	57	—	10	2,316	9	27	24	2,376	22	172	548	742
Latinlinien	—	19	748	17	83	1	7	4,502	13	42	38	4,595	15	430	416	861
Summa	1	137	1,479	41	204	2	17	13,974	22	151	406	14,553	89	751	1,652	2,492

Tab. 16.

Öfversigt för höstterminen 1879 öfver de antal lärjungar, som vid de särskilda läroverken inskrifvits, flyttats och afgått m. m., med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 15 Sept. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen				
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						från andra linien.	Qvar i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut		Inskrivne under terminen.	Summa.	Från terminens början till och med d. 14 September.	Från terminens början och med d. 15 September till terminens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.	
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid föreg. terminens slut.	vid höst-rens början.							
A. Högre allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	169	—	—	1,066	1,235	26	9	14	49	
2	—	62	559	10	79	1	—	243	719	184	446	1,592	59	10	25	94	
3	30	34	812	4	116	—	—	153	900	311	165	1,529	24	16	18	58	
R. 4	2	6	275	2	54	—	9	145	287	156	44	632	9	11	15	35	
L. »	31	21	519	—	28	1	4	84	636	144	127	991	8	3	10	21	
R. 5	—	4	219	—	46	—	4	76	258	88	38	460	13	10	9	32	
L. »	7	12	541	—	31	—	5	120	605	142	56	923	10	13	9	32	
6 o. 7	Se nästa sida under »Sammandrag».																
Samtliga klasser	80	159	4,951	25	552	3	40	1,451	5,639	1,613	2,265	10,968	199	111	150	460	
Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej medtagen i kl. 2—7; jfr texten.																	
B. Femklassiga allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	97	—	—	554	651	5	5	8	18	
2	—	22	367	3	53	—	—	94	389	86	140	709	2	7	11	20	
3	10	24	425	3	52	—	—	68	410	129	51	658	2	4	14	20	
R. 4	2	2	205	—	44	—	4	34	184	87	16	321	—	2	14	16	
L. »	3	5	174	—	9	—	—	31	178	28	13	250	—	1	3	4	
R. 5	—	1	149	—	24	—	1	21	137	48	4	210	—	5	12	17	
L. »	1	1	171	1	7	—	2	13	160	33	3	209	—	—	3	3	
Summa	16	55	1,491	7	189	—	7	358	1,458	411	781	3,008	9	24	65	98	
C. Treklassiga allmänna läroverk.																	
1	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	266	316	5	2	4	11	
2	—	31	129	1	30	1	—	63	179	50	104	396	3	2	8	13	
3	4	9	117	—	22	—	—	38	151	45	12	246	17	6	16	39	
R. 4	—	—	6	—	1	—	1	14	5	4	—	23	—	—	3	3	
L. »	2	—	15	—	—	—	1	6	19	2	6	33	—	1	1	2	
Summa	6	40	267	1	53	1	2	171	354	101	388	1,014	25	11	32	68	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Klasser.	Lärjungar flyttade till klassen							Lärjungar tillhörande klassen d. 15 Sept. (så väl när- som från-varande).					Lärjungar afgångne i klassen				
	efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer						från andra linien.	Går i klassen från föregående termin.	Flyttade till klassen på grund af beslut		Inskrivne under termen.	Summa.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till terminens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.	
	0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			vid föreg. termins slut.	vid höst-ns början.							

D. Tvåklassiga pedagogier.

1	—	—	—	—	—	—	—	53	—	—	58	111	1	—	1	2
2	—	6	16	8	18	10	—	57	55	8	2	122	2	4	5	11
3	—	—	15	—	—	—	—	4	13	2	—	19	—	—	—	—
Summa	—	6	31	8	18	10	—	114	68	10	60	252	3	4	6	13

E. Enklassiga pedagogier.

1	—	—	—	—	—	—	—	119	—	—	47	166	18	5	7	30
2	—	—	—	—	—	—	—	22	—	13	2	37	—	—	6	6
Summa	—	—	—	—	—	—	—	141	—	13	49	203	18	5	13	36

Sammandrag.

1	—	—	—	—	—	—	—	488	—	—	1,991	2,479	55	21	34	110
2	—	121	1,071	22	180	12	—	479	1,342	341	694	2,856	66	23	55	144
3	44	67	1,369	7	190	—	—	263	1,474	487	228	2,452	43	26	48	117
R. 4	4	8	486	2	99	—	14	193	476	247	60	976	9	13	32	54
L. >	36	26	708	—	37	1	5	121	833	174	146	1,274	8	5	14	27
R. 5	—	5	368	—	70	—	5	97	395	136	42	670	13	15	21	49
L. >	8	13	712	1	38	—	7	133	765	175	59	1,132	10	13	12	35
R. 6:1	—	2	141	—	19	—	5	40	163	65	76	344	14	6	12	32
L. >	2	5	369	3	37	—	5	104	475	105	171	855	12	9	10	31
R. 6:2	1	—	154	2	21	—	3	48	160	67	13	288	6	1	7	14
L. >	1	5	466	—	46	1	1	113	514	106	19	752	6	3	9	18
R. 7:1	—	2	88	—	2	—	—	18	73	30	28	149	1	1	1	3
L. >	1	3	406	2	33	—	2	77	428	96	10	611	10	2	8	20
R. 7:2	2	2	58	—	9	—	2	21	58	27	1	107	1	4	1	6
L. >	3	1	344	2	31	—	—	40	363	92	5	500	—	13	2	15
Gemensamma linien	44	188	2,440	29	370	12	—	1,230	2,816	828	2,913	7,787	164	70	137	371
Reallinien	7	19	1,295	4	220	—	29	417	1,325	572	220	2,534	44	40	74	158
Latinlinien	51	53	3,005	8	222	2	20	588	3,378	748	410	5,124	46	45	55	146
Summa	102	260	6,740	41	812	14	49	2,235	7,519	2,148	3,543	15,445	254	155	266	675

Tab. 17.

Afgångs- och kompletterings-examina vårterminen 1879.

a) Den skriftliga afgangsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm:											
Gymnasium	2	2	—	2	6	12	28	—	1	41	47
Nya elementarskolan	1	—	5	2	8	3	2	3	5	13	21
Uppsala	1	3	—	1	5	3	22	—	1	26	31
Gefle	—	1	4	7	12	—	9	4	1	14	26
Hudiksvall	—	—	—	1	1	—	4	—	4	8	9
Linköping	2	7	1	—	10	3	23	—	2	28	38
Norrköping	1	—	—	4	5	4	11	—	—	15	20
Vestervik	3	—	—	—	3	12	—	—	—	12	15
Skara	—	2	—	—	2	2	10	—	—	12	14
Venersborg	—	—	—	—	—	1	8	—	—	9	9
Strengnäs	4	1	—	2	7	9	4	—	1	14	21
Örebro	1	—	—	1	2	4	14	3	3	24	26
Nyköping	—	1	3	1	5	4	8	2	2	16	21
Vesterås	—	—	1	—	1	—	16	—	4	20	21
Falun	—	—	2	4	6	—	9	2	3	14	20
Vexjö	—	—	—	—	—	—	17	—	—	17	17
Jönköping	1	4	—	1	6	1	22	—	1	24	30
Lund	—	2	—	—	2	—	38	—	—	38	40
Malmö	—	—	4	9	13	—	5	—	10	15	28
Karlskrona	3	2	—	—	5	1	12	1	—	14	19
Kristianstad	—	1	—	—	1	—	13	—	—	13	14
Helsingborg	1	1	—	2	4	9	7	—	—	16	20
Göteborg	1	1	—	1	3	3	20	1	1	25	28
Halmstad	—	—	—	—	—	2	9	—	—	11	11
Kalmar	—	2	—	—	2	—	17	—	1	18	20
Karlstad	—	2	—	—	2	2	14	—	1	17	19
Hernösand	—	1	—	1	2	1	10	—	—	11	13
Östersund	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2
Umeå	—	3	2	1	6	—	8	—	—	8	14
Luleå	—	2	—	1	3	—	2	—	2	4	7
Visby	1	2	—	—	3	9	2	—	1	12	15
Summa	22	40	22	41	125	85	365	16	45	511	636

Gefle: Kol. 4: En af dessa uteblef. — Kol. 5: D:o d:o.
 Norrköping: Kol. 5: D:o d:o.
 Strengnäs: Kol. 5: D:o d:o.

Göteborg: Kol. 3: Uteblef för sjukdom.
 Luleå: Kol. 5: Uteblef.
 Visby: Kol. 2: D:o.

a) Den skriftliga afgangsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
2. Enskilda.											
Stockholm:											
Ateneum	—	—	—	—	—	5	5	—	—	10	10
Beskowska skolan	—	—	—	—	—	—	10	—	—	10	10
Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Lunds privata elementarskola	2	4	—	—	6	—	7	—	—	7	13
Göteborgs realgymnasium	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3
Summa	2	4	—	—	6	13	24	—	—	37	43
Summornas summa	24	44	22	41	131	98	389	16	45	548	679

b) Den muntliga afgångsexamen.

1 Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	2 3 4 5 6					7 8 9 10 11					12 Summoras summa.	13 14			
	U n d e r k ä n d e .					G o d k ä n d e .						Lärjungar ur kol.			
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).			Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).			Summa.	8	10	
	R.	L.	R.	L.	R.		L.	R.	L.	med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.					
1. Offentliga.															
Stockholm:															
Gymnasium.....	—	—	—	1	1	12	28	—	—	40	41	17	—		
Nya elementarskolan.....	—	—	1	1	2	3	2	2	4	11	13	—	1		
Uppsala.....	—	—	—	—	—	3	22	—	1	26	26	17	1		
Gefle.....	—	1	3	1	5	—	8	1	—	9	14	5	—		
Hudiksvall.....	—	—	—	2	2	—	4	—	2	6	8	4	1		
Linköping.....	—	—	—	1	1	3	23	—	—	26	27	13	—		
Norrköping.....	—	—	—	—	—	4	11	—	—	15	15	7	—		
Vestervik.....	1	—	—	—	1	11	—	—	—	11	12	—	—		
Skara.....	—	—	—	—	—	2	10	—	—	12	12	10	—		
Venersborg.....	—	—	—	—	—	1	8	—	—	9	9	3	—		
Strengnäs.....	2	1	—	—	3	7	3	—	1	11	14	2	1		
Örebro.....	—	—	—	1	1	4	14	3	2	23	24	10	—		
Nyköping.....	—	—	—	1	1	4	8	2	1	15	16	6	—		
Vesterås.....	—	1	—	2	3	—	15	—	3	18	21	7	—		
Falun.....	—	1	—	1	2	—	8	2	2	12	14	3	1		
Vexjö.....	—	—	—	—	—	—	17	—	—	17	17	12	—		
Jönköping.....	—	—	—	—	—	1	22	—	1	24	24	13	—		
Lund.....	—	—	—	—	—	—	38	—	—	38	38	20	—		
Malmö.....	—	—	—	5	5	—	5	—	5	10	15	4	3		
Karlskrona.....	—	1	—	—	1	1	11	1	—	13	14	5	—		
Kristianstad.....	—	—	—	—	—	—	13	—	—	13	13	5	—		
Helsingborg.....	1	—	—	—	1	8	7	—	—	15	16	3	—		
Göteborg.....	—	—	—	—	—	3	20	1	1	25	25	17	1		
Halmstad.....	—	—	—	—	—	2	9	—	—	11	11	8	—		
Kalmar.....	—	2	—	—	2	—	15	—	1	16	18	11	—		
Karlstad.....	—	2	—	—	2	2	12	—	1	15	17	8	—		
Hernösand.....	—	—	—	—	—	1	10	—	—	11	11	4	—		
Östersund.....	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2	—	—		
Umeå.....	—	—	—	—	—	—	8	—	—	8	8	7	—		
Luleå.....	—	—	—	2	2	—	2	—	—	2	4	—	—		
Visby.....	2	—	—	—	2	7	2	—	1	10	12	1	—		
Summa	6	9	4	18	37	79	356	12	27	474	511	222	9		

Stockholm: Gymnasium: Kol. 8: Häraf tillhörde 1 mosaiska trosbekännelsen.
 » Nya elementarskolan: Kol. 4: Underkänd af censorerna. — Kol. 10:
 1 af dessa underkänd af en censor, men godkänd af de 2 andra.
 Gefle: Kol. 3: Underkänd af censorerna.
 Hudiksvall: Kol. 5: En af dessa underkänd af censorerna.
 Linköping: Kol. 5: Underkänd af censorerna. — Kol. 7: En af dessa underkänd
 af en censor, men godkänd af de 2 andra. — Kol. 12: 1 privatist (latinare),
 som här aflagt skriftlig examen, hänvisades på egen begäran för muntlig
 examen till Vesterås.
 Norrköping: Kol. 8: Häraf tillhörde 1 mosaiska trosbekännelsen.
 Vestervik: Kol. 2: Uteblef.
 Strengnäs: Kol. 2: 1 lemnade läroverket före muntliga examen, 1 underkändes
 af censorerna.

Vesterås: Kol. 3: Underkänd af censorerna. — Kol. 5: 1 af dessa uteblef. —
 Kol. 8: 1 af dessa underkänd af en censor, men godkänd af de 2 andra. —
 Kol. 12: Se anm. vid Linköping till kol. 12.
 Falun: Kol. 3: Underkänd af censorerna.
 Malmö: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Karlskrona: Kol. 3: Uteblef för sjukdom. — Kol. 9: Underkänd af den ene censorn.
 Helsingborg: Kol. 2: Underkänd af censorerna.
 Göteborg: Kol. 9: Underkänd af den ene censorn.
 Kalmar: Kol. 8: Deraf 1 underkänd af den ene censorn. — Kol. 13: Dessutom
 1 med C i grekiska godkänd i muntlig examen.
 Luleå: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Visby: Kol. 2: 1 af dessa underkänd af censorerna. — Kol. 10: Underkänd af
 den ene censorn.

b) Den muntliga afgangsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
2. Enskilda.													
Stockholm:													
Ateneum	—	—	—	—	—	5	5	—	—	10	10	—	—
Beskowska skolan	—	—	—	—	—	—	10	—	—	10	10	1	—
Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	1	—
Lunds privata elementarskola	—	2	—	—	2	—	5	—	—	5	7	2	—
Göteborgs realgymnasium	—	—	—	—	—	8	—	—	—	8	8	—	—
Summa	—	2	—	—	2	13	22	—	—	35	37	4	—
Summornas summa	6	11	4	18	39	92	378	12	27	509	548	226	9

Stockholm: Ateneum: Kol. 8: Deraf 1 underkänd af den ene censorn.
Göteborgs realgymnasium: Kol. 7: Häraf 1 tillhörande mosaiska trosbekännelsen.

c) Sammandrag rörande afgangsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.		
a) Vid dimissionsberättigade 31 offentliga läroverk	{ Realister	107	22	85	6	79	—
	{ Latinare	406	40	365	9	356	222
	Summa	513	62	450	15	435	—
, , 5 enskilda ,	{ Realister	15	2	13	—	13	—
	{ Latinare	28	4	24	2	22	4
	Summa	43	6	37	2	35	—
b) Öfrige (»Privatister»)	{ Realister	38	22	16	4	12	—
	{ Latinare	86	41	45	18	27	9
	Summa	124	63	61	22	39	—
	Summa Realister	160	46	114	10	104	—
	, Latinare	520	85	434	29	405	235
	Summornas summa	680	131	548	39	509	—

Kol. 2: Alla lärjungar vid dimissionsberättigade läroverk aflade examen vid sina respektive läroverk. Af privatisterna hänvisades 43 till annat läroverk än det, der de anmält sig; nemligen från Stockholms Gymnasium 1 till Uppsala, 3 till Norrköping, 3 till Strengnäs och 5 till Nyköping, från Uppsala 9 till Falun, från Lunds allmänna läroverk 18 till Malmö och från Lunds privata 4 till Malmö.

Kol. 3: Häri äro inräknade 1 för sjukdom uteblifven (L. vid off. lärov.) och 6 utan uppgifven orsak uteblifne (1 R. vid off. lärov., 1 R. och 4 L. bl. priv.). Dessutom äro häri inräknade 7, som uteblefvo efter att hafva deltagit endast i en del af den skriftl. examen.

Kol. 4: Bland dessa hänvisades på egen begäran 1 priv. till annat läroverk för den muntliga examen (se afdeln b, anm. vid Linköping till kol. 12).

Kol. 2—4: 1 kol. 2 är inräknad 1 (L. vid off. lärov.), som relegerades efter examens-anmälan, till följd hvaraf summan (679) af de i den skriftliga examen underkände och godkände blir 1 lägre än summan af de anmälde.

Kol. 5: Häri äro inräknade 1 för sjukdom uteblifven (L. vid off. lärov.), 1 (R. vid off. lärov.), som afgick före ex., och 4 utan uppgifven orsak uteblifne (1 R. vid off. lärov. och 3 L. bl. priv.). — Af censorerna underkändes 9 (3 R. och 3 L. vid off. lärov., 1 R. och 2 L. bl. priv.).

Kol. 6: 8 voro underkände af en censor (1 R. och 2 L. vid off. lärov., 1 L. vid ensk. lärov., 2 R. och 2 L. bl. priv.). — 3 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen (2 L. vid off. lärov. och 1 R. vid ensk. lärov.). — 2 voro flickor (L. vid ensk. lärov.).

Kol. 7: Dessutom godkändes i muntlig examen 1 (vid off. lärov.), som fått C i grekiska.

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	9	3	6	2	4
Grekiska	6	—	—	3	3
	(1)	—	—	1	—
Hebreiska	23	—	—	2	21
	(3)	—	—	1	2
Franska	1	—	1	—	1
Matematik och fysik å klassiska linien	7	—	—	3	4
Historia och geografi	3	—	—	—	3
Filosofisk propedeutik	(2)	—	—	1	1
Summa	49	3	7	13	39

Kol. 1: Till »Matematik och fysik å klassiska linien» har äfven räknats ett fall, då å anmälningslistan såsom ämne uppgifvits »Matematik» samt ingen vidare upplysning derom kunnat vinnas af examensprotokoller och examenstabeller.

Kol. 2: Vid Stockholms Gymnasium 2 (1 i latin, 1 i hebreiska), Nya elem.-skolan 4 (1 i grekiska, 1 i matematik och fysik å klass. lin., 2 i historia och geografi), Uppsala 12 (3 i latin, 1 i grekiska och i hebreiska, 8 i hebreiska), Gefle 1 (i grekiska och i hebreiska), Linköping 2 (1 i grekiska, 1 i hebreiska), Skara 3 (i hebreiska), Strenghäls 2 (1 i hebreiska, 1 i matematik och fysik å klass. lin.), Örebro 2 (1 i latin och i grekiska, 1 i franska), Vesterås 1 (i hebreiska), Falun 1 (i matematik och fysik å klass. lin.), Jönköping 1 (i hebreiska), Lunds offentliga 8 (3 i hebreiska, 1 i grekiska och i hebreiska, 2 i hebreiska och i filosofisk propedeutik, 2 i matematik och fysik å klass. lin.), Helsingborg 2 (1 i latin, 1 i matematik och fysik å klass. lin.), Göteborg 1 (i latin), Halmstad 2 (1 i hebreiska, 1 i matematik), Karlstad 1 (i latin), Östersund 1 (i hebreiska), Umeå 1 (i historia och geografi), Stockholms Ateneum 1 (i latin) och Lunds privata elem.-skola 1 (i grekiska). Samtliga hänvisades till de läroverk, der de anmält sig. — De i tabellen inom ( ) ställda talen afse kompletteranter, som redan äro medräknade vid något ofvanför stående ämne; dessa tal äro ej inräknade vid summeringen.

Kol. 3: Häri är inräknad 1 (Stockholms Ateneum), som utan uppgifven orsak uteblifvit.

Kol. 5: Häri äro inräknade för det första 4 utan uppgifven orsak uteblifne, nämligen 1 i latin och i grekiska (Örebro), 1 i grekiska (Linköping), 1 i hebreiska (Uppsala) och 1 i matematik (Halmstad), för det andra 1 för sjukdom uteblifven, nämligen i hebreiska och i filosofisk propedeutik (Lunds offentliga), samt för det tredje 1 (Gefle), som anmält sig i grekiska och i hebreiska, men efter att hafva underkänts i det förra ämnet uteblef från det sednare.

Tab. 18.

Afgångs- och kompletterings-examina höstterminen 1879.

a) Den skriftliga afgångsexamen.

1 Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 Summornas summa.
	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm:											
Gymnasium	1	1	4	2	8	1	1	4	3	9	17
Södra latinläroverket	—	—	—	8	8	—	—	—	5	5	13
Nya elementarskolan	—	—	8	3	11	1	2	3	1	7	18
Uppsala	—	—	2	6	8	—	3	—	6	9	17
Strengnäs	—	—	—	1	1	1	2	—	—	3	4
Örebro	—	—	1	7	8	1	2	—	2	5	13
Jönköping	—	1	—	—	1	—	2	—	1	3	4
Karlskrona	—	—	—	—	—	2	2	—	—	4	4
Kristianstad	—	—	—	5	5	—	1	—	7	8	13
Helsingborg	1	—	3	—	4	1	1	1	—	3	7
Hernösand	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2
Umeå	—	—	1	—	1	—	—	—	3	3	4
Luleå	—	—	—	2	2	—	—	—	2	2	4
Visby	—	—	—	—	—	—	—	3	2	5	5
Summa	2	2	19	34	57	7	17	11	33	68	125
2. Enskilda.											
Stockholm:											
Ateneum	—	—	—	—	—	1	4	—	—	5	5
Lunds privata elementarskola	1	1	—	—	2	1	—	—	—	1	3
Summa	1	1	—	—	2	2	4	—	—	6	8
Summornas summa	3	3	19	34	59	9	21	11	33	74	133

Stockholm: Nya elem.-skolan: Kol. 5: En af dessa uteblef.

Uppsala: Kol. 5: En af dessa uteblef.

Örebro: Kol. 5: D:o d:o. — Kol. 8: Lärjungar vid Karlstads läroverk.

Jönköping: Kol. 3: Lärjunge vid Skara läroverk. — Kol. 8: En af dessa var lärjunge vid Venersborgs läroverk.

Kristianstad: Kol. 5: Två af dessa uteblefvo.

b) Den muntliga afgangsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summor summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd» eller deröfver i grekiska.	
1. Offentliga.													
Stockholm:													
Gymnasium.....	—	—	2	—	2	1	1	2	3	7	9	—	—
Södra latinläroverket.....	—	—	—	1	1	—	—	—	4	4	5	—	1
Nya elementarskolan.....	—	—	2	1	3	1	2	1	—	4	7	—	—
Uppsala.....	—	—	—	2	2	—	3	—	4	7	9	1	1
Strengnäs.....	—	1	—	—	1	1	1	—	—	2	3	—	—
Örebro.....	—	2	—	1	3	1	—	—	1	2	5	—	1
Jönköping.....	—	1	—	1	2	—	1	—	—	1	3	1	—
Karlskrona.....	1	—	—	—	1	1	2	—	—	3	4	—	—
Kristianstad.....	—	—	—	5	5	—	1	—	2	3	8	—	—
Helsingborg.....	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	3	—	—
Hernösand.....	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2	—	—
Umeå.....	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	—	—
Luleå.....	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	2	—	—
Visby.....	—	—	—	1	1	—	—	3	1	4	5	—	—
Summa	1	4	4	13	22	6	13	7	20	46	68	2	3
2. Enskilda.													
Stockholm:													
Ateneum.....	—	—	—	—	—	1	4	—	—	5	5	—	—
Lunds privata elementarskola.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—
Summa	—	—	—	—	—	2	4	—	—	6	6	—	—
Summor summa	1	4	4	13	22	8	17	7	20	52	74	2	3

Örebro: Kol. 3: Lärjungar vid Karlstads läroverk.

Jönköping: Kol. 3: Underkänd af censorerna. — Kol. 8: Lärjunge vid Venersborgs läroverk.

Karlskrona: Kol. 2: Underkänd af censorerna. — Kol. 7: Underkänd af den ene censorn.

Kristianstad: Kol. 10: Underkände af den ene censorn. — Kol. 5: En af dessa uteblef.

c) Sammandrag rörande afgångsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	
L ä r j u n g a r .	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med 'Godkänd' eller deröfver i grekiska.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.		
a) Vid dimissionsberättigade 14 offentliga läroverk	{ Realister	9	2	7	1	6	—
	{ Latinare	20	2	17	4	13	2
	Summa	29	4	24	5	19	—
2 enskilda	{ Realister	3	1	2	—	2	—
	{ Latinare	5	1	4	—	4	—
	Summa	8	2	6	—	6	—
b) Öfrige (»Privatister»)	{ Realister	30	19	11	4	7	—
	{ Latinare	67	34	33	13	20	3
	Summa	97	53	44	17	27	—
	Summa Realister	42	22	20	5	15	—
	» Latinare	92	37	54	17	37	5
	Summornas summa	134	59	74	22	52	—

Kol. 2: Af lärjungar vid dimissionsberättigadt läroverk hänvisades 4 för både skriftlig och muntlig examen till annat läroverk; nämligen från Skara 1 till Jönköping, från Venersborg 1 till d:o, från Karlstad 2 till Örebro. Af privatisterna hänvisades 41 till annat läroverk, än det der de anmält sig, nämligen från Stockholms Gymnasium 13 till Stockholms Södra latinläroverk och 8 till Nya elementarskolan, från Gefle 2 till Uppsala, från Hudiksvall 2 till d:o, från Skara 1 till Jönköping, från Lunds allmänna 10 till Kristianstad och 3 till Helsingborg samt från Lunds privata elem.-skola 2 till Kristianstad.

Kol. 3: Häri äro inräknade 5 (L. bl. priv.) utan uppgifven orsak uteblifne.

Kol. 2—4: I kol. 2 är inräknad 1 (L. vid off. lärov.), som relegerades efter examens-anmälan, till följd hvaraf summan af de i skriftliga examen underkände och godkände (133) blir 1 lägre än summan af de anmälde.

Kol. 5: Häri är inräknad 1 (L. bl. priv.) utan uppgifven orsak uteblifven. — Af censorerna underkändes 2 (1 R. och 1 L. vid off. lärov.).

Kol. 6: 3 voro underkände af den ene censorn (1 R. vid off. och 2 L. bl. priv.).

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n .	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	4	1	3	1	2
Hebreiska	1	—	—	—	1
Matematik och fysik å klassiska linien	5	—	—	3	2
Summa	10	1	3	4	5

Kol. 2: Vid Stockholms Södra latinläroverk 1 (i hebreiska), Uppsala 5 (3 i latin, 2 i matematik och fysik å klass. lin.), Strengnäs 1 (i matematik och fysik å klass. lin.), Lunds allmänna 2 (i matematik och fysik å klass. lin.), Göteborg 1 (i latin). Bland dessa hänvisades 3 till annat läroverk än det, der de anmält sig, neml. från Lund 2 till Helsingborg och från Göteborg 1 till Jönköping.

Tab. 19.

Ämnen för arbetena vid den skriftliga afgangsexamen vårterminen 1879.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Upsala möte och dess betydelse i svenska kyrkans historia.
2. C. Julius Cæsar såsom fältherre, statsman och skriftställare.
3. Athens olika ställning vid peloponnesiska krigets början och vid dess slut.
4. Karakteristik af Oliver Cromwell.
5. I hvilken mening kan man säga, att Carl IX fullföljt Gustaf Wasas verk?
6. Bengt Lidners lif och skaldeverksamhet.
7. Fiskarnes kroppsbyggnad.
8. Åskan och åskledaren.
9. Hafva främmande språks inflytelser på vårt modersmål varit det till gagn eller skada?

B. För latinlinien.

Latinskt översättningsprof.

Underrättelsen om nederlaget vid Charonea utbredd i förstone bestörtning och sorg bland Athenienserna. Men snart återvåkade hos detta behjertade folk minnet af dess gamla ära, och då det var att befara, att Athen skulle blifva utsatt för en belägring, beslöt man att aflägsna qvinnor och barn, hvilka jemte gudabilder och tempelskänker skulle flyttas till Piræeus. Ett upprop ställdes till alla vapenföra ynglingar och män att gripa till vapen för fäderneslandet. Stadens murar iständsattes och Demosthenes bestred af egna medel kostnaderna för detta arbete. Dessa åtgärder hade kunnat uppväcka segrarens vrede; också saknades ej i hans råd röster, som uppmanade honom till hämnd på en stad, som nu i 20 år så ofta gjort hans fint anlagda planer om intet. Men Filip svarade dem, som önskade Athens förstöring: huru? jag, som gjort så mycket för äran, skulle jag nu förstöra dess källa? Han erbjöd Athen fred på följande vilkor: de skulle skicka sändebud till en församling, som nästa vår skulle hållas i Corinth, der det antal trupper skulle bestämmas, som hvarje stat hade att uppställa till det Persiska fälttåget; de skulle vidare afträda ön Samos, der de vanligen hade sin flotta förlagd. Deremot tillförsäkrades dem orubbad besittning af Attica och deras gamla författning.

Tyskt översättningsprof.

Floden Rhen bar detta namn, innan ännu germanska folk togo dess stränder i besittning. Det har lika litet velat lyckas att härleda det från det lika lydande tyska ordet, som från ett grekiskt, hvilket betyder flyta. Men om också dess namn i sin äldsta form är celtiskt, så är floden sjelf sedan nära två årtusenden tysk, likasom de, som bo på dess stränder, och dess namn har från fordom en ljuf klang i tyska öron. Hur ofta och hur gerna slätade ej medeltidens minnesångare in dess namn i sina sånger, ofta utan någon anledning, blott för det kära namnets skull! Rhen är ännu i dag för alla innevägnare i Tyskland en helig flod och dess stränder Tyskarnes sanna hem, den tyska bildningens ärevörldige härd. Hvad Ganges är för Indiern, det är Rhen för Tysken. Religion, samhällsväsende, konst och sed hafva från denna flod utbredt sig öfver Tysklands alla landskap, och endast detta förklarar den hemlighetsfulla verkan af dess namn.

Franskt översättningsprof.

Det är icke endast härföraren som man bör beundra hos Turenne, utan äfven människan, hans blygsamhet och hans godhet. Talade han om ett af sina nederlag, sade han alltid: »jag blef slagen», men om han skulle yttra sig om en af sina segrar, hette det: »Vi segrade». Hans börs stod alltid öppen för de officerare och soldater, som tjente under honom, och de penningar, som kommo derifrån, hade aldrig kommit dit på andra än ärliga vägar. En gång erbjöd en betydande stad honom 100,000 écus för att han icke skulle tåga öfver dess område. »Som eder stad», svarade han, »icke ligger på den väg, som min här bör taga, kan jag icke med godt samvete emottaga den summa, som I hafven erbjudit mig». Med ett ord, Turenne kan utan fruktan framställa sig inför historiens domstol. Hans stora gåfvor och hans förtjenster, som tillhålla honom ensam, böra bringa i glömska svagheter och fel, som han hade gemensamma med hopen af människor.

C. För reallinien.

Tyskt översättningsprof.

Den genom sagan ryktbare Faust, som skilt sig från Gutenberg, förstod att genom en list göra den nyuppfunna, i och för sig sjelf ganska lönande boktryckerikonsten ännu mera vinstgivande. Han sökte nemligen att som en djup hemlighet bevara densamma och utgaf de böcker, som utgingo från hans verkstad, för att vara skrifna, hvilket han kunde så mycket lättare göra, som både penna och pensel ännu måste fullkomna de första ofullkomliga trycken. Genom de oerhörda summor, som man den tiden betalade för handskrifter, kunde han snart förvärfva sig ofantliga rikedomar. Men emedan sålunda de talrika aftryck, som han på kort tid verkstälde, gälde för lika så många afskrifter, och ingen, som ej hade nyckeln till hemligheten, kunde begripa, hur det gick till, blef han misstänkt för trolldom och gaf derigenom anledning till den berömda sagan om trollkarlen Faust.

C. För reallinien (forts.).

- Franskt översättningsprof. Innan ännu Gallien betydde något i den gamla världen genom sin bildning, intog det der ett framstående rum genom svärdet. »Vi strida mot andra folk för att göra eröfringar», sade Romarne, »men då vi strida mot Gallerne, så är det för vår tillvaro». Gallerne voro också i sjelfva verket den barbariska världens Spartaner. De buro inga hjälm, inga harnesk, då de gingo till strids. En omotståndlig lust för krigiska företag dref dem till de äfventyrligaste härtåg, och ända från historiens äldsta tider blandar sig deras namn med de förnämsta händelser i världen. Kufvade af Romarne, antogo Gallerna snart sina besegrades seder, lagar och språk och täflade med dem ej blott som krigare, utan äfven som skaldar. Med kristendomen åter började för dem en ny tillvaro; den skänkte dem ej blott hoppet om ett kommande lif, utan äfven elementerna till ett nytt samhällsskick.
- Engelskt översättningsprof: a) Milton säges hafva kommit till universitetet i Cambridge i afsigt att blifva prest, men olyckligtvis utbröto mellan honom och lärarne i hans college misshälligheter af så allvarsam natur, att han intogs af en stark och oöfvervinnerlig motvilja ej endast mot deras vetenskap, utan äfven mot deras religion. Oaktadt den framgång, med hvilken han idkade sina studier, underkastades han skymfen af kroppslig bestraffning med all den råa strånghet, hvarmed den fordom verkställdes i de offentliga skolorna. Och hans förödmjukelser stannade icke dervid: han blef äfven dömd till förvisning för en tid. Skälen till denna behandling hafva aldrig blifvit bekanta. Ånskönt Milton återvände till Cambridge och der aflade sina examina, talade han sedermera hvarken med tillgifvenhet eller vördnad om detta ställe. Enligt all sannolikhet får man tillskrifva hans missöden vid universitetet den bitterhet, som han fortfor att under hela sitt lif hysa mot den engelska episkopalkyrkan.
- b) Kalifen Harun al Rashid råkade under en jagt en gammal man, som planterade ett fruktträd. Kalifen frågade honom, huru gammal han var. »Öfver åttio år, herre», lydde svaret. »Huru länge tänker du då ännu lefva», fortfor Kalifen, »eftersom du vid så hög ålder planterar unga träd, som först efter många år kunna bära frukt?». »Herre», svarade den gamle, »jag är nöjd att hafva planterat träden, och bekymrar mig icke om, antingen jag eller någon annan kommer att njuta deras frukter. Våra fäder planterade träd, hvilkas frukter vi äta; hvarför skulle vi vara njuggare mot våra efterkommande, än våra fäder hafva varit mot oss?». Den frikostige Harun, hvilken detta svar behagade, gaf den gamle en hand full guldstycken. »Hvem kan nu säga», utropade gubben glad, »att jag i dag har arbetat förgäfvat, då det unga träd, som jag planterat, redan på första dagen bär så rika frukter?»
- Geometriska uppgifter.
1. Upprita en kvadrat lika stor med en gifven regulier sexhörning.
  2. Bevisa att, om man i en likbent triangel förlänger den ena och förkortar den andra sidan lika mycket från basens ändpunkter räknadt, sammanbindningslinien mellan de så bestämda ändpunkterna skäres midt i tu af den likbenta triangelns bas.
  3. Två lika stora cirklar äro gifna. Upprita en kvadrat, som har två hörn i den ena cirkeln och två i den andras periferi.
  4. En rät linie tangerar en cirkel. Från tangeringspunkten dragas två kordor. Bevisa att, om dessa kordor skäras af en med tangenten parallel linie, så blifva rektanglarna af hvardera kordan och den del af henne, som ligger mellan tangeringspunkten och den skärande linien, lika stora.
  5. Konstruera en triangel, då man känner basen, summan af de öfriga sidorna samt den mot basen stående vinkeln.
  6. Två cirklar äro gifna. Drag en rät linie så, att de kordor, som cirklarne af henne afskära, blifva lika stora med hvar sin gifna räta linie.
  7. Om två kordor i en cirkel skära hvarandra under räta vinklar, så är summan af de fyra kvadraterna på deras delar lika med kvadraten på cirkelns diameter.
  8. Konstruera en rätvinklig triangel, då hypotenusans öfverskott öfver hvardera kateten äro gifna.
- Algebraiska uppgifter.
1. En person börjar en affär med 1000 kronor. Efter att hafva under första året lidit förlust, fortsätter han affären under andra året med återstoden af kapitalet och vinner då lika många procent som han förlorade under första året, hvarefter hans behållning utgör 190 kronor. Huru stor var förlust- och vinstprocenten?
  2. Ur ett kärl, som innehåller 40 kubiktum sprit, hålles en viss mängd, hvarefter lika mycket vatten påfyller. Från blandningen borttages åter lika mycket som förut och dertill 7 kubiktum, hvilket åter ersättes med vatten. Om blandningen sedan befinnes innehålla lika mycket vatten som sprit, huru många kubiktum borttogos första gången?
  3. En resande ämnar tillryggälägga en gifven väglängd på ett visst antal dagar, med lika långa dagsresor. Efter sjunde dagens slut insjuknar han och blir derigenom uppehållen 2 dagar, men finner att, om han ökar de återstående dagsresorna med $1\frac{1}{2}$ mil, han skall hinna fram i rätt tid. Han blir dock äfven uppehållen under den 13:de dagen; men genom att ytterligare öka sina dagsresor med $1\frac{1}{2}$ mil, vinner han likväl sitt ändamål. Huru lång var vägen?
  4. Bestäm i hvilka fall uttrycket

$$\sqrt{am^2 + bm + c},$$
 för reela värden på de ingående kvantiteterna, är en reel kvantitet.
  5. Ett lån, för hvilket 5 procent ränta på ränta beräknas, amorteras genom lika stora afbetalningar (annuiteter) vid hvarje års slut. Efter 5 års förlopp återstår på detta sätt blott halfva den ursprungliga skulden. Huru stor är då annuiteten i förhållande till lånesumman?
  6. I en rät kon är bottenradien 12 tum, och konens volym är dubbelt så stor som den i honom inskrifna sferens. Huru stor är då hans höjd?
  7. En regulier nihörning är lika stor med en regulier tiohörning. I hvilket förhållande stå då de bågige figurernas omkretsar till hvarandra?
  8. Ett ångfartyg, som går med 11 knops fart, styr i N.N.V. Rätt i norr om detsamma befinner sig ett annat ångfartyg, hvilket gör 8 knops fart. Hvilken kurs bör detta hålla, för att kunna sammanträffa med det förra?

C. För reallinien (forts.).

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. En likbent rätvinklig triangel har kvadrater uppritade på sina lika stora sidor. Sök afståndet från triangelns spets till tyngdpunkten för hela den sammansatta figuren.
2. AB är den vertikala diametern hos en cirkel och A hans öfverst belägna punkt; AC en korda i samma cirkel och CT en tangent till honom, som i T råkar den genom B utdragna diametern. I hvilket förhållande står falltiden längs CT till falltiden längs AC ?
3. Huru mycket högre kan vattnet stiga i en sugpump, mot hvad förhållandet är under medelbarometerståndet 25,6 tum, ifall lufttrycket nu skulle ökas med 1 $\mathfrak{Q}$ på hvarje kvadrattum? Qvicksilfrets specifika vikt = 13,6; vigten af 1 kubikfot vatten = 61,5 $\mathfrak{Q}$.
4. En öppen orgelpipa af 1,5 fots längd ljuder ena gången medelst luft, andra gången medelst vätgas. Angif svängningstalen för de båda fallen, då ljudets hastighet i luft vid 0° antages vara 1115 fot, och hastigheten i vätgas är 3,8 gånger större än i luft.
5. Vid hvilken temperatur angifva en Fahrenheits och en Celsii thermometer identiskt samma gradtal; och när äro de båda thermometerarnes gradtal numeriskt lika, men till tecknen olika?
6. Visa, att den vanliga formeln för den konkava spegeln kan ersättas genom $xy = f^2$, om f får beteckna spegelns brännvidd, x och y afstånden från brännpunkten till föremålet och bilden; samt angif, på grund af sistnämnda formel, huru man medelst geometrisk konstruktion skulle finna läget för bilden, när spegelns brännpunkt och föremålets läge äro bekanta.

Ann. För det engelska översättningsprovet voro 2 ämnen gifna, emedan det realisterna åliggande arbetet att verkställa översättningar till 2 främmande språk var deladt på två tidsafdelningar med tyska under den ena och franska under den andra samt engelska (valfritt i stället för ettdera af de båda förra språken) under bådadera.

Tab. 20.

Ämnen för arbetena vid den skriftliga afgangsexamen höstterminen 1879.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Hvad innebär den lärosatsen, att Kristus har fullkomligen förklarat lagen?
2. Teckning af Atenaren Alcibiades.
3. Folkvandringarnas inflytelser på tillståndet i Europa vid medeltidens början.
4. Sten Sture den äldres förtjenster om fosterlandet.
5. Jemförelse mellan den engelska revolutionen 1688 och den franska revolutionen 1789.
6. I hvilka afseenden kan Sverige sägas vara ett rikt och i hvilka afseenden ett fattigt land?
7. Blodomloppet i människokroppen.
8. Vår tids polarfärder.

B. För latinlinien.

Latinskt översättningsprof.

Tib. Gracchus erhöll af sin förträffliga moder Cornelia den sorgfälligaste uppfostran. Ej mer än 17 år gammal gjorde han sitt första fälttåg under den yngre Scipio utanför Kartagos murar; några år senare åtföljde han såsom quæstor den till Spanien afgående konsuln Mancinus, som skulle fortsätta det mot Numantinerna började kriget. Detta gick emellertid högst olyckligt: Numantinerna slog konsuln upprepade gånger och kringrände honom slutligen, så att den enda möjligheten att rädda den romerska hären var att öppna underhandlingar med fienderna. Dessa förklarade Gracchus vara den, med hvilken de helst ville underhandla, dels emedan de högt skattade honom sjelf för hans redlighet, dels emedan de hade ett goåt minne af hans fader från den tid, denne var ståthållare i Spanien. Också beviljade de honom vilkor, som svårligen någon annan skulle hafva lyckats utverka. Men senaten förklarade det ingångna fördraget ogiltigt och utlemnade konsuln åt fienderna. Det samma skulle man hafva gjort med Gracchus och de öfrige officerarne, om icke folket af tillgifvenhet för Gracchus satt sig deremot.

Tyskt översättningsprof.

Sedan Karl Knutsson genom Engelbrekts död blifvit befriad från en farlig medtäflare om högsta makten, utfärdade han ett påbud, att ingen skulle djerivas antasta eller ens förklena mördaren för hans gerning. Men denne blef ändock icke ostraffad. Han föll snart i djup ånger öfver sin illgerning och ville i förtviflan sjelf afhända sig lifvet. All hans ånger kunde likväl ej utplåna det begångna brottet. Folket betraktade honom alltid med afsky och tyckte sig i de missöden och olyckor, som förföljde hans ätt, igenkänna Himlens straff för det oskyldigt utgjutna blodet. Det går bland folket en sägen, att vålnaden af Måns Bengtssons mor, som af girighet uppmuntrat sin son till mordet, ännu om nätterna höres jemra sig och klaga i ett igenmuradt hvalf under Göksholms gamla murar. När de gamle visa det af solhettan förbrända gräset på Engelbrektsholmens strand, anmärka de, att intet gräs kan trifvas på den förbannade jord, der Engelbrekts oskyldiga blod flutit.

Franskt översättningsprof.

Vid slutet af sista århundradet uppträdde i Österrike och Tyskland några unga, djerfva och entusiastiska personer, som ifrigt förfäktade Galls oentligen framställda åsichter om hjernan. Någon tid derefter antogo anhängarne af dessa åsichter benämningen frenologer. Gall begaf sig år 1807 till Paris och höll der föreläsningar, som förskaffade honom många anhängare, men som äfven uppväckte mot honom ett stort antal motståndare. Bonaparte satte sig i spetsen för desse senare, och han ville aldrig erkänna frenologien för en vetenskap, derföre att Gall hade sagt en dag till den namnkunnige Cuvier, att Bonaparte skulle lyckas i allt, icke emedan han hade snille, utan genom sin beslutsamhet, sitt mod och sitt högmod. Under kejsardömet tid anföll man eller försvarade frenologien af intresse eller af smak, men icke af öfvertygelse. Endast de, som trodde sig hafva ett utmärkt förstånd efter Galls topografi öfver hufvudskålen, försvarade denne forskare; de öfrige deremot förlöjligade frenologien och hennes anhängare.

C. För reallinien.

Tyskt översättningsprof.

Om Frygiska rikets uppkomst berättar sagan, att folket i början lefde utan någon styrelse, men att på gifven anledning några af de förnämste stamfäderne begifvit sig till Manes' helgedom för att af denne gud begära råd. Guden rådde dem att till betryggande af frid och ordning välja en konung och sade dem tillika, att dertill borde utkoras den man, hvilken de, när de återvände, först skulle möta åkande på vägen till Manes' helgedom. Denne man var en bonde vid namn Gordios, som kom åkande på sin lastvagn och nu blef helsad såsom Frygiernas konung. Gordios anlade en stad, som han kallade Gordion, och byggde der ett tempel åt Manes. I detta tempel uppstälde han den vagn, på hvilken han färdats, då han valdes till konung. Vid vagnens tistelstång var oket fäst medelst en särdeles invecklad knut, hvarom ett orakel förkunnat, att den, som löste densamma, skulle blifva herskare öfver hela Asien. Knuten förblef olöst, ända till dess Alexander den store efter slaget vid Granikos intog Gordion och, sedan han förgäfvets sökt lösa den gordiska knuten, afhög den med svärdet.

C. För reallinien (forts.).

Franskt öfversättningsprof.	Tyske kejsaren Maximilian, som blifvit kallad den siste riddaren på tronen, befann sig en gång på en stengetsjagt i Tirol-alperna och hade derunder med sådan ifver klättrat från klippa till klippa, att han till slut, hunden upp på en svindlande höjd, omöjligen kunde komma hvarken fram eller till baka. Huru mycket han än såg sig omkring efter en väg, fans det ingenstädes någon möjlighet att komma derifrån. Hans vänner hade förlorat honom ur sigte; slutligen blefvo de honom varse på det farliga stället. Två dagar och två nätter tillbragte den alltför vågsamme fursten på klippan utan någon utsigt till räddning. Denna bereddes honom likväl af en ung man från Tirolen, som noggrant kände hvar-enda klippspets, och hvilken det lyckades att ledsaga fursten utföre utan all fara och derigenom rädda hans lif.
Engelskt öfversättningsprof. a)	Medan Cæsar var landsflyktig, gjorde han sina första fälttåg i Asien och förtjenade sig en medborgarekrona vid Mytilene. Efter Sullas död återvände han till Rom, men stannade icke länge der, utan begaf sig till Rhodus, der han under den berömda Milo fullkomnade sig i talarekonsten. På resan dit blef hans skepp taget af sjöröfvarne, hvilka ansågo honom för en förnäm man och därför begärde tjugu talenter såsom lösen för honom. »Hvad?» utbrast Cæsar, »begären I ej mera för en sådan man, som jag är? Femtio talenter skolen I få.» Han utsände sine följeslagare för att anskaffa denna summa. Under sex veckors tid måste han stadna i fångenskap, men förstod att sätta sig i sådan aktaing hos sjöröfvarne, att han syntes vara snarare deras herre än deras fånge. När han ville sofva, befalde han dem att hålla sig tyste. Stundom föreläste han för dem dikter och uppsatser, som han nedskrifvit, och, när de icke berömde dessa, hotade han med att låta korsfästa dem alla, så snart han blifvit fri. Ändtligen anlände de femtio talenterna. Men knappt var Cæsar fri, förrän han förskaffade sig några starkt bemannade skepp, hann upp sjöröfvarne, tog deras fartyg och lät föra dem sjelfve till Mindre Asiens kust, der de ganska riktigt blefvo korsfäste.
b)	Prinsessan Clotilda, hvars snille, dygder och skönhet hela världen prisade, hölls i ett slags fångenskap af sin farbroder Gundobald, som mördat hennes släktingar för att inkräkta Burgunds tron. Hennes rykte framträngde till Frankernas konung Clodvig, som beslöt att fria till henne. En förtrogen vän till konungen begaf sig under en tiggares förklädnad till den stad, der Clotilda bodde. Han fann henne sittande vid stadsporten, sysselsatt med att utdela almosor. Då hon äfven åt honom räckte en gåfva, sade han till henne med låg röst: »Frankernes konung begär dig till gemål, och till bevis att jag är sänd af honom, se här hans ring!» Clotilda svarade glad: »Säg din herre, att han genast skickar sändebud till min farbror för att begära mig af honom.» Detta gjorde Clodvig, och Gundobald vågade ej att afslå den mäktige konungens begäran. Dennes sändebud satte bruden i en präktig vagn och begäfv sig med henne på väg. Men Clotilda, som fruktade, att hennes farbror kunde ändra beslut, steg snart till häst, skyndade hastigt framåt och anlände lyckligen till Soissons, hvarest bröllopet firades med stor ståt.
Geometriska uppgifter.	<ol style="list-style-type: none"> Om två motstående sidor i en parallelogram skäras midt i tu och skärningspunkterna sammanbindas med två hvarandra motstående vinklar, så dela dessa linier diagonalen mellan parallelogrammens bägge andra vinklar i tre lika stora delar. Två likformiga trianglar äro gifna; konstruera en tredje med dem likformig och lika stor med deras skillnad. Om en cirkels korda, som ej går genom medelpunkten, utdrages ett stycke lika långt som cirkelns radie, och från den erhållna ändpunkten en sekant drages genom cirkelns medelpunkt, så är af de mellan dessa bägge linier afskurna cirkelbågarna den ena tre gånger så lång som den andra. Inskrif en qvadrat i en gifven regulier femhörning så, att två af dess sidor blifva parallela med en af femhörningens. Att med tre gifna punkter till medelpunkter konstruera tre cirklar, som tangera hvarandra två och två. Att skära en gifven cirkelbåge i två delar så, att deras kordor stå i ett gifvet förhållande till hvarandra. Två af tre planvinklar, hvilka tillsammans kunna bilda ett hörn, äro gifna jemte deras lutningsvinkel. Konstruera den tredje vinkeln.
Algebraiska uppgifter.	<ol style="list-style-type: none"> Uplös equationerna: $\begin{aligned}xz - xy &= 5 \\ yz &= 72 \\ \frac{z}{y} - \frac{x}{y} &= \frac{1}{2}.\end{aligned}$ En kapitalist, som eger 174,000 kronor, har en del deraf utlånad mot en viss procent, men den återstående delen mot en procents lägre ränta, och har derigenom en årlig inkomst af 10,000 kronor. Efter någon tid blir han nödsakad att nedsätta räntan på den förra delen med en half procent samt att efterskänka en tjugonedel af den senare räntan, till följe hvaraf hans årliga inkomst nedgår till 9,240 kronor. Huru var hans kapital deladt, och efter hvilken procent var hvardera delen förräntad? Ett likbent parallel-trapezium, i hvilket den ena basen har lika längd med de lika stora sidorna, skall bestämmas så, att dess yta får ett gifvet värde A och summan af dess baser ett gifvet värde s. Beräkna sidorna. Om en cirkel omskrifves omkring en regulier sexhörning och en annan cirkel inskrifves i densamma, i hvilket förhållande stå cirkelne till hvarandra? Om en regulier femhörning är inskrifven i en cirkel med 10 tum radie, och cirkeln derefter roterar omkring en af de radier, som gå till femhörningens hörn, huru stort blir då kubikinhållet af den solida figur, som femhörningen under rotationen genererar? Folkmängden i en stad uppgår vid en viss tid till 20,000 personer; den tillväxer årligen med $\frac{3}{4}$ procent, men minskas under samma tid till följe af utflytningar med 50 personer. Huru stor blir den då efter 10 år? Huru stor är ytan i den triangel, i hvilken vinkeln $A = 57^\circ 35'$, vinkeln $B = 94^\circ 43'$ samt den mellanliggande sidan $c = 2189$ fot?

C. För reallinien (forts.).

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. Vid en jemntjock skifva af silfver, i form af en liksidig triangel med 9 tumms sida, utbytes en af de små trianglar, i hvilka den gifna kan tänkas vara uppdelad genom radierna till den honom omskrifna cirkeln, mot en till dimensionerna lika beskaffad triangel af aluminium. Bestäm läget för tyngdpunkten hos den nya, sammansatta triangeln i förhållande till läget hos den ursprungliga triangelns tyngdpunkt, då silfrets och aluminiums specifika viktter antagas vara 10,6 och 2,6.
2. Om en ursprungligen i hvila befintlig massa af 22,400 centners vikt påverkas af en till storlek och riktning oföränderligt verkande kraft, motsvarande 14 $\mathcal{G}$, så frågas, efter huru lång tid nämnda massa får en hastighet af 1 fot i sekunden, då tyngdkraftens acceleration vid fritt fall antages vara 32 fot.
3. En gifven orgelpipa skall ljuda ena gången såsom öppen pipa, då hon är fylld med luft, andra gången såsom sluten pipa, då hon är fylld med vätgas, hvarvid dock ett hål i väggen öppnas på ett afstånd från den förut öppna ändan, uppgående till $\frac{1}{3}$ af pipans hela längd. Bestäm förhållandet mellan tonhöjderna, när ljudets fortplantningshastighet i vätgas antages vara 3,8 gånger större än i luft.
4. En plan, vertikal spegel roterar med konstant hastighet omkring en i spegelns plan belägen vertikal linie. Bevisa att på en gifven tid spegelbilden af ett föremål synes röra sig en dubbelt större vinkel, än hvad spegeln sjelf vridit sig.
5. Genom ett prisma, hvars brytande vinkel är $39^{\circ} 26' 40''$, går en ljusstråle så, att han vid in- och utgåendet gör samma vinkel med normalerne till prismats sidor, och att hans hela riktningssändring är $22^{\circ} 22'$. Huru stor är strålens infallsvinkel?
6. Ena ändan af ett 3 millimeter vidt glasrör är utblåst till en stor kula, den andra utdragen till en fin, men öppen spets. Detta kärl, fylldt med torr och varm luft, ställes lodrätt med spetsen under ytan af ett qvicksilfverbad, som i likhet med yttre luften har temperaturen $+ 15^{\circ} \text{C}$. Barometerståndet är 0,75 meter. Då kärlet fullt afsvulnat, står qvicksilfret ini röret 25 centimeter högre, än utanför. Beräkna den inneslutna luftens temperatur, då kärlets spets neddoppades. Luftens utvidningskoefficient är 0,00366. Rørets volym lemnas utan afseende.
7. Om en galvanisk ström på 100 timmar ur en lösning frigör 13 gram silfver (equ. vikt 1349), och en annan på samma tid 3 gånger så stor vikt bly (equiv. vikt 1294); huru stor är då den senare strømmens styrka i jämförelse med den förres?

Anm. Med afseende på de två ämnena för det engelska öfversättningsprovet se anm. till Tab. 19.

Tab. 21.

De under kalenderåret 1879 utan afagd afgangsexamen afgangne lärjungarne, fördelade efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgangen samt efter läroverksgrupper, klasser och linier.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
K l a s s e r .	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t													S u m m a .
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, övergå till												utan att dylik uppgift om dem lemnats.	
	annat offentligt allmänt läroverk, folkskola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskilde läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läroverk för landbruk.	bruks-, fabriks- eller handverks-rörelse.	handel eller handelsinstitut.	sjömansyrket.	afgångsexamen ej erfordras.	sådana civila tjänstemannaband, hvarjill afgångsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbanor.		
A. Högre allmänna läroverk.														
1	23	9	—	6	10	2	1	—	—	—	—	71	4	126
2	68	11	—	3	14	11	2	2	—	—	—	109	8	228
3	40	8	3	8	15	26	7	—	1	—	—	93	6	207
R. 4	12	10	12	12	12	31	10	1	1	—	—	53	2	156
L. »	14	2	1	5	3	9	1	1	1	—	—	41	1	79
R. 5	12	4	16	13	7	30	4	4	—	—	3	56	2	151
L. »	33	4	3	1	3	9	2	3	2	11	—	41	4	116
6 o. 7	S e n ä s t a s i d a u n d e r » S a m m a n d r a g » .													
Samtliga klasser	272	122	42	66	74	175	37	14	5	27	7	613	45	1,499
B. Femklassiga allmänna läroverk.														
1	28	7	1	2	4	4	—	—	—	—	—	34	4	84
2	25	5	2	4	5	10	4	—	—	—	1	37	3	96
3	17	4	4	10	14	21	6	—	1	—	—	32	2	111
R. 4	9	1	6	9	14	26	6	2	5	—	—	36	—	114
L. »	12	3	1	2	—	1	1	—	1	—	—	4	3	28
R. 5	73	3	10	6	8	34	1	2	2	—	—	45	2	186
L. »	132	—	1	3	3	7	—	—	—	5	—	10	1	162
Summa	296	23	25	36	48	103	18	4	9	5	1	198	15	781
C. Treklassiga allmänna läroverk.														
1	6	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	21	2	33
2	14	2	—	3	1	1	2	—	—	—	—	25	—	48
3	65	3	—	5	5	14	1	—	—	—	—	57	1	151
R. 4	12	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	13	—	28
L. »	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	17
Summa	112	5	1	12	6	16	4	—	—	—	—	118	3	277

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
K l a s s e r.	L ä r j u n g a r, s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till													
	annat offentligt all- mänt läroverk, folk- skola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskilda läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läro- verk för landbruk.	bruks-, fabriks- eller handverks-föreelse.	handel eller handels- institut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänste- mannabäror, hvar till afgångsexamen ej er- fordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbäror.	utan att dylik uppgift om dem lemnas.	genom döden.	

D. Tvåklassiga pedagogier.

1	6	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	7	—	20
2	19	—	3	4	9	5	1	2	—	—	—	—	6	—	49
3	12	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Summa	37	—	3	5	19	6	1	2	—	—	—	—	13	—	86

E. Enklassiga pedagogier.

1	13	7	1	6	6	7	—	—	—	—	—	—	25	1	66
2	3	—	—	5	4	1	1	—	—	—	—	—	7	—	21
Summa	16	7	1	11	10	8	1	—	—	—	—	—	32	1	87

Sammandrag.

1	76	23	2	18	26	14	1	—	—	—	—	—	158	11	329
2	129	18	5	19	33	28	10	4	—	—	1	—	184	11	442
3	134	15	7	23	38	62	14	—	2	—	—	—	182	9	486
R. 4	33	11	19	22	26	57	17	3	6	—	—	—	102	2	298
L. >	41	5	2	7	3	10	2	1	2	—	—	—	47	4	124
R. 5	85	7	26	19	15	64	5	6	2	—	3	—	101	4	337
L. >	165	4	4	4	6	16	2	3	2	16	—	—	51	5	278
R. 6:1	8	5	3	4	4	19	6	—	—	1	1	—	42	2	95
L. >	14	10	—	3	3	16	3	—	—	11	—	—	39	6	105
R. 6:2	38	12	4	5	1	9	1	2	—	—	1	—	14	2	89
L. >	7	12	—	—	2	8	—	1	—	4	1	—	23	3	61
R. 7:1	—	9	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	1	14
L. >	3	17	—	4	—	3	—	—	—	—	—	1	15	3	46
R. 7:2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	7
L. >	—	8	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1	19
Gemensamma linien	339	56	14	60	97	104	25	4	2	—	1	—	524	31	1,257
Reallinien	164	45	52	50	46	151	29	11	8	1	5	—	267	11	840
Latinlinien	230	56	6	20	14	53	7	5	4	31	2	—	183	22	633
Summa	733	157	72	130	157	308	61	20	14	32	8	—	974	64	2,730

Tab. 22.

Läroverkens Byggnadsfonder kalenderåret 1879.

Anm. Läroverken i Stockholm äro ej här upptagna; om anledningen se texten.

A. Högre allmänna läroverk.

1 L ä r o v e r k.	2		3		4		5		6		7		8	
	D e b e t.						S:a Debet.		K r e d i t.					
	Behållning vid årets början.		Summa inkomster.		Skuld vid årets slut.		S:a Kredit.		Skuld vid årets början.		Summa utgifter.		Behållning vid årets slut.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
Uppsala	10,576	80	4,369	67	666	91	15,613	38	—	—	6,628	38	8,985	—
Gefle	—	—	2,589	25	23,993	22	26,582	47	24,873	23	1,709	24	—	—
Hudiksvall	15	86	895	—	275	33	1,186	19	700	—	486	19	—	—
Linköping	33,844	59	4,910	52	—	—	38,755	11	—	—	2,651	69	36,103	42
Norrköping	8,211	09	2,011	86	—	—	10,222	95	—	—	2,116	14	8,106	81
Vestervik	9,952	96	1,556	48	—	—	11,509	44	—	—	1,339	42	10,170	02
Skara	4,172	93	2,424	71	37,590	15	44,187	79	38,067	45	2,337	43	3,782	91
Venersborg	—	—	1,530	—	—	—	1,530	—	—	—	1,530	—	—	—
Strengnäs	30,500	—	1,346	47	14,538	04	46,384	51	14,700	12	1,184	39	30,500	—
Örebro	4,828	50	4,355	62	1,838	73	11,022	85	530	56	7,668	29	2,824	—
Nyköping	21,571	32	14,071	29	—	—	35,642	61	—	—	35,642	61	—	—
Vesterås	8,665	65	2,400	13	—	—	11,065	78	78	90	2,649	94	8,336	94
Falun	1,176	78	4,577	47	—	—	5,754	25	—	—	4,485	74	1,268	51
Vexjö	32,617	20	4,549	38	—	—	37,166	58	—	—	1,762	56	35,404	02
Jönköping	40,541	44	4,508	52	—	—	45,049	96	—	—	12,680	34	32,369	62
Lund	5,591	71	5,141	57	—	—	10,733	28	—	—	6,064	49	4,668	79
Malmö	2,338	45	3,309	06	69	56	5,717	07	—	—	1,611	86	4,105	21
Karlskrona	41,915	34	4,496	50	—	—	46,411	84	—	—	—	—	46,411	84
Kristianstad	4,517	09	2,161	14	—	—	6,678	23	—	—	2,795	—	3,883	23
Helsingborg	6,085	64	2,890	32	2,400	—	11,375	96	2,400	—	2,863	86	6,112	10
Göteborg	1,339	50	5,258	98	—	—	6,598	48	—	—	4,364	47	2,234	01
Halmstad	1,106	71	1,198	75	—	—	2,305	46	—	—	1,222	48	1,082	98
Kalmar	12,822	—	2,546	65	—	—	15,368	65	—	—	2,700	—	12,668	65
Karlstad	9,346	40	3,724	39	—	—	13,070	79	—	—	3,341	69	9,729	10
Hernösand	18,980	14	2,602	75	137	89	21,720	78	—	—	245	13	21,475	65
Östersund	6,845	90	1,067	30	—	—	7,913	20	—	—	141	31	7,771	89
Umeå	7,750	07	1,656	31	—	—	9,406	38	—	—	1,198	78	8,207	60
Luleå	3,367	—	627	27	—	—	3,994	27	111	45	458	13	3,424	69
Sundsvall	7,856	28	1,439	81	—	—	9,296	09	—	—	—	—	9,296	09
Visby	7,149	78	1,773	—	—	—	8,922	78	—	—	691	05	8,231	73
Summa	343,687	13	95,990	17	81,509	83	521,187	13	81,461	71	112,570	61	327,154	81

B. Femklassiga allmänna läroverk.

1 L ä r o v e r k.	2		3		4		5		6		7		8	
	D e b e t.						S:a Debet.		K r e d i t.					
	Behållning vid årets början.		Summa inkomster.		Skuld vid årets slut.		S:a Kredit.		Skuld vid årets början.		Summa utgifter.		Behållning vid årets slut.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
Norrtelje	5	97	464	77	65	98	536	72	—	—	252	79	283	93
Enköping.....	5,659	30	850	09	—	—	6,509	39	—	—	30	27	6,479	12
Söderhamn	1,699	04	365	—	—	—	2,064	04	—	—	92	94	1,971	10
Eksjö	1,314	40	634	68	19	52	1,968	60	237	75	458	77	1,272	08
Vadstena	1,581	28	839	53	—	—	2,420	81	—	—	190	66	2,230	15
Mariestad	4,560	21	610	83	19	11	5,190	15	—	—	294	72	4,895	43
Borås	4,598	69	741	53	—	—	5,340	22	—	—	—	—	5,340	22
Lidköping	1,508	34	405	66	—	—	1,914	—	—	—	—	—	1,914	—
Sköfde	1,989	02	873	31	—	—	2,862	33	—	—	45	16	2,817	17
Eskilstuna	6,184	07	832	68	—	—	7,016	75	—	—	5	—	7,011	75
Arboga.....	710	61	626	—	—	—	1,336	61	—	—	357	77	978	84
Ystad	928	71	698	86	113	89	1,741	46	124	21	642	15	975	10
Karlshamn	13	81	696	35	—	—	710	16	270	—	102	40	337	76
Landskrona	11,422	24	1,312	61	—	—	12,734	85	—	—	—	—	12,734	85
Uddevalla	5,493	66	1,022	53	—	—	6,516	19	—	—	38	50	6,477	69
Göteborg	9	44	530	—	6	47	545	91	—	—	545	91	—	—
Oskarshamn	1,766	45	545	52	—	—	2,311	97	—	—	39	48	2,272	49
Kristinehamn	7,875	73	848	93	—	—	8,724	66	—	—	—	—	8,724	66
Piteå	7,628	54	688	81	—	—	8,317	35	—	—	193	33	8,124	02
Haparanda	382	09	456	—	—	—	838	09	—	—	468	56	369	53
Summa	65,331	60	14,043	69	224	97	79,600	26	631	96	3,758	41	75,209	89

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	5,347	54	459	07	—	—	5,806	61	—	—	41	40	5,765	21
Vimmerby	2,844	49	304	61	—	—	3,149	10	—	—	—	—	3,149	10
Alingsås	1,450	16	257	50	—	—	1,707	66	—	—	—	—	1,707	66
Falköping	180	56	282	40	—	—	462	96	—	—	—	—	462	96
Askersund	1,897	90	211	50	—	—	2,109	40	—	—	175	75	1,933	65
Sala	3,697	92	388	73	—	—	4,086	65	—	—	25	80	4,060	85
Vernamo	1,790	58	203	93	—	—	1,994	51	—	—	—	—	1,994	51
Sölvesborg	1,020	95	171	39	—	—	1,192	34	—	—	26	63	1,165	71
Ronneby	162	93	275	05	—	—	437	98	—	—	223	98	214	—
Trelleborg	4,385	32	551	48	—	—	4,936	80	—	—	—	—	4,936	80
Engelholm	27	84	420	—	170	—	617	84	—	—	616	31	1	53
Göteborg	2,061	73	634	87	—	—	2,696	60	—	—	1,803	—	888	60
Varberg	2,793	57	364	07	—	—	3,157	64	—	—	—	—	3,157	64
Marstrand	449	54	77	32	—	—	526	86	—	—	—	—	526	86
Strömstad	5,846	62	461	34	20	—	6,327	96	—	—	—	—	6,327	96
Transport	33,957	65	5,063	26	190	—	39,210	91	—	—	2,917	87	36,293	04

C. Treklassiga allmänna läroverk (forts.).

1 L ä r o v e r k.	2		3		4		5		6		7		8	
	D e b e t.						S:a Debet.		K r e d i t.					
	Behållning vid årets början.		Summa inkomster.		Skuld vid årets slut.		S:a Kredit.		Skuld vid årets början.		Summa utgifter.		Behållning vid årets slut.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
Transport	33,957	65	5,063	26	190	—	39,210	91	—	—	2,917	87	36,293	04
Ämål	490	93	281	94	1,234	08	2,006	95	1,234	08	60	—	712	87
Filipstad	796	77	289	36	51	22	1,137	35	7	95	723	27	406	13
Arvika	1,684	03	269	20	—	—	1,953	23	—	—	268	14	1,685	09
Skellefteå	1,785	55	167	13	—	—	1,952	68	—	—	1	50	1,951	18
Örnsköldsvik	1,310	18	190	—	—	—	1,500	18	—	—	—	—	1,500	18
Summa	40,025	11	6,260	89	1,475	30	47,761	30	1,242	03	3,970	78	42,548	49

D. Tvåklassiga pedagogier.

Södertelje	2,746	69	218	77	—	—	2,965	46	—	—	—	—	2,965	46
Grenna	1,452	65	144	39	—	—	1,597	04	—	—	—	—	1,597	04
Summa	4,199	34	363	16	—	—	4,562	50	—	—	—	—	4,562	50

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	10	90	—	45	—	—	11	35	—	—	—	—	11	35
Simrishamn	393	46	216	—	—	—	609	46	—	—	86	37	523	09
Summa	404	36	216	45	—	—	620	81	—	—	86	37	534	44

Sammandrag.

Högre allmänna läroverk	343,687	13	95,990	17	81,509	83	521,187	13	81,461	71	112,570	61	327,154	81
Femkl.	65,331	60	14,043	69	224	97	79,600	26	631	96	3,758	41	75,209	89
Trekl.	40,025	11	6,260	89	1,475	30	47,761	30	1,242	03	3,970	78	42,548	49
Tvåklassiga pedagogier	4,199	34	363	16	—	—	4,562	50	—	—	—	—	4,562	50
Enklassiga	404	36	216	45	—	—	620	81	—	—	86	37	534	44
Summa	453,647	54	116,874	36	83,210	10	653,732	—	83,335	70	120,386	17	450,010	13